

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Avdelning 14

Målenhet 14:3

DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)**Åklagare**

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Mika Juha Vaara, 651215-5554

c/o IMU Stål AB

Tagenevägen 34 B

424 37 Hisings Backa

Offentlig försvarare:

Advokat Lars Halldin

Advokatfirman Halldin AB

Skeppsbroplatsen 1

411 18 Göteborg

DOMSLUT**BEGÅNGNA BROTT**

1. Grovt bokföringsbrott
2. Grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § brottsbalken i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005

4 § skattebrottslagen (1971:69)

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 5 år

SÄRSKILD RÄTTsverkan

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

ANNAN SÄRSKILD RÄTTsverkan

I beslag tagna räkenskapsinformation, bolagshandlingar, anteckningar m.m. skall bestå till dess dom i målet vinner laga kraft (1400-0900-2006-919 p. 1-42, 44-46, 48-55 och 1400-0900-2006-929 p. 1-9, 11-12, 14-18).

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Mika Vaara meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av tio år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Lars Halldin tillerkänns ersättning av allmänna medel med 372 884 kr. Av denna kostnad skall Mika Vaara till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3
DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)

Åklagare

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Åke Pertti Allan Heiska, 510408-2259

Väderilsgatan 34

418 36 Göteborg

Medborgare i Finland

Offentlig försvarare:

Advokat Stig-Erik Söderholm

Advokatfirman Olof Ahlstedt HB

Box 11017

404 21 Göteborg

DOMSLUT
BEGÅNGNA BROTT

1. Grovt bokföringsbrott
2. Medhjälp till grovt bokföringsbrott
3. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § brottsbalken i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005

11 kap 5 § i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 3 år

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

 Postgatan 5 /
Smedjegatan 2

Telefon

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se

Expeditionstid

 måndag - fredag
09:00 - 14:00

SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

ANNAN SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

I beslag tagna räkenskapsinformation, bolagshandlingar, anteckningar m.m. skall bestå till dess dom i målet vinner laga kraft (1400-0900-2006-918 p. 2-22, 24-29, 34-35).

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Åke Heiska meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av sju år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Stig-Erik Söderholm tillerkänns ersättning av allmänna medel med 303 522 kr. Av denna kostnad skall Åke Heiska till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3
DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)

Åklagare

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Markku Olavi Rasimus, 570610-2596

Rissneleden 67, 3tr

174 44 Sundbyberg

Offentlig försvarare:

Advokat Kimmo Tihinen

Advokatfirman Tihinen AB

Dalstigen 3

182 33 Danderyd

DOMSLUT
BEGÅNGNA BROTT

1. Bokföringsbrott, grovt brott
2. Medhjälp till bokföringsbrott, grovt brott
3. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2005

11 kap 5 § i dess lydelse före den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 1 år

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

 Postgatan 5 /
Smedjegatan 2

Telefon

031-701 10 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se

Telefax

031-701 13 14

Expeditionstid

 måndag - fredag
09:00 - 14:00

ANDRA LAGRUM SOM ÅBEROPAS

34 kap 1 § 1 st 2 p brottsbalken

SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Markku Rasimus meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av tre år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Kimmo Tihinen tillerkänns ersättning av allmänna medel med 238 167 kr och Bertil Wimmerstedt tillerkänns ersättning av allmänna medel med 26 400 kr. Av denna kostnad skall Markku Rasimus till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3
DOM

2007-05-15

 meddelad i
Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)

Åklagare

 Kammaråklagare Henric Fagher
Ekobrottsmyndigheten
1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

 ROHAN Daniel Wilson, 730422-5035
Norra Gubberogatan 17
416 63 Göteborg

Offentlig försvarare:

 Advokat Erik Bergenhem
Bergenhem Advokatbyrå AB
Högåsvägen 9
430 90 Öckerö

DOMSLUT
BEGÅNGNA BROTT

1. Bokföringsbrott, grovt brott
2. Medhjälp till bokföringsbrott, grovt brott
3. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2005

11 kap 5 § i dess lydelse före den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 8 månader

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

 Postgatan 5 /
Smedjegatan 2

Telefon

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se

Expeditionstid

 måndag - fredag
09:00 - 14:00

SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Rohan Wilson meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av tre år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Erik Bergenheim tillerkänns ersättning av allmänna medel med 219 120 kr. Av denna kostnad skall Rohan Wilson till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3
DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)

Åklagare

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

HANNU Mikko Ainasoja, 570208-2875

c/o Jena AB

Enekullegatan 12

418 75 Göteborg

Medborgare i Finland

Offentlig försvarare:

Advokat Leif Almquist

Advokatfirman Lawcom KB

Lilla Bommen 1

411 04 Göteborg

DOMSLUT
BEGÅNGNA BROTT

1. Medhjälp till grovt bokföringsbrott
2. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 1 år

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

 Postgatan 5 /
Smedjegatan 2

Telefon

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se

Expeditionstid

 måndag - fredag
09:00 - 14:00

ANDRA LAGRUM SOM ÅBEROPAS

34 kap 1 § 1 st 2 p brottsbalken

SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

ANNAN SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

1. I beslag taget körkort förklaras förverkat. Beslaget skall bestå (1400-0900-2006-917 p. 3).
2. Beslag av räkenskapsinformation, bolagshandlingar, anteckningar m.m. (1400-0900-2006-917 p. 2 och 5) skall bestå till dess domen i målet vinner laga kraft.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

Leif Almquist tillerkänns ersättning av allmänna medel med 279 629 kr. Av denna kostnad skall Hannu Ainasoja till staten återbetala 500 kr.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3
DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)

Åklagare

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Niklas Johan Bengtsson, 651111-4636

Älgalvsvägen 6

439 37 ONSALA

Offentlig försvarare:

Advokat Mats Olausson

Kungsbacka Advokatbyrå AB

Storgatan 57

434 32 Kungsbacka

DOMSLUT
BEGÅNGNA BROTT

1. Grovt bokföringsbrott
2. Grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § 2 st i dess lydelse efter den 1 juli 2005 brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69)

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 1 år 6 månader

SÄRSKILD RÄTTsverkan

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

 Postgatan 5 /
Smedjegatan 2

Telefon

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se

Expeditionstid

 måndag - fredag
09:00 - 14:00

ANNAN SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Beslag av räkenskapsinformation, bolagshandlingar, anteckningar m.m. (1400-0900-2006-931 p. 1 och 3-6, 1400-0900-2006-955 p.1) skall bestå till dess domen i målet vinner laga kraft.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Niclas Bengtsson meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av fem år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Mats Olausson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 284 375 kr. Av denna kostnad skall Niclas Bengtsson till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Avdelning 14

Målenhet 14:3

DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)**Åklagare**

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Petri Jaakkola, 621216-2850

Idrottsvägen 1

443 31 LERUM

Medborgare i Finland

Offentlig försvarare:

Advokat Björn Breitfeld

Advokatfirman Wählin HB

Box 11909

404 39 Göteborg

DOMSLUT**BEGÅNGNA BROTT**

1. Grovt bokföringsbrott
2. Medhjälp till grovt bokföringsbrott
3. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § brottsbalken i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005

11 kap 5 § i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 1 år

Postadress

404 83 Göteborg

BesöksadressPostgatan 5 /
Smedjegatan 2**Telefon**

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se**Expeditionstid**måndag - fredag
09:00 - 14:00

SÄRSKILD RÄTTsverkan

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Petri Jakkola meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av tre år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Björn Breitfeld tillerkänns ersättning av allmänna medel med 246 777,50 kr. Av denna kostnad skall Petri Jakkola till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Avdelning 14

Målenhet 14:3

DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)**Åklagare**

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

MARKKU Tapani Jokinen, 580408-9414

Trädgårdsgärdet 84

424 68 ANGERED

Offentlig försvarare:

Advokat Göran Franzén

Göteborgs Advokatbyrå AB

Kungsgatan 45

411 15 Göteborg

DOMSLUT**BEGÅNGNA BROTT**

1. Medhjälp till grovt bokföringsbrott
2. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 3 år

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3

DOM
2007-05-15

B 9162-06

SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

ANNAN SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Beslag av räkenskapsinformation, bolagshandlingar, anteckningar m.m. (1400-0900-2006-930 p. 2, 13, 17, 19, 21-22) skall bestå till dess dom i målet vinner laga kraft.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

Göran Franzén tillerkänns ersättning av allmänna medel med 341 796 kr. Av denna kostnad skall Markku Jokinen till staten återbetala 500 kr.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3
DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)

Åklagare

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Pia Orpana, 580526-2663

Bergums Prästgårdsväg 4

424 70 Olofstorp

Offentlig försvarare:

Advokat Olle Palmgren

Advokatbyrån Olle Palmgren

Södra Larmgatan 6

411 16 Göteborg

DOMSLUT
BEGÅNGNA BROTT

1. Medhjälp till grovt bokföringsbrott
2. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 3 år

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

 Postgatan 5 /
Smedjegatan 2

Telefon

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se

Expeditionstid

 måndag - fredag
09:00 - 14:00

SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

ANNAN SÄRSKILD RÄTTSVERKAN

Beslag av räkenskapsinformation, bolagshandlingar, anteckningar m.m. (1400-0900-2006-938 p. 1-14 och 16-23) skall bestå till dess dom i målet vinner laga kraft.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Pia Orpana meddelas rådgivningsförbud enligt 3 och 5 §§ lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall för en tid av sju år räknat från dagen för tingsrättens dom. Rådgivningsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Olle Palmgren tillerkänns ersättning av allmänna medel med 329 991 kr. Av denna kostnad skall Pia Orpana till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Avdelning 14

Målenhet 14:3

DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)**Åklagare**

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Jarl Björkman, 610515-5219

Våmmedalsvägen 70

428 31 Källered

Offentlig försvarare:

Advokat Hans Mjöberg

Advokatfirman Hans Mjöberg AB

Box 53116

400 15 Göteborg

DOMSLUT**BEGÅNGNA BROTT**

1. Grovt bokföringsbrott
2. Grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § i dess lydelse efter den 1 juli 2005 brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69)

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 1 år 6 månader

SÄRSKILD RÄTTsverkan

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Jarl Björkman meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av fem år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Hans Mjöberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 217 146 kr och Sven Löwander tillerkänns ersättning av allmänna medel med 48 088 kr . Av denna kostnad skall Jarl Björkman till staten återbetala 500 kr.
  3. Kostnaden för försvaret skall stanna på staten.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Avdelning 14

Målenhet 14:3

DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)**Åklagare**

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

JANNE Markus Näätasaari, 720813-0893

Skomakargatan 3

953 34 Haparanda

Medborgare i Finland

Offentlig försvarare:

Advokat Anders U Bergkvist

Advokaterna Bring & Bergkvist HB

Box 326

401 25 Göteborg

DOMSLUT**BEGÅNGNA BROTT**

1. Bokföringsbrott, grovt brott
2. Medhjälp till bokföringsbrott, grovt brott
3. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2005

11 kap 5 § i dess lydelse före den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 8 månader

Postadress

404 83 Göteborg

BesöksadressPostgatan 5 /
Smedjegatan 2**Telefon**

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se**Expeditionstid**måndag - fredag
09:00 - 14:00

ANDRA LAGRUM SOM ÅBEROPAS

34 kap 1 § 1 st 2 p brottsbalken

SÄRSKILD RÄTTsverkan

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Janne Näätsaari meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av tre år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Anders U Bergkvist tillerkänns ersättning av allmänna medel med 146 178 kr. Av denna kostnad skall Janne Näätsaari till staten återbetala 500 kr.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3
DOM

2007-05-15

meddelad i

Göteborg

Mål nr B 9162-06

PARTER (Antal tilltalade: 12)

Åklagare

Kammaråklagare Henric Fagher

Ekobrottsmyndigheten

1:a kammaren Göteborg

Tilltalad

Mika Orpana, 631013-2854

Bergums Prästgårdsväg 4

424 70 OLOFSTORP

Medborgare i Finland

Offentlig försvarare:

Advokat Peter Nolby

Kjessler Melkersson Nolby Advokatbyrå HB

Box 11096

404 22 Göteborg

DOMSLUT
BEGÅNGNA BROTT

1. Grovt bokföringsbrott
2. Medhjälp till grovt bokföringsbrott
3. Medhjälp till grovt skattebrott

LAGRUM

11 kap 5 § brottsbalken i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005

11 kap 5 § i dess lydelse såväl före som efter den 1 juli 2005 samt 23 kap 4 § brottsbalken

4 § skattebrottslagen (1971:69) samt 23 kap 4 § brottsbalken

PÅFÖLJD M. M.

Fängelse 3 år

Postadress

404 83 Göteborg

Besöksadress

 Postgatan 5 /
Smedjegatan 2

Telefon

031-701 10 14

Telefax

031-701 13 14

E-post: gbg.tingsratt@dom.se

Expeditionstid

 måndag - fredag
09:00 - 14:00

SÄRSKILD RÄTTsverkan

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

BESLUT I ÖVRIGA FRÅGOR, SKADESTÅND M. M.

1. Mika Orpana meddelas näringsförbud enligt lagen (1986:436) om näringsförbud för en tid av sju år räknat från dagen för tingsrättens dom. Näringsförbudet gäller omedelbart utan hinder av att tingsrättens dom inte vunnit laga kraft.
  2. Peter Nolby tillerkänns ersättning av allmänna medel med 323 165 kr. Av denna kostnad skall Mika Orpana till staten återbetala 500 kr.
-

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
<u>ALLMÄN INLEDNING</u>	27
<u>DISOPSITIONEN</u>	28
<u>En överblick över inblandade företag och personer</u>	28
Åtalspunkterna 1-10	28
Åtalspunkten 11	34
<u>YRKANDEN MM</u>	35
<u>DOMSKÄL</u>	37
ANSVARSPRÅGAN	37
DE TILLTALADES INSTÄLLNINGAR	37
UTVECKLING AV TALAN	45
UTREDNINGEN	68
Tingsrättens bedömning	
	106
Åtalspunkterna 1 – 11	
	111
FRÅGAN OM NÄRINGSFÖRBUD (åtalspunkten 12)	
	139
FRÅGAN OM RÅDGIVNINGSFÖRBUD (åtalspunkten 13)	
	140
PÅFÖLJDSFRÅGAN	
	140
FRÅGOR OM BESLAG OCH FÖRVERKANDE	
	150
(åtalspunkten 14)	
ÖVRIGA FRÅGOR	
	152

ALLMÄN INLEDNING

Åklagarens utgångspunkt i målet är i korthet följande. Samtliga tilltalade i målet har på något sätt varit inblandade i en verksamhet som har gått ut på att, under tiden från och med mars 2002 till och med september 2006, undgå att betala skatter och avgifter för, så kallad, svart arbetskraft inom byggbranschen. För att dölja kostnaderna för den svarta arbetskraften har gärningsmännen använt sig av faktureringar med osanna fakturor, så att verkliga utbetalning har kunnat ske till andra bolag. Därpå har gärningsmännen – efter en kedja av upprepad fakturering och betalning genom olika bolag - i slutledet tagit ut de sålunda överförda pengarna som kontanter. Dessa kontanter har gärningsmännen sedan använt till att betala den svarta arbetskraften med. En rad olika företag har varit involverade. Utmärkande för flera av de bolag som var närmast slutledet, där kontanterna togs ut, är att bokföringen saknas. Hos bolagen som däremot var i början av ledet med fakturor har de osanna fakturorna dock regelmässigt bokförts trots att de saknade grund i verkliga affärshändelser. Målet gäller således ej bara skattebrott utan även bokföringsbrott.

Under förundersökningen förekom hemlig telefonavlyssning, vilken även omfattade viss telefextrafik, samt spaning. Detta pågick under våren och sommaren 2006, fram till den 26 september 2006. Åke Heiskas och Markku Jokinens telefoner har

avlyssnats. Spaningen har dokumenterats genom, bland annat, fotografering. Utdrag från olika bankkonton eller postgirokonton har inhämtats och jämförts i samband med spaning eller telefonavlyssning.

DISPOSITIONEN

De olika åtalspunkterna berör varandra i många hänseenden. Därför har tingsrätten vid dispositionen gjort en något annorlunda följd än den som följer enbart av åtalspunkternas turordning. Det kan även noteras att den större delen av målet gäller händelseförlopp som har stark beröring med IMU Stål AB (åtalpunkterna 1- 10) medan en mindre del har mest beröring med Jena AB (åtalpunkt 11). Dessa delar behandlas därför i något olika delar.

En överblick över inblandade företag och personer

Åklagaren har gjort gällande att penningströmmen, med motfaktureringar, först gick från IMU Stål AB till PO-MO Allservice AB samt sedan vidare från detta bolag, till de övriga bolagen men då periodvis med ett bolag i taget. Dessa sista bolag byttes enligt åklagaren nämligen ut allteftersom de ansågs förbrukade till följd av att upptäcksriskerna började bli för stora. – Åklagaren har i fråga om åtalpunkten 11 gjort gällande att Jena AB där hade en ungefär motsvarande roll som IMU Stål AB.

Åtalspunkterna 1-10

a) Mika Vaara och IMU Stål AB (åtalpunkten 1).

Åklagaren har gjort gällande att Mika Vaara, vilken ägde och företrädde IMU Stål AB, är huvudman för brottsligheten.

IMU Stål AB, med säte i Borås, bedrev enligt uppgift till Bolagsverket tillverkning och montering av metallkonstruktioner samt byggverksamhet inom industrin och byggnadsbranschen samt uthyrning av inventarier och konsultativ verksamhet inom dessa områden och därmed förenlig verksamhet. Mika Vaara, vilken har arbetat sedan han slutade grundskolan, var ordinarie styrelseledamot och tecknade firma ensam.

IMU Stål AB har sedan år 1998 varit tilldelat F-skatt, varit registrerad till mervärdesskatt och varit registrerad som arbetsgivare. Redovisningen av mervärdesskatten skedde med enmånadsredovisning enligt faktureringsmetoden. IMU Stål AB har bedrivit en verklig näringsverksamhet. Emellertid har IMU Stål AB enligt åklagaren dessutom med hjälp av falska fakturor ägnat sig åt att bekosta sk svart arbetskraft och i samband med detta olagligen fått lättnader i sina skatter och avgifter. De angivet falska faktureringarna har i nu aktuellt hänseende framför allt skett från PO-MO Allservice AB till IMU Stål AB. PO-MO Allservice AB har därvid huvudsakligen uppträtt som en underleverantör, vilken såsom ett bemanningsföretag tillhandahöll personal åt IMU Stål AB.

Efter ovan angiven spaningsverksamhet, främst under sommaren 2006, gjorde Ekobrottsmyndigheten den 26 september 2006 en husrannsakan i IMU Stål ABs lokaler. Mika Vaara anhölls samma dag. Efter tillslaget upphörde bokföringen i IMU Stål AB. Kort efteråt, den 10 oktober 2006, försattes IMU Stål AB i konkurs. – Mika Vaara är kusin till medåtalade Markku Jokkinen

b) PO-MO Allservice AB samt Mika Orpana och Pia Orpana (åtalspunkterna 1-2).

Mika och Pia Orpana är makar. De är båda uppvuxna i Finland. De flyttade till Sverige först i 20-årsåldern.

Mika Orpana har arbetat alltsedan han slutade grundskolan. Före sin verksamhet i PO-MO Allservice AB har han bland annat drivit ett eget bageri under omkring tio år. - Pia Orpana har en utbildning till förskolelärare. Hon har därefter, år 1995, tagit juristexamen. Därefter har hon innehaft en egen firma, Juridiska Byrån Pia Orpana. I sin firma har Pia Orpana arbetat med deklarationer, bouppteckningar, testamenten mm, samt även skött bokföringen och skattedeklarationerna för PO-MO Allservice AB. PO-MO Allservice AB, vilket före makarna Orpanas ägande, hade en annan firmabeteckning, nämligen IMU Svets & Smides AB. Bolaget har sedan 1990-talet F-skattsedel och är registrerat som arbetsgivare. Det hade delvis seriös verksamhet men enligt åklagaren delvis också en oseriös verksamhet med utställande av falska fakturor. Mika Vaara var tidigare ägare till bolaget. Det senare firmanamnet PO-MO Allservice AB anknyter till Mika och Pia Orpanas initialer. Den 1 september 2000 sålde sålunda Mika Vaara bolaget till Mika Orpana. Fakturering mellan PO-MO Allservice och IMU Stål AB började ske kort därefter, den 15 september 2000. Den 21 november 2000 blev Mika Orpana registrerad som styrelseledamot för PO-MO Allservice AB. Samtidigt blev Pia Orpana registrerad som styrelsesuppleant. De hade då rätt att teckna firma var för sig.

Vid tiden för överlåtelsen till Mika Orpana låg PO-MO Allservice ABs årsomsättning på mellan 5 och 6 miljoner. Efter överlåtelsen förändrades inte omsättningen, utan låg kvar på ungefär samma nivå.

c) HPA SVETS OCH SMIDE AB (nedan kallat HPA) och Janne Näätsaari.

Janne Näätsaari har haft problem med missbruk av narkotika sedan 1986. Under åren 2001 – 2003 var han inne i ett omfattande

missbruk. Han bodde då i Göteborg. Den 25 september 2001 blev Janne Näätäsaari registrerad som ordinarie styrelseledamot för HPA. Kort efter detta, under november månad, tilldelades bolaget F-skatt samt registrerades för redovisning till mervärdesskatt och arbetsgivaravgifter.

Omkring ett år senare, den 20 augusti 2002 beslöt Skatteverket om revision av HPA. Någon revision genomfördes dock inte eftersom Skatteverket inte lyckades komma i kontakt med någon företrädare för bolaget så att det fick in räkenskaperna.

Den 22 november 2002 ingavs en konkursansökan mot Janne Näätäsaari till tingsrätten. Omkring fyra månader senare, den 25 mars 2003, försattes HPA i konkurs. Bolagets räkenskaper har inte återfunnits.

d) SKIM AB och Rohan Wilson

Rohan Wilson var under i målet aktuell tid arbetslös och hade vissa problem med missbruk. Den 24 september 2002 registrerades han som styrelseledamot för SKIM AB. Kort efteråt, under hösten, registrerades bolaget för mervärdesskatt och som arbetsgivare.

I slutet av maj 2003 meddelade Skatteverket bolaget att det förelåg ett beslut om revision beträffande bolaget. Rohan Wilson blev därför vidtalad om ett möte med Skattemyndigheten till den 27 maj 2003. Han lämnade dock sedan återbud och gick därefter inte att få tag på. Några räkenskaper har, trots föreläggande, inte ingivits till Skatteverket.

Ansökan om konkurs för bolaget inkom den 17 mars 2004. Några månader senare, den 11 maj 2004, försattes bolaget i konkurs. Bokföringen gick då inte att återfinna.

e) Verremont Bygg & Montage AB (nedan kallat Verremont AB) och Markku Rasimus

Markku Rasimus är född och uppvuxen i Finland men bor sedan många år i Sverige. Han har bland annat arbetat med snickeriverksamhet.

Kort efter SKIM AB:s konkurs registrerades Markku Rasimus, den 12 maj 2003, som styrelseledamot för Verremont AB.

Från och med den 4 februari 2004 ersattes Markku Rasimus av en person vid namn Kai Aho som blev ny registrerad styrelseledamot. Emellertid har Markku Rasimus därefter, under tiden den 9 februari 2004 till den 18 mars 2004 med stöd av fullmakt gjort vissa större kontantuttag från bolagets postgirokonto.

Konkursansökan för bolaget ingavs den 14 april 2004. Bolaget försattes i konkurs samma dag. Något räkenskapsmaterial har inte kunnat omhändertas.

f) MEKU AB samt Åke Heiska, Hannu Ainasoja, Petri Jakkola och Glenn Borgström.

Åke Heiska är född och uppvuxen i Finland. Han började arbeta efter åttaårig skolgång samt flyttade till Sverige år 1978. Han var vid den i målet aktuella tiden sjukpensionerad. - Hannu Ainasoja har finländskt ursprung. Han missbrukar alkohol i perioder och saknade vid tiden för åtalet fast bostad.

Den 27 april 2004, kort efter SKIM AB:s konkurs, blev Åke Heiska registrerad som styrelseledamot för MEKU AB. Omkring denna tid registrerades MEKU AB för F-skattsedel och mervärdesskatt.

Den kontorslokal Åke Heiska använde för MEKU AB låg på Enekullegatan 12 i Göteborg. I kontorslokalen uppehöll sig även emellanåt Hannu Ainasoja. Det förekom att Hannu Ainasoja gjorde sällskap med Åke Heiska på ärenden ute på stan, såsom när Åke Heiska hämtade ut kontanter från banken.

Den 19 juli 2005 inträdde Petri Jaakkola som registrerad styrelseledamot i stället för Åka Heiska. Bakom låg ett beslut enligt ett protokoll från en extra bolagsstämmas omkring en månad tidigare, nämligen den 17 juni 2005. I tillgängligt köpeavtal mellan Åke Heiska och Petri Jaakkola om överlåtelse av rörelsen, MEKU AB, anges tillträdesdagen till den 17 juni 2005 och att köpeskillingen skulle betalas med 125.000 kr kontant på tillträdesdagen. I samma köpeavtal angavs att köparen omhändertar bokföringsmaterial och övrigt material.

Den 12 januari 2006 fattade Skatteverket beslut om revision. När Skatteverket tar kontakt med Petri Jaakkola för att få in räkenskapshandlingarna upplyser denne om att han tidigare under veckan har sålt bolaget till en person vid namn Glenn Borgström. Glenn Borgström har sedan länge missbrukat narkotika och har bland annat haft ett s k alternativt boende genom kommunens försorg.

Enligt ett avtal den 3 januari 2006 mellan Petri Jaakkola och Glenn Borgström överlät Petri Jaakkola MEKU AB på Glenn Borgström med tillträde den 9 januari 2006. Enligt avtalet skulle Glenn Borgström erlägga köpeskillingen, 150.000 kr, kontant samma dag. I avtalet angavs även att Glenn Borgströms förvärv av aktierna i bolaget grundar sig på ordinarie årsredovisning per den 30 december 2005 och ett preliminärt bokslut per den 31 augusti 2005. Det dröjde emellertid till den 25 september 2006 innan Glenn Borgström blev inregistrerad som styrelseledamot i stället för Petri Jaakkola. - Oaktat de senare ägarbytena behöll MEKU AB adressen till Enekullegatan 12.

g) JENA AB och Åke Heiska jämte Martti Kiili.

Omkring en månad efter att Petri Jaakkola hade övertagit Åke Heiskas plats som registrerad styrelseledamot i MEKU AB blev

Åke Heiska, den 22 augusti 2005, registrerad som styrelseledamot i JENA AB. Liksom MEKU AB hade även JENA AB adress till Enekullegatan 12.

Kort tid efter att Åke Heiska blev registrerad som styrelseledamot i JENA AB blev bolaget registrerat för F-skatt och mervärdesskatt. Den 16 februari 2006 beslöt Skatteverket göra revision i JENA AB.

Av protokoll från extra bolagsstämma i JENA AB, dagtecknat den 1 augusti 2006, anges att Martti Kiili valdes till ordinarie styrelseledamot medan Åke Heiska lämnade sin post. Den 11 september 2006 registrerades Martti Kiili som ny ledamot av styrelsen i stället för Åke Heiska.

Skatteverket fann sedan vid sin i januari 2006 inledda utredning att ett komplett räkenskapsmaterial saknades, att JENA AB:s enda syfte var att tillhandahålla osanna fakturor och att bolaget aldrig hade bedrivit någon verklig verksamhet. Dessa omständigheter medförde att Skattemyndigheten sedan inte vidtog några beskattningsåtgärder för JENA AB.

Åtalspunkten 11

JENA AB samt Åke Heiska jämte Jarl Björkman och Niclas Bengtsson.

Åklagaren har gjort gällande att Jarl Björkman och Niclas Bengtsson fr o m april 2006 var faktiska företrädare för JENA AB.

Jarl Björkman är uppvuxen i Sverige och har, efter att ha tagit sig ur ett mångårigt narkotikamissbruk, arbetat på bland annat Västkustfamiljer men sjukskrevs år 2002. Han uppbar till slutet av år 2006 aktivitetsstöd. Under sjukskrivningen har han arbetat ideellt med ungdomar. – Niclas Bengtsson är också uppvuxen i Sverige. Han har varit arbetssökande sedan våren 2005.

I samband med byggnadsarbeten på byggarbetsplatsen Kungsportsavenyn 2 har företaget Säve Byggnads AB hyrt in tillfällig personal. Jarl Björkman och Niclas Bengtsson har ostridigt hanterat timlistor och liknande för sådan personal och JENA AB har fakturerat Säve Byggnads AB för, främst, arbetstimmar. I fakturorna från JENA AB har hänvisning skett, förutom till platschefen för Säve Byggnads AB, Stefan Ivarsson, till Jarl Björkman.

YRKANDEN MM

Åklagaren har yrkat enligt följande, se bilaga 1.

Åklagaren har *justerat* yrkandet enligt följande:

- I *åtalspunkten 3* skall rubriken rätteligen lyda ”GROVT BOKFÖRINGSBROTT alternativt MEDHJÄLP TILL GROVT BOKFÖRINGSBROTT samt MEDHJÄLP TILL GROVT BOKFÖRINGSBROTT och MEDHJÄLP TILL GROVT SKATTEBROTT”.

- I *åtalspunkten 5*, sker ett tillägg till rubriken så att ”och MEDHJÄLP TILL GROVT SKATTEBROTT” utbyts mot ”och MEDHJÄLP TILL GROVT SKATTEBROTT alternativt MEDHJÄLP TILL VÅRDSLÖS SSKATTEUPPGIFT”. Vidare ändras andra stycket så att ”mars-oktober 2002 uppsåtligen åsidosatt” utbyts mot ”mars-oktober 2002 uppsåtligen alternativt av oaktsamhet åsidosatt” samt, i fjärde stycket, utbyts också ”mars-oktober 2002 uppsåtligen” mot ”mars-oktober 2002 uppsåtligen alternativt av grov oaktsamhet”. Dessutom återopas som lagrum även 5 § skattebrottslagen.

- I *åtalspunkten 6* sker ett tillägg till rubriken, så att ”och MEDHJÄLP TILL GROVT SKATTEBROTT” utbyts mot ”och MEDHJÄLP TILL GROVT SKATTEBROTT, alternativt MEDHJÄLP TILL VÅRDSLÖS SKATTEUPPGIFT”. Vidare

ändras andra stycket så att ”oktober 2002 - maj 2003 uppsåtligen” utbyts mot ”oktober 2002 – maj 2003 uppsåtligen alternativt av oaktsamhet” samt, i fjärde stycket, utbyts också ”oktober 2002 – maj 2003 uppsåtligen” mot ”oktober 2002 – maj 2003 uppsåtligen eller av grov oaktsamhet”. Dessutom åberopas som lagrum även 5 § skattebrottslagen.

Åklagaren har *förtydligande* uppgivit följande:

- I *åtalspunkten 2*, sista stycket i gärningsbeskrivningen, andra raden, avses med ”bolaget” PO-MO Allservice AB.
- Beträffande *åtalspunkten 8*, fjärde stycket, avser uttagen och återförandet utav kontanter ageranden under samma tid som anges strax ovan i samma stycke för utfärdandet av osanna fakturor i de två bolagen, Meku AB och Jena AB.
- I *åtalspunkten 14* avser beslagen de tilltalade eller annan person enligt följande:

nr 0900-2006-955 Niclas Bengtsson

nr 0900-2006-938 Pia Orpana

nr 0900-2006-931 Niclas Bengtsson

nr 0900-2006-930 Markku Jokkinen

nr 0900-2006-929 Mika Vaara

nr 0900-2006-925 Morgan Ivarsson

nr 0900-2006-919 Mika Vaara

nr 0900-2006-918 Åke Heiska

nr 0900-2006-917 Hannu Ainasoja

Det antecknas att åklagaren samt de tilltalade och dessas försvarare vid huvudförhandlingen har uppgivit att de frihetsberövanden som framgår av bilaga 1 är korrekt antecknade och att ytterligare frihetsberövanden, överstigande 24 timmar inte

föreligger i målet, med undantag för den under huvudförhandlingen på nytt häktade Janne Näätsaari.

DOMSKÄL

ANSVARSPRÅGAN

DE TILLTALADES INSTÄLLNINGAR

Mika Vaara (åtalpunkten 1) har helt bestritt ansvar för brott samt har särskilt anfört följande. Vad gäller *grovt bokföringsbrott* vitsordar han att han som företrädare för IMU Stål AB hade ansvar för att bolaget har fullgjorde sin bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen. Han förnekar att han under i åtalet angiven tid har åsidosatt bolagets bokföringsskyldighet genom att i grundbok och huvudbok låta bokföra osanna fakturor från Po-Mo Allservice AB med angivna belopp. Han åberopar att de i IMU Stål ABs bokföring intagna fakturorna har motsvarats av verkliga affärshändelser eftersom de avser betalning för inhyrning av arbetskraft från PO-MO Allservice AB. Eftersom fakturorna således inte är osanna har IMU Stål AB varit skyldig jämligt bokföringslagen att bokföra dessa på sätt som också har skett. Bolagets rörelses förlopp har i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen. – Beträffande *grovt skattebrott* vitsordar han att han hade ansvaret för IMU Stål ABs redovisning av skatter och avgifter. Han åberopar dock att dessa skatter och avgifter har redovisats på ett korrekt sätt. De uppgifter han har lämnat till Skatteverket i Borås om ingående mervärdesskatt, arbetsgivaravgifter och skatteavdrag har varit riktiga med hänsyn till att fakturorna angivna ovan var riktiga. IMU Stål AB har sålunda haft anställd personal för vilka bolaget har redovisat skatter och avgifter på ett riktigt sätt. Härutöver har bolaget anlitat inhyrd personal vid behov. Denna personal har hyrts från, bland annat, PO-MO Allservice AB. Eftersom fakturorna från PO-MO

Allservice AB avser avtalad ersättning för inhyrd arbetskraft och denna personal således inte varit anställd av IMU Stål AB samt då PO-MO Allservice AB innehaft F-skatt har IMU Stål AB haft såväl rätt som skyldighet att redovisa skatter och avgifter på sätt som skett. Någon fara för skatteundandragande har således inte heller uppstått i anledning av de uppgifter som bolaget har lämnat till Skatteverket. – *Allmänt* vitsordar han i och för sig de i gärningsbeskrivningen angivna beloppen för respektive period. Han har inte heller någon erinran mot åklagarens rubriceringar för det fall tingsrätten finner att gärningarna är styrkta i enlighet med åklagarens gärningsbeskrivning och åberopade grunder.

Mika Orpana (åtalspunkten 2) har helt bestritt ansvar för brott samt har särskilt anfört följande. Vad gäller *grovt* bokföringsbrott vitsordar han att han hade ansvar för bokföringen såsom åklagaren har gjort gällande. Han förnekar dock att de ifrågavarande fakturorna var osanna och åberopar att dessa har avspeglat verkliga affärshändelser, varför bokföringen har varit helt korrekt och rörelsens förlopp har kunnat bedömas med ledning av bokföringen. – *Beträffande medhjälp till grovt bokföringsbrott och medhjälp till grovt skattebrott*, förnekar han att han har främjat någon brottslighet begången av Mika Vaara. Han åberopar därvid att han förnekar att han har hanterat osanna fakturor i sin kontakt med IMU Stål AB eller att han på oriktigt sätt har överfört pengar till i åtalet angivna bolag. Han vidgår i och för sig att han har erhållit ett belopp motsvarande fem procent av PO-MO Allservice AB:s fakturering till IMU Stål AB men åberopar att detta var ersättning för att PO-MO Allservice AB hade ställt arbetskraft till IMU Stål AB:s förfogande. Han åberopar således att PO-MO Allservice AB helt enkelt har agerat bemanningsföretag. – Han har vidgått att han har ändrat sin

inställning i förhållande till den inställning han har framfört före huvudförhandlingen men vill samtidigt påtala att det förut inte var helt klart vad han skulle komma att åtalas för samt att han redan den 7 februari 2007, i god tid före huvudförhandlingen, tillskrev Ekobrottsmyndigheten och tillkännagav sin ändrade inställning. Pia Orpana (åtalspunkten 3) har helt bestritt ansvar för brott samt har särskilt anfört följande. Vad gäller *grovt bokföringsbrott* vitsordar hon att hon innehade uppdrag att upprätta bokföringen för PO-MO Allservice AB. Hon förnekar dock att de ifrågavarande fakturorna var falska. Därvid åberopar hon att fakturorna i stället avspeglade verkliga affärshändelser varför bokföringen har varit helt korrekt. Hon har vidare åberopat, att bokföringen därför har avspeglat rörelsens förlopp vilken således i huvudsak har kunnat bedömas med ledning av bokföringen. – Beträffande *medhjälp till grovt bokföringsbrott* och *medhjälp till grovt skattebrott* förnekar hon att hon har främjat någon brottslighet begången av Mika Vaara. Hon åberopar att hon varken har hanterat osanna fakturor i sin kontakt med IMU Stål AB eller på oriktigt sätt överfört pengar till i åtalet angivna bolag. – Vidare, vitsordar hon att PO-MO Allservice AB har erhållit ett belopp om fem procent av sin fakturering till IMU Stål AB. Hon åberopar dock här att denna ersättning var för att PO-MO Allservice AB hade agerat arbetskraftsförmedlingsföretag. Markku Jokinen (åtalspunkten 4) har helt bestritt ansvar för brott samt har särskilt anfört följande. Han förnekar att han hade det uppsåt åklagaren har påstått och har gjort gällande att han inte heller hade någon anledning att ifrågsätta Mika Vaaras drift och skötsel av sitt eget bolag. Han har vidgått att han försåg Mika Orpana eller Pia Orpana med registreringsbevis och F-skattsedlar, men ej kontonummer och andra uppgifter, om i vart

fall Meku AB och Jena AB. Han har, tack vare sina kontakter, i vissa fall förmedlat arbetskraft till Meku AB och Jena AB. Detta skedde genom att han överlämnade de handlingar han har vidgått. Han saknade helt anledning till att tro att registreringsbevisen och F-skattsedlarna skulle ligga till grund för osann fakturering och medelsöverföring såsom åklagaren har gjort gällande. Han förnekar att han har överlämnat osanna fakturor såsom åklagaren har påstått, vare sig till Mika Orpana eller Pia Orpana eller till Mika Vaara. Till Mika Vaara har han dessutom inte överlämnat någon faktura alls, vare sig sann eller osann. – Vidare, förnekar han att han hade mottagit kontanter såsom åklagaren har gjort gällande eller att han hade överlämnat eller transporterat kontanter såsom åklagaren har påstått. Han vidgår endast att han vid några tillfällen kan ha transporterat och överlämnat kuvert men åberopar att dessa då har varit igenklitrade och att han inte har känt till innehållet samt att i den mån någon efteråt har talat om för honom vad de innehöll så har det sagts att de innehöll tidssedlar och liknande men inte att det var kontanter. Han förnekar även att han hade överlämnat eller fördelat pengar över huvud taget till arbetstagare. – Beträffande sedan Åke Heiska, förnekar han att han har lämnat något som helst uppdrag till denne eller att han i övrigt har på något sätt medverkat till att betalning för osanna fakturor har återförts i kontanter såsom åklagaren har påstått. – Slutligen förnekar han även att han hade förbehållit sig eller mottagit någon ersättning såsom åklagaren har angivit. Han förnekar att den bil och telefon som Mika Vaara lät honom få tillgång till utgjorde någon sådan form av ersättning samt åberopar att han fick dessa förmåner till följd av släktskapet med Mika Vaara och inte för något utfört arbete.

Janne Näätsaari (åtalspunkten 5) har helt bestritt ansvar för de brott åklagaren har gjort gällande samt har åberopat följande.

Visserligen har HPA Svets & Smide AB, såvitt han känner till, bara haft som verksamhet att utfärda osanna fakturor. Osanna fakturor skall dock inte bokföras. Han har därför inte åsidosatt någon bokföring. Han förnekar att han hade del i utställandet av osanna fakturor. Han vidgår att han har tagit ut kontanter från bolagets konto. Han vidgår även att han har lämnat kontanterna vidare till en annan person men denne kallade sig Erki och han vet inte vart kontanterna sedan tog vägen eller vem som efteråt fick dem. Han saknade helt kännedom om Mika Vaara och dennes verksamhet. Erki hade intygat att verksamheten var laglig och Janne Näätsaari saknade brottsligt uppsåt.

Rohan Wilson (åtalspunkten 6) har helt bestritt ansvar för den brottslighet åklagaren har gjort gällande samt har anfört följande.

Han vidgår att han under av åklagaren angiven tid var styrelseledamot i Skim AB, men detta vara bara formellt. Han åberopar därför att han inte företrädde bolaget rent faktiskt. Ej heller förfogade han faktiskt över bolagets bankmedel eller andra tillgodohavanden. Han förnekar att han kände till vem Mika Vaara var eller att han hade främjat dennes brottslighet. Han förnekar att han har utfärdat osanna fakturor och gör gällande att han inte har upprättat någon faktura alls. Han förnekar att han har undertecknat någon skattedeklaration eller annan handling, bortsett från vissa bankallegat. Han vidgår att han på uppdrag av Janne Näätsaari och/eller en person som kallades ”Markku”, vilken inte är någon av de i målet åtalade, har tagit ut kontanter från Skim AB:s konto men har förnekat varje kännedom om bakgrunden till dessa penningmedel. Han har åberopat att han har varit en så kallad målvakt åt någon annan person och att de enda

personer han träffade var nyss nämnda Janne Näätsaari och ”Markku”.

Markku Rasimus (åtalspunkten 7) har bestritt ansvar för hela den brottslighet som åklagaren har lagt honom till last samt har, väsentligen, anfört följande. Han har inte av uppsåt eller oaktsamhet åsidosatt sin bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen i sin bedrivna rörelse i Verremont Bygg & Montage AB. Han har heller inte lämnat oriktig uppgift till myndighet eller underlåtit att göra detta med fara för att skatt undandragits på sätt som anges i 2 § skattebrottslagen. På samma sätt förnekar han medhjälp till grovt skattebrott. – Han förnekar att fakturorna mellan Verremont Bygg & Montage AB och PO-MO Allservice AB var osanna och åberopar att de i stället återspeglar verkliga affärshändelser. Han har sålunda inte hanterat osanna fakturor. Han förnekar att han har återfört medel till Mika Vaara eller dennes ombud i anledning av omnämnd fakturering. Hanteringen av kontanter berodde på att underentreprenörer inte kunde lämna uppgift om konton för inbetalning, vilket bottnade i att det förekom betalningsanmärkningar eller att bolag var nystartade eller att det var brådska med betalningar med flera orsaker. Markku Rasimus skaffade dock kvitton för samtliga kontanta betalningar. Markku Rasimus befann sig i Stockholm under hela tiden som arbeten pågick hos PO-MO Allservice AB och han hanterade därför inte det som skedde i Göteborg. Det var i stället en person vid namn Kai Aho som åt Markku Rasimus skötte Verremont Byg & Montage ABs verksamhet i Göteborg. Markku Rasimus sålde i december 2003 bolaget till Kai Aho. Markku Rasimus stod kvar som registrerad ledamot till den 3 februari 2004. Markku Rasimus hade anlitat hjälp med bokföringen och hade haft en ordnad bokföring i bolaget. Kai Aho

tog över bokföringen när han köpte bolaget. Behållningen i Verremont Bygg & Montage AB hade varit långt under tio procent. Den låga avkastningen var orsaken till att Markku Rasimus sålde bolaget. Han utgick sedan från att Kai Aho, såsom ny ägare, skulle sköta åliggandena med att inge skattedeklaration med mera, men detta fullgjorde denne inte. Bolaget hade haft kalenderår som räkenskapsår. Det var Kai Aho som skulle upprätta årsbokslut. Redovisning av skatt och annan uppbörd har inte skett eftersom bolaget inte hade några anställda.

Åke Heiska (åtalspunkten 8) har förnekat gärningen i fråga om grovt bokföringsbrott men har erkänt gärningen beträffande medhjälp till grovt bokföringsbrott och medhjälp till grovt skattebrott samt har, väsentligen, anfört följande. Han vidgår att han har främjat Mika Vaaras brott genom att i Meku AB och Jena AB utfärda osanna fakturor till PO-MO Allservice AB. Han vidgår även att han har främjat Jarl Björkmans och Niclas Bengtssons brott genom att med sitt goda minne låta dessa för sin egen verksamhet utfärda osanna fakturor till Säve Byggnads AB från Meku AB och Jena AB. Han har därvid mot ersättning låtit Jarl Björkman och Niclas Bengtsson utfärda falska fakturor på de två bolagens brevpapper. Någon annan verksamhet än den med osanna fakturor har inte bedrivits i Meku AB och Jena AB. Verksamheten har sålunda bedrivits enbart i brottsligt syfte. – Till stöd för sitt förnekande av det grova bokföringsbrotten åberopar Åke Heiska att fråga enbart var om osanna fakturor varför verksamheten hade sådan beskaffenhet att den inte skall beskattas. Därigenom skall inte heller någon bokföringsskyldighet föreligga. Petri Jaakkola (åtalspunkten 9) har förnekat gärningarna samt har anfört och åberopat följande: Han har inte träffat Mika Vaara eller ens hört talas om IMU Stål AB och kan därför inte ha främjat

Mika Vaaras skattebrott. De fakturor som har utställts har motsvarats av verkliga affärshändelser. Petri Jaakkola har arbetat med att förmedla arbetskraft till sina uppdragsgivare. Arbetskraften har han fått fram genom att anlita eller förmedla underentreprenörer, främst och såvitt nu är i fråga, Hisinge Allservice AB och Scandinavian Service AB. Han har inte återbetalat några belopp till sina uppdragsgivare. Han vidgår i sig att han under den i målet aktuella tiden var formell företrädare för Meku AB. Han var dock inte faktisk företrädare under den tid som anges i åtalet, den 17 juni 2005 till den 26 juli 2005, utan faktisk företrädare för Meku AB var då Åke Heiska. – Petri Jaakkola kan inte vitsorda några belopp eftersom han inte längre har tillgång till bokföringen i Meku AB. Petri Jaakkola är bokföringskunnig. Han har löpande bokfört affärshändelserna i Meku AB och bevarat den gjorda bokföringen enligt bokföringslagens krav. Att bokföring verkligen skedde framgår bland annat av att han har lämnat skattedeklarationer med uppgift om omsättning, mervärdesskatt, utbetalda löner, avdragna arbetsgivaravgifter och preliminärskatt. Petri Jaakkola har sålt bolaget i början av januari 2006 och han gör gällande att köpehandlingarna innebär en kvittering av att bokföringen har lämnats över till köparen, nämligen Glenns Borgström. Petri Jaakkola är övertygad om att bokföringen skulle ha återfunnits om den hade eftersökts hos Glenn Borgström och att den då hade styrkt hans uppgifter. – Petri Jaakkola har saknat påstått uppsåt vad gäller medverkan till brott.

Hannu Ainasoja har (åtalspunkten 10) förnekat brotten och har huvudsakligen åberopat och anfört följande: Hannu Ainasoja har *förnekat* att han *uppsåtligen* har främjat Mika Vaaras brott enligt åtalspunkten 1 genom att vara Åke Heiska behjälplig med att

utfärda osanna fakturor, att medverka vid Åke Heiskas uttag av kontanter från Meku AB:s och Jena AB:s konton, att medverka till att återföra kontanterna till Mika Vaara eller ombud för denne, samt att förbehålla sig och mottaga en andel av de uttagna eller mottagna kontanterna och tillfälligt boende som ersättning för sin medhjälp.

Jarl Björkman och Niklas Bengtsson har båda (åtalspunkten 11) bestritt ansvar och förnekat vad åklagaren har lagt dem till last. De har huvudsakligen särskilt åberopat och anfört följande: Vad gäller *grovt bokföringsbrott* förnekar de att de var att anse som faktiska företrädare för JENA AB. Eftersom de således inte företrädde JENA AB förnekar de även vad åklagaren har lagt dem till last i fråga om bokföring samt redovisning av skatter och avgifter. De åberopar att det i stället var Åke Heiska, ensam, som företrädde JENA AB samt att bara Åke Heiska har förfogat över bolagets medel och olika verksamheter. – Beträffande *grovt skattebrott* åberopar de att de saknade påstått ansvar eftersom de ju inte företrädde bolaget. De förnekar att de uppsåtligen har underlåtit att agera eller har agerat såsom åklagaren har påstått

UTVECKLING AV TALAN

Åklagaren har till utveckling av talan huvudsakligen anfört följande.

Brottsupplägget

Vad gäller *brottsupplägget bakom åtalspunkterna 1-10*, kretsar detta kring att IMU Stål AB har använt sig av s k svart arbetskraft. Med svart arbetskraft menas att man för den inte redovisar några kostnader, avgifter eller skatter. Den svarta arbetskraften måste dock få betalt utan att det syns. Detta har man ordnat genom att arbetarna har fått betalt i kontanter som helt enkelt har tagits ut från andra bolags konton. För att överföra pengarna till dessa

konton utan att det väckte uppmärksamhet maskerade gärningsmännen detta genom att man lät IMU Stål AB betala ut pengar mot falska fakturor som kom från andra bolag. Dessa kunde i sin tur, s a s bakåt i en kedja av bolag, betala mot ytterligare en falsk faktura som kom från ett bolag längre bak i kedjan. I varje mellanliggande led drog man dessutom vanligen av en mindre del av fakturabeloppet, oftast fem procent, som ersättning för delaktigheten.

När IMU Stål ABs pengar slutligen hamnat i ett bolag som var betryggande långt borta från IMU Stål AB i betalningskedjan tog man därifrån ut pengarna genom bankuttag eller liknande. Dessa kontanter återförde man sedan genom en person som var kurir, som således bar dem och fysiskt lämnade över dem, till IMU Stål AB. På så vis återfick IMU Stål AB sina pengar, låt vara med reduktion för de gjorda provisionsavdragen med 5 procent i de olika leden. IMU Stål AB använde sålunda de i lönnedom återförda kontanterna till betalning av den svarta arbetskraften.

Det bolaga som s a s var först i kedjan bakom IMU Stål AB och alltså fakturerade till IMU Stål AB var PO-MO Allservice AB. Till PO-MO Allservice AB fakturerade i sin tur, s a s underifrån, fem nu aktuella bolag, nämligen HPA, Skim AB, Verremont AB, MEKU AB och JENA AB. Dessa senare bolag fakturerade således inte till varandra, utan var för sig till PO-MO Allservice AB.

Visserligen förekommer det att entreprenörsbolag i byggbranschen helt lagligt använder sig av underentreprenörer som tillhandahåller arbetskraft, dvs s k vit arbetskraft. Sådana underentreprenörer kan vara rena bemanningsföretag, med huvudsakligt verksamhetsområde att exempelvis hyra ut egna

anställda. Att fråga inte bara var om detta framgår på olika sätt i utredningen.

Eftersom de sålunda brukade falska fakturorna bokfördes som om de var riktiga, i vart fall högre upp i kedjan och hos IMU Stål AB själv, gav bokföringen där sken av att vara korrekt. Går man längre ner i kedjan, nedanför PO-MO Allservice AB, avviker flera omständigheter från vad som är normalt för en vanlig verksamhet. Sålunda förekommer hos dessa bolag inslag av att de efter hand, då det närmade sig konkurs, lämnades över till att ledas av personer som levde socialt oordnat, ofta med både ekonomiska problem och missbruksproblem, samt som saknade näringslivserfarenhet eller kunskap i bokföring. Ofta saknade dessa personer också mer ingående kännedom om de bolag som deras bolag fakturerade till, dvs om de bolag som var högre upp i kedjan. Betecknade för de företag som s a s var i slutledet längst ner, var att när myndigheterna började granska dem förekom det stora brister i redovisningen ofta saknades bokföringen helt. Man kan kort uttryckt sammanfatta det som att i takt med att bolagen i slutändan av kedjan fortlöpande förbrukades valde man att dumpa dem till sk målvakter före konkurs eller myndigheternas mer ingående gransking.

Vad särskilt gäller *skatter och avgifter* har bolagen i sista ledet i huvudsak följt samma mönster. Man sett till att bolagen blev registrerade för F-skatt, mervärdesskatt och såsom arbetsgivare. När det gäller tiderna för redovisningen av dessa saker avvek bolagen från den vanliga regeln om månadsvis redovisning och hade sett till att få redovisning årsvis i stället. Detta var för att fördröja Skatteverkets kontroll och upptäckrisken.

Högre upp i kedjan, såsom för IMU Stål AB, skedde redovisningen månadsvis. Det kan här nämnas att

skattedeklarationerna för dessa redovisningar av IMU Stål AB var felaktiga genom att Mika Vaara inte redovisade för den arbetskraft han hade som sålunda var svart. I kontrolluppgiften för arbetskraft är därför bruttolönen mm för den svarta arbetskraften inte medtagen. Denna kontrolluppgift sände IMU Stål AB dock elektroniskt till skatteverket, varför den inte är med på blanketten för skattedeklaration som Mika Vaara fyllde i för IMU Stål AB.

Något om gärningsmännens olika roller

Mika Vaara är huvudman för brottsligheten. Under tiden som åtalet spänner över, mars 2002 till sept 2006, har Mika Vaara haft ett starkt inflytande på de bolag som s a s befann sig i kedjan nedanför IMU Stål AB och som i olika nivåer, nerifrån och upp, skrev ut falska fakturor. Betalningen mot fakturorna har gått omvänd väg, uppifrån IMU Stål AB och ner till det nedersta ledet, dock med avdrag för 5 % som Mika Orpana och Pia Orpana genom PO- MO Allservice AB har förbehållit sig för att medverka i den här brottsligheten. PO-MO Allservice AB var som berörts, dock bara ett kamouflerande mellanled. Vad man därför kan kalla för de *verkliga* fakturaskrivarna var de underliggande bolagen, vilka har avlöst varandra i tiden i ett stafettliknande förfarande. Hos PO-MO Allservice AB var det Pia Orpana som i praktiken skötte fakturering, betalningsöverföringar och bokföring. Markku Jokkinen, som är kusin med Mika Vaara hade som uppdrag att svara för transporten av kotnanter mellan IMU Stål AB, PO-MO Allservice AB och de underliggande fakturaskrivande bolagen.

Särskilt om IMU Stål AB

Till följd av EBM:s tillslag hösten 2006 upphörde verksamheten. Det gjorde att sista hela bokföringsperioden, som var månadsvis, blev augusti 2006. Åtalet stannar i tiden därför i augusti 2006. Vid tillslaget påträffades tidrapporter för arbeten hos IMU Stål AB i

Mika Vaaras portfölj. En del namn på tidrapporterna gick att identifiera. Vid jämförelse med de tidrapporter som fanns hos IMU Stål AB:s bokföring och där gjorda löneredovisning, fann man att tidrapporterna från portföljen omfattade en helt annan omfattning än bolagets löneredovisning. Vissa av namnen på tidrapporterna från portföljen fanns över huvud taget inte med på IMU Stål AB:s löneredovisning. Det framkom att vissa arbetare helt enkelt låg helt utanför löneredovisningen medan andra bara redovisades till en mindre del arbetstimmar än vad som framgick vid jämförelsen.

Fakturaskrivarna, Mika Vaaras roll och kontanthantering

Att Mika Vaara hade det bestämmande inflytandet anar man inte minst genom den omständigheten att man vid husrannsakan i hans bostad fann fakturor som gällde andra bolag än hans eget IMU Stål AB. Sålunda fann man ett antal fakturor från JENA AB till PO-MO Allservice AB. Det var alltså i Mika Vaaras privatbostad som man hittade dessa fakturor. Hade saker och ting varit i sin ordning skulle fakturorna ha funnits i de berörda bolagens bokföring i stället.

Att de i målet aktuella bolagen inte följde normala rutiner för penningflöden och att kontanter återfördes till Mika Vaaras disposition framgick av följande. När EBM gjorde en husrannsakan hos IMU Stål AB:s lokal på Tagenevägen i Göteborg den 26 september 2006 hittade de märkta sedlar till ett värde av 111.500 kr i ett kassaskåp som Mika Vaara disponerade över. Sedlarna gick att spåra eftersom de förut hade blivit märkta. Därför kunde sedlarna härledas till det uttag av 111.500 kr i kontanter som en företrädare för JENA AB, nämligen Matti Kiili, hade gjort från JENA ABs konto ett par dagar tidigare, den 22 september 2006. Sedlarna

var alltså märkta redan när Matti Kiili fick ut dem från banken. Kontanterna som togs ut från JENA AB påträffades sålunda bara några dagar senare i kassaskåpet på IMU Stål ABs kontor. Pengarna återfördes på så vis i smyg som kontanter till Mika Vaaras besittning. Eftersom Matti Kiili är försvunnen har denne inte gått att höra av polisen.

Emellertid fann man inte bara mycket kontanter i det av Mika Vaara förfogade kassaskåpet hos IMU Stål AB utan även hemma i hans privatbostad. I dennes bostad fanns således hela 2.150.000 kr i kontanter. - Mika Vaara har inte kunnat förklara varifrån de stora beloppen av kontanter kom från.

Som ytterligare ett tecken på att Mika Vaara disponerade över stora kontantbelopp finns den omständigheten att Mika Vaara har fört ett dyrbart leverne. Exempelvis ägde han en sportbil av det exklusiva märket Ferrari samt en motorcykel av märket Harley Davidson. Dessa fordon har för övrigt Kronofogdemyndigheten betalningssäkrat för skatteskulder.

Skatteverket har i sin revision av IMU Stål AB sammanställt faktureringarna enligt de påträffade osanna fakturorna mellan de i målet aktuella bolagen. Från detta underlag har Skatteverket sedan – såvitt gäller IMU Stål AB och Mika Vaara – räknat ut att de osanna fakturorna möjliggjorde uttag med följande belopp per år: 3.494.465 kr för år 2002, 4.406.375 kr för år 2003, 4.209.000 för år 2004, 9.123.000 kr för år 2005 och 7.306.000 kr för år 2006.

Med hänsyn till de belopp IMU Stål AB har uttagit för löner enligt de kontrolluppgifter som IMU Stål AB har lämnat och till att Mika Vaaras uttag per år genom förtäckt utdelning får beräknas

till i vart fall 500.000 kr samt med hänsyn till möjlig förekomst av vissa skatterfria traktamente- och reseersättningar för den icke redovisade arbetskraften, beräknade Skatteverket avgiftsunderlaget för icke redovisade löner. På dessa avgiftsunderlag för de olika åren påförde Skatteverket sedan arbetsgivaravgifter efter den för vart år gällande procentsatsen. Detta utmynnade sedan i att Skatteverket genom omprövningsbeslut den 13 december 2006 beslöt påföra IMU Stål AB ytterligare arbetsgivaravgifter.

På grundval av den i de falska fakturorna debiterade mervärdesskatten konstaterade Skatteverket att denna därför inte var avdragsgill ingående mervärdesskatt för IMU Stål AB. I beslut den 13 december 2006 beslöt skattemyndigheten därför att genom rättelse vägra avdrag för den sålunda ej avdragsgilla ingående mervärdesskatten.

Vidare beslöt Skatteverket även genom beslutet den 13 december 2006 att göra IMU Stål AB betalningsansvarigt för preliminära källskatter, beräknade till 30 procent av det utav myndigheten beräknade underlaget för de ej redovisade lönekostnaderna. Skatteverket har även påfört skattetillägg för IMU AB.

PO-MO Allservice AB

Vad gäller arbetsfördelningen mellan Mika och Pia Orpana, var Mika Orpana den som formellt företrädde bolaget. Mika Orpana var i den delen engagerad i fakturaskrivningen och betalningsöverföringarna. Pia Orpana var dock den som rent praktiskt skötte det administrativa, såsom själva skrivandet och sändandet av fakturor, verkställande av betalningsöverföringar och hanteringen av bokföringen. Hon har också haft kontakt med Bolagsverket beträffande PO-MO Allservice AB.

Det var – juristen - Pia Orpana som upprättade avtalet om överlåtelse av bolaget från Mika Vaara till Mika Orpana. Mallen till avtalet återkommer i andra liknande avtal som berör i målet aktuella bolag.

Det var Pia Orpana som rent faktiskt skötte kontakterna med Skatteverket. Hon fyllde i, undertecknade och ingav bolagets skattedeklarationer för sådant som mervärdesskatt, arbetsgivaravgifter och skatteavdrag. Eftersom hon både förde bolagets böcker och hanterade dess skattedeklarationer har hon haft full insyn i bolagets verksamhet.

Under i målet aktuell tid fungerade PO-MO Allservice AB som ett bolag där pengarna från IMU Stål AB helt enkelt passerade igenom och vidare till övriga i målet aktuella bolag, som i sitt förhållande till PO-MO Allservice AB på sätt och vis kan kallas för underleverantörer. Det var först när PO-MO Allservice AB fick in medel på sitt konto från Mika Vaara eller IMU Stål AB och således fick reda på beloppet som PO-MO Allservice AB upprättade fakturan till IMU Stål AB. Fakturan var därför antedaterad så att den bakvända tidsordningen inte märktes. Faktureringarna saknade underlag i verkliga affärshändelser. I fakturan angav PO-MO Allservice AB den insatta summan som bruttobeloppet på fakturan, inklusive mervärdesskatt. Mervärdesskatten räknades med andra ord ut s a s baklänges, utifrån slutsumman som redan var insatt på PO-MO Allservices konto.

För att PO-MO Allservice AB skulle undgå upptäckt och slippa betala mervärdesskatt slussade bolaget i sin tur pengarna vidare till de s k underleverantörerna, HPA AB, Skim AB m fl. För dessa satte PO-MO Allservice AB vanligen in pengarna direkt medan faktureringen kunde antedateras och styrdes av hur mycket som

var insatt och när i tiden. Genom att PO-MO Allservice AB på så vis i sin tur blev fakturerad av de så kallade underleverantörerna skapade man en utjämning av ingående och utgående mervärdesskatt hos PO-MO Allservice AB.

Genom kedjan av fakturering, där fakturorna i stort sett blev spegelbilder av varandra, ner till de s k underleverantörerna försköts betalningsskyldigheten för ingående mervärdesskatt till de bolag som till sist inte hade någon underleverantör som fakturerade, varför de saknade egen betalad mervärdesskatt att kvitta med. Dessa s k underleverantörer, HPA AB, Skim AB m fl, blev då tvungna att deklarerera för den mervärdesskatt de angivit i sina utställda fakturor.

Beloppen på fakturorna kunde ibland vara uppdelade på mer än en faktura men vid en summering framgår det att beloppens storlekar stämmer med penningströmmen nedåt. Enda avvikelsen är i allt väsentligt den provision om fem procent av mot IMU Stål AB fakturerat bruttobelopp som makarna Orpana genom PO-MO Allservice AB tillgodogjorde sig. Därför var också det penningbelopp som PO-MO Allservice AB i sin tur satte in till det eller de bolag som var s k underleverantör fem procent lägre.

Vid skattervisionen hos IMU Stål AB gjorde man bland annat en sammanställning av fakturorna man påträffade hos IMU Stål AB och PO-MO Allservice AB, där hos den senare även fakturorna från de s k underleverantörerna fanns.

Att gärningsmännen i nätverket återförde kontanter framgick som förut nämnts angående de märkta sedlarna som Matti Kiili tog ut från JENA AB och som sedan återfanns i IMU Stål ABs kassaskåp.

Den som i nätverket främst verkade som kurir med transport av pengar och falska fakturor var Markku Jokinen. Den 26 september

2006 fann EBM i Markku Jokinens bostad ett kuvert på vilket det stod textat för hand "POMO". Dessutom låg det i kuvertet en faktura av den 31 augusti 2006 från JENA AB till kunden PO-MO Allservice AB på 157.700 kr, angivet som inklusive mervärdesskatt. Att Markku Jokinen var den som sprang med fakturor mellan de olika bolagen i det kriminella nätverket framgick även tydligt genom polisens spaningsresultat, vilket bland annat är dokumenterat från telefonsamtal och fotograferingar på sätt som utvecklas mer längre fram.

HPA SVETS OCH SMIDE AB (HPA AB)

Sedan Janne Näätsaari blivit styrelseledamot i september 2001 och bolaget ungefär samtidigt fick F-skattesedel och blev registrerad som arbetsgivare gick det omkring ett år tills att Skatteverket i augusti 2002 beslöt göra en skatterevision. HPA AB slutade då att fakturera och sedan kom konkursen.

I skattemyndighetens revisionspromemoria framgår att någon revision aldrig gick att göra eftersom Skatteverket varken kom i kontakt med företrädare för bolaget eller fick tillgång till räkenskaperna. Bokföringen för HPA AB har alltså inte påträffats. I utredningen finns dock bankallegat, kontoutdrag samt fakturor beträffande HPA AB som har framtagits på andra håll varför händelseförloppen ändå i viss mån har kunnat rekonstrueras. Därav framgår att HPA AB har varit en del i den ovan beskrivna faktureringskedjan och att HPA AB inte har bedrivit någon självständig fakturering.

Av ingiven ansökan om postgirokonto för HPA AB framgår att endast Janne Näätsaari var behörig att disponera över bolagets postgirokonto. Även bolagets konto hos Föreningsparbanken disponerade Janne Näätsaari över.

I målet ingivna kontoutdrag för HPA AB uppvisar i fråga om insättningar och uttag tydliga mönster. Det är så oavsett vilken period man ser på. Det kommer in stora pengar och tas nästan omgående ut motsvarande summa pengar. Däremot saknar man de småbelopp som vanligen finns insprängt bland de större transaktionerna hos en normal rörelse.

Vad gäller skattedeklarationerna, så har Janne Näätäsaari undertecknat och ingivit en del sådana för HPA AB. Han har dock då oriktigt uppgivit höga belopp även för ingående mervärdesskatt och inget alls för arbetsgivaravgifter och källskatt så att HPA AB inte fick något större belopp att betala i skatt då.

Skattedeklarationerna är regelmässigt ifyllda så att där anges inget om att HPA AB skulle ha haft några anställda att deklarerera för. Detta talar också för att faktureringen för personal till PO-MO Allservice har varit osann och att det i verkligheten inte förekom någon verksamhet.

Skim AB

Att Rohan Wilson saknade kunskaper för att driva rörelse framgår bland annat av hur bristfällig den av honom undertecknade skatte- och avgiftsanmälan är gjord, vilken inkom till Skatteverket den 22 augusti 2002. Han har dock sedan aktivt företrätt bolaget genom att i månaden därpå besvara myndighetens förfrågan i anledning av bristerna i anmälan. Vidare, har han undertecknat skattedeklarationer för Skim AB, vilka är ingivna under tiden den 12 december 2002 till och med den 13 maj 2003. Han har även stått som referens på fakturor gällande Skim AB och har gjort uttag från bolagets bankkonto.

Sedan Skatteverket i maj 2003 beslöt göra revision av Skim AB och meddelat detta till Rohan Wilson upphörde bolaget att

fakturera PO-MO Allservice AB. Dessa två omständigheter verkar ha ett samband.

Omkring ett år senare, i maj 2004, försattes bolaget i konkurs. Orsaken angavs främst vara underlåtenhet att avge riktiga deklARATIONER och att innehålla medel för skatters gäldande.

Konkursförvaltaren, advokaten Per Fridén, har i sin förvaltarberättelse noterat att Rohan Wilson i konkursutredningen har uppgivit att det var Janne Näätsaari jämte en person som enbart namngivits som ”Marko” som förmådde Rohan Wilson, vilken då var arbetslös, att medverka som styrelse och VD i bolaget. Vidare, hade Rohan Wilson uppgivit att han blev förespeglad att det gällde arbete med ställningsbygge och svetsning samt att hans egen befattning med verksamheten i bolaget dock i stället kom att bestå i att underteckna papper på uppmaning av ”Marko” och Janne Näätsaari samt att hämta ut pengar på banken.

Konkursförvaltaren har även noterat att bokföringen saknas och att Rohan Wilson menar sig inte heller någonsin ha tagit del av någon bokföring.

I kontoutdrag och allegat för bolaget märker man ett motsvarande mönster som för HPA AB, med tids- och besloppsmässiga samband mellan stora insättningar och stora uttag samt frånvaro av övriga transaktioner, vilka brukar finnas i en normal verksamhet. Ibland har man delat upp beloppen i några inte fullt så stora poster men summan röjer ändå sambandet. Man märker också hur faktureringarna följer med betalningsströmmarna, både till belopp och tidpunkt.

Det kan noteras att på en faktura av den 3 december 2002 på 163.875 kr förekom ett misstag vad gäller beloppen så att betalningen och fakturerat belopp inte stämde överens.

Betecknande nog finns det inget som talar för att någon av parterna, mellan vilka fakturering skedde, har reagerat på detta. Omständigheterna där visar att man inte fakturerade självständigt och att underlaget för beloppet på fakturan inte kom på normal väg.

Man har funnit en diskett med fakturor från SKIM AB hos Åke Heiska. På en av fakturorna, av den 17 maj 2003 och som är till PO-MO Allservice AB från SKIM AB står det ”skim jokinen” överst på fakturamallen för fakturan i disketten. Detta tyder på Markku Jokinens medverkan. Man arbetade med mallar för fakturorna så att vissa uppgifter var redan inlagda och sedan kunde man nöja sig med att ändra datum och belopp. Mallen var till för att underlätta för den som skriver fakturorna och minimera riskerna för att det skrivs fel, vilket behövdes då fakturaskrivarna avlöste varandra genom de olika bolagen. Det finns ingen affärsmässig förklaring till att Åke Heiska hade disketten med fakturorna avseende Skim AB utan förklaringen synes vara att Åke Heiska helt enkelt var en del av det kriminella nätverket. I skattedeklarationerna har Rohan Wilson i fråga om mervärdesskatten osant fyllt i sådana belopp att bolaget bara hade en symbolisk summa att betala. Han har över huvud taget inte redovisat något för källskatt och arbetsgivaravgifter. Mönstrert på de av Rohan Wilson ingivna och undertecknade skattedeklarationerna var i stort sett hela tiden detsamma.

Verremont Bygg & Montage AB (Verremont AB)

När Kai Aho övertog bolaget var det i egenskap av målvakt.

I samband med konkursen den 14 april 2004 har Markku Rasimus enligt förvaltarberättelsen uppgivit att han minns inte var försäljningslikviden uppgick till vid överlåtelsen till Kai Aho och att han överlämnade räkenskapsmaterial till Kai Aho i samband med överlåtelsen. Markku Rasimus uppgav även att konkursbolaget inte hade några anställda men att 4-5 personer hyrdes in från ett bolag i Göteborg. Markku Rasimus har därvid inte lämnat några konkreta detaljer om överlåtelsen som skänker honom trovärdighet.

Bolaget upphörde att vara registrerat så att det kunde ha anställda redan år 2000.

Det är en faktura från den 31 maj 2003 som PO-MO Allservice AB sänder till IMU Stål AB som är den första som kan kopplas till Verremont AB. Underfaktureringen från Verremont AB följer samma mönster som de övriga sk underleverantörerna. Likaså visar kontoutdrag och allegat upp motsvarande mönster med insättningar och kontantuttag av större belopp.

Bolaget hade konto både hos postgirot och hos Föreningssparbanken.

Att även Verremont AB var indragen i brottsligheten framgår exempelvis av följande faktureringar. Två fakturor från PO-MO Allservice AB till IMU Stål AB för tiden den 17 och 31 maj 2003 har ett sammanlagt belopp om $(99.0000 + 168.000 =) 267.000$ kr. Samtidigt finns det en faktura, även den av den 31 maj 2003, som är på 253.650 kr och är från Verremont AB till PO-MO Allservice AB. Det har framkommit att avtalad provision för fakturaskrivarna var fem procent och det är precis vad som fattas eftersom 267.000 kr minus 5 procent blir just 253.650 kr. På Verremont ABs faktura står dessutom "MR", vilket är förkortat

för Markku Rasimus, som referent. Ytterligare liknande exempel finns.

Även andra jämförelser, såsom av betalningsströmmarna på konton, talar för att Verremont ABs fakturering anknyter till IMU Stål ABs inbetalningar till PO-MO Allservice AB och pengavandringen ”neråt”.

Det har förekommit att banken har gjort behörighetskontroll när Markku Rasimus gjorde ett större kontantuttag. Man har därför kunnat konstatera att det verkligen var han som gjorde uttaget. Det finns inga alls skattedeclarationer ingivna för den tid som omfattas av åtalet. Enligt förvaltarberättelsen bedrevs verksamheten i vart fall under tiden april-december 2003. Inget räkenskapsmaterial har kunnat omhändertas. Det senaste som finns är en årsredovisning som avser räkenskapsåret med utgången år 2001.

Meku AB

I avtalet där Åke Heiska överlät bolaget till Petri Jaakkola angavs det att köparen övertar bokföringsmaterialet och övrigt material. Åke Heiska hade dock inte haft någon löpnade bokföring eller huvudbok. Klausulen har alltså mycket litet med verkligheten att göra. Petri Jaakkola blev styrelseledamot enligt en extra bolagsstämma den 17 juni 2005, alltså dagen för överlåtelsen. Den ändringen registrerades dock först omkring en månad senare, den 19 juli 2005. Oaktat detta behöll Åke Heiska dispositionsrätten till bolagets konto samt fortsatte att verka i bolaget, även sedan Petri Jaakkola sålde det vidare till målvakten Glenn Borgström. Det är oklart om denne själv undertecknade avtalet. Det är ganska uppenbart att Glenn Borgström saknade möjlighet att erlægga de 150.000 kronorna kontant för köpeskillingen som avtalet föreskrev. I flera stycken verkade

avtalet följa samma mall som en del andra överlåtelseavtal som har figurerat med de nu aktuella bolagen.

Det dröjde med att Glenn Borgström blev inregistrerad som ledamot och så snart det hade skett blev bolaget försatt i konkurs. Man hade med andra ord dumpat bolaget på honom.

Det nu aktuella penningflödet i bolaget inleddes i samband med en faktura av den 30 april 2004 och avslutades på motsvarande vis med en faktura av den 29 augusti 2005. Faktureringen gick till PO-MO Allservice AB som fakturerade vidare till IMU Stål AB. Sambanden var desamma som för de övriga underleverantörerna, så att faktureringarna knyter an till varandra och penningöverföringarna. Ibland har dateringen råkat bli omvänd, men det kan även förklaras med att dateringarna ibland var osanna.

Det var i huvudsak Åke Heiska som disponerade bolagets konto. Från den 26 juli 2005 fick Petri Jaakkola ensam disposition över kontot. Det skedde stora kontantuttag.

Det finns en period med ett överlappande ansvar för bolaget, där den ene har köpt men andre ännu inte var inregistrerad som ledamot. I samband med att Petri Jaakkola tömde kontot på stora summor i början av augusti 2005 gjorde banken en kontroll av hans legitimation.

Skattedeklarationerna var för maj- juni 2004 undertecknade av Åke Heiska. Där redogjordes inte för att bolaget skulle ha någon personal. Mervärdesskatten var osant redovisad så att bara ett mindre belopp skulle behöva betalas. Sedan Petri Jaakkola tog över bolaget undertecknade han skattedeklarationerna men mönstret för hur de var ifyllda fortsatte att vara detsamma.

Skatteverket har jämfört grundmaterialet, främst kontoutdragen, med skattedeklarationerna. Sedan Petri Jaakkola den 17 juni 2005

köpte Meku AB och den 19 juli 2005 blev registrerad som styrelseledamot behöll han kontakten över bolaget under hela 2005 och även under en del av 2006. Han överläter visserligen enligt avtal bolaget till en sk målvakt den 3 januari 2006, men han lät registrera ändringen i styrelsen först drygt åtta månader senare, den 25 september 2006. När Petri Jaakkola tog över Meku AB fortsatte PO-MO Allservice AB att vara störste kunden hos Meku AB, vilket man kan följa i kontoutdragen. Där finns alltså stora inbetalningar från PO-MO Allservice AB. Meku AB borde ha redovisat mervärdesskatt på inbetalningarna som får anses ha skett till följd av fakturering. Mervärdesskatten 347.306 kr är alltså beräknad på inbetalningar på företagskonto. Den skattepliktiga omsättningen var 1.389 226 kr enligt kontoutdragen. Detta är exklusive mervärdesskatt. I skattedeklarationerna är bara mervärdesskatt för 97 138 kr redovisat, vilket ger stor differens med 250 138 kr. Skattepliktig omsättning är alltså fel angiven och mervärdesskatten stämmer inte alls. Beräknad mervärdessats är 25 procent men man har bara deklarerat för motsvarande tio procent, vilket är en mervärdessats som inte ens finns. Skattedeklarationen avseende juni 2005 har Petri Jaakkola själv undertecknat. Där är skattepliktig omsättning angiven till 945.434 kr och utgående mervärdesskatt till 97 168 kr. Men jämför man detta med kontoutdragen, vilket får anses vara verklig omsättning, stämmer detta inte alls. På motsvarande sätt stämmer det inte heller för flera andra månader som återfinns i bevismaterialet. Genomgående är skattepliktig omsättning mycket större än den som är angiven i skattesevlarna. Det är svårt hitta någon princip för hur Petri Jaakkola har redovisat även om han för augusti månad tillfälligt har valt att utgå från kontoutdraget. Petri Jaakkola har skrivit skattedeklarationer och ingivit dessa även

under hösten 2005. Den 17 januari 2006 var sista dagen för ingivande av skattedeklaration från honom. Men detta är i tiden efter att Glenn Borgström hade tillträtt bolaget. Den 9 januari 2006 tillträder Glenn Borgström bolaget enligt avtalet. Nästa dag, den 10 januari, då Petri Jaakkola alltså skulle ha lämnat bolaget, sätts det in drygt 70 000 kr på bolagets konto. Då tar Petri Jaakkola ut medel, vilket framgår av allegat av samma dag, den 10 januari 2006. Insättning och uttag skedde alltså samma dag på Meku ABs konto. Av allegat från uttagen framgår att Petri Jaakkola även i början av år 2006 disponerade över bolagets medel. Ytterligare exempel på att Petri Jaakkola då fortfarande företrädde bolaget finns genom att han fyra månader i rad angav att han hade lön med 25.000 kr. Efter inkomståret 2005 skall man inge kontrolluppgift till skatteverket som motsvarar redovisad lön. En sådan kontrolluppgift som alltså avser inkomståret 2005 men inges under år 2006 finns ingiven för Meku AB. Den anger en bruttolön om 150.000 kr fastän bruttolönen i skattedeklarationen bara var angiven till 100.000 kr. Den som lämnade in kontrolluppgiften lade alltså till 50 000 kr där. Kontrolluppg är ingiven den 20 april 2006, således länge efter att Glenn Borgström skulle ha tagit över. Kontrolluppgiften är lämnad elektronisk och Petri Jaakkola står angiven som kontaktperson. Man måste i sådant sammanhang identifiera sig, vilket sker genom en e-legitimation på Internet. Vem som helst kan alltså inte ha lämnat den här uppgiften. Glenn Borgström registrerades som ledamot först den 25 sept 2006. Under våren 2006 disponerade alltså Petri Jaakkola fortfarande bolaget. För juli 2005 dök det upp arbetsgivaravgifter i skattedeklarationen med 25.000 kr. Det förklaras dock av att detta gällde lön som Petri Jaakkola själv hade uppburit i bolaget.

Sedan har Petri Jaakkola av misstag råkat fylla i samma siffror som för förra perioden, vilket sedan rättades till i augusti 2005. Beträffande bokföringen angav Skatteverket i sin revisionspromemoria av den 21 november 2006 att utredningen har kommit att visa att de saknas räkenskapshandlingar och att ”MEKU AB tillkommit i ett enda syfte – att tillhandahålla osanna fakturor till olika köpare.”.

Jena AB

Även här följde betalningsströmmen neråt och faktureringen uppåt det gängse mönstret.

Faktureringarna började den 31 augusti 2005. I november 2005 gjorde Skatteverket en förfrågan angående bolagets fakturor och mervärdesskatten.

I beslut i december 2005 angav myndigheten att den övervägde att vägra avdrag för inående mervärdesskatt. I augusti 2006 upphörde bolagets faktureringar. Åtalet omfattar dock bara den sista hela redovisningsperioden.

Efter EBMs tillslag i slutet av augusti 2006 upphörde bokföringen.

I kontoutdragen kan man följa hur det gjordes stora penningöverföringar till Jena AB men också att det skedde stora kontantuttag. Totalt togs det ut 24,7 miljoner kr i kontanter under den tid som åtalet avser.

Även beträffande Jena AB kan man av faktureringarna följa hur PO-MO Allservice AB tillgodoräknades ett avdrag för en provision om fem procent.

För kontoutdragen finns det allegat som visar att Åke Heiska gjorde de kontantuttag som påstås. Banken har också gjort legitimationskontroll.

Skattedeklarationerna följer samma mönster som för övriga bolag, således med en osann och liten redovisad mervärdesskatt att betala till det allmänna samt ingen redovisning för anställda.

Skatteverket gjorde förfrågan och övervägande till beslut i december 2005 samt efterlyste uppgifter. Åke Heiska bad om anstånd till den 16 januari 2006. Detta hade inte behövts om bolaget inte hade problem med att redovisa underlaget för mervärdesskatten.

Vad gäller bokföringen har skattemyndigheten i en revisionspromemoria angivit att utredningen visade att det saknas komplett räkenskapsmaterial och att JENA AB tillkommit enbart i syfte att tillhandahålla osanna fakturor till olika köpare samt att företrädaren, Åke Heiska, har i förhör den 10 oktober 2006 erkänt att bolaget aldrig har bedrivit någon verklig verksamhet samt att hans enda uppgift i bolaget var att tillhandahålla osanna fakturor och kvittera ut insatta medel för återtransport till respektive ”beställarbolag”. – Skatteeffekten som Skatteverket beräknade är till alla delar vitsordad och kommenteras därför nu inte särskilt.

Beträffande kopplingen till Jarl Björkman och Niclas Bengtsson, blev de faktiska företrädare från och med april 2006. De drev sålunda sin verksamhet genom JENA AB och de hade bara en enda kund, nämligen Säve Byggnads AB, där Stefan Ivarsson var platschef och arbetsledaren hette Patrik Modeé.

I slutet av september 2006 tog polisen en lönesammanställning i beslag i Niclas Bengtssons bostad. Detta var verkliga löneberäkningar som Niclas Bengtsson hade gjort och sammanställt. För enklare slags arbeten var timlönen 110 kr och

för mer kvalificerade var den 160 kr. Arbetstagarnas löner var summerade. Även obetalda restbelopp var angivna.

Slutsumman av summeringen löd på 174.500 kr. Det var så att Jarl Björkman och Niclas Bengtsson hanterade lönerna tillsammans när de försåg Säve Byggnads AB med personal för enklare grovarbeten såsom rivning och städning. De redovisade dock inte skatter och avgifter för personalen. Uppdragsgivare var Säve Byggnads AB. En påträffad kopia av ett lönekuvert, i vilket det har legat kontanter och där text på kuvertet anger ”Mark 6 000” och ”rest 8 140” anger att Mark har fått 6.000 kr och att resterande 8.140 kr ligger i kuvertet och skall betalas ut till Mark. Kuvertet togs i beslag i Niclas Bengtssons bostad, liksom de nyss angivna tidrapporterna. Man hittade dessutom en personalförteckning hos Åke Heiska som överst anger att den avser Säve Byggnads AB och ”Wallenstams Aveny”.

När det gäller faktureringen så faktuerade man högre timkostnad än man betalade kontant till arbetarna. Det förekom således att man faktuerade för 245 kr i timmen men betalade bara 110 kr per timme. På fakturor har som referens förekommit ”Julle” vilket avser Jarl Björkman. Referensen ”Stefan” är troligen Stefan Ivarsson som skall ta emot och godkänna fakturan på Säve Byggnads AB.

De här aktuella transaktionerna på Jena ABs konto kom igång den 10 maj 2006. Sista fakturan är från den 18 sept 2006, nära tiden för polisens tillslag.

Skattebrottet avser tom hela sista redovisningsperioden för augusti 2006. Fakturering som är i tiden efter omfattas därför inte av åtalet.

Genom att det förekom telefonavlyssning kom även kopior av fax till polisen samtidigt som fax kom till Åke Heiska. Den 16 juni

2006 kom ett fax med underlag för faktura till Säve Byggnads AB som avsåg 110.618 kr och som var avsänt från en faxesändare som tillhörde Niclas Bengtssons mor. Niclas Bengtsson har skicka faxet för att han ville att Åke Heiska skulle skriva ut en faktura efter det innehållet. Så skedde också och fakturan finns intagen i materialet som gäller Säve Byggnads AB. Sålunda finns det en faktura av den 19 juni 2006 på 110.618 kr 75 öre från Jena AB till Säve Byggnads AB. Som referenspersoner på fakturan anges ”Julle x Stefan”.

Det finns ytterligare motsvarande exempel där faxet stämmer väl överens med den senare utfärdade fakturan. I dessa fall har Åke Heiska inte agerat självständigt gentemot Jarl Björkman och Niclas Bengtsson utan det har varit dessa som sålunda har bestämt vad eller hur Åke Heiska skulle fakturera för Jena AB. Åke Heiska förbehöll sig viss ersättning för att han skrev ut fakturor på det här sättet.

Det finns en faktura av den 18 september 2006 på 305.006 kr 25 öre som Åke Heiska gör gällande att inte han utan Matti Kiili har skrivit ut.

Kontoutdragen för Jena AB följer det mönstret att omedelbart efter att inbetalning för fakturering har skett, tas pengarna ut i kontanter. – Det är ostridigt att skatteeffekten skall ligga på Jena AB och de av åklagaren påstådda beloppen är inte ifrågasatta, varför någon bevisning inte åberopas för detta.

Jarl Björkman har hörts vid sex tillfällen. Den 1 november 2006 delgavs han den nya misstanken om det grova bokföringsbrotten. Han bad då att få avge sin inställning senare men kom inte med svaromål förrän detta skriftligen ingavs inför huvudförhandlingen. Den här sista misstanken handlade bara om att man flyttade skatteeffekten från Säve Byggnads AB till Jena AB men i övrigt

var misstankarna sedan tidigare inte ändrade i sak. – Beträffande Niclas Bengtsson har denne vid förhör under förundersökningen berättat att han hade fått information om vad Jarl Björkman hade berättat och sedan anpassat sin utsaga. Jarl Björkman anhölls den 26 september 2006 och häktades den 28 september samt frigavs den 18 oktober 2006. Vid flera delar av förhören hade Jarl Björkman restriktioner och besöken har varit övervakade av en polisman. Niclas Bengtsson anhölls i sin frånvaro den 2 oktober 2006 och det verkställdes den 10 oktober. Han häktades sedan och frigavs först den 23 oktober 2006. Det hölls fyra förhör med Niclas Bengtsson. Även han hade restriktioner. Vid sista förhöret med Jarl Björkman var denne på fri fot.

Handlingen som ingavs den 21 mars 2007.

Paavo Markus gav den 15 januari 2007 en fullmakt till Pia Orpana att föra hans talan. Hon företrädde honom bland annat gentemot Skatteverket. I skriften kallar hon honom för ”min klient” och anger vad ärendet gäller. Skriften från Pia Orpana anger att Paavo Markus bara har haft ett enda arbete med F-skatt. Beloppet 27.280 kr stämmer inte med fakturan till IMU Stål AB:s konkursbo som ju är på 198.097 kr. Fakturan har dessutom inget med sanningen att göra i alla fall, vilket också framgår av Pia Orpanas brev. Det finns inga kontrolluppgifter där som gäller Paavo Markus. Han har legat utanför löneredovisningen. Vittnet Paavo Markus är spårlöst försvunnen nu.– Papperna som avokaten Olle Palmgren ingav den 20 mars, är ett antal tidrapporter för Ika Maxi som inte har med Jena ABs verksamhet att göra. Vad gäller fakturorna, står Markko som referens och Jena AB är mottagare av fakturorna, vilka är daterade den 12 maj – 24 maj. Åke Heiska har lagt ut och betalat fakturorna och för dessa utlägg har han dragit av mot Markku Jokinens ersättning. Kostnaden har därför i

slutändan inte belastat Jena AB, m a o. Att Jena AB ställer fakturor till Västsvenska Stål var för att Markku Jokinen vid den här tiden inte hade något eget bolag att fakturera genom. Det framgår även nere till vänster, där Markku Jokinens namn anges. Notera att nu använder sig Markku Jokinen av Jena AB som underentreprenör för arbeten på tv- huset! Markku Jokinen använde sig först av Jena AB men när han sedan hade eget bolag lät han Jena AB fungera som en underentreprenör på pappret för att antagligen få ner mervärdesskatten till en symbolisk summa.
Spaningsiakttagelser mm.

Under maj- sept 2006 bedrev EBM aktiv spaning mot de i åtalet aktuella personerna och mot de bolag som bedrev verksamhet under 2006, vilket var IMU AB, PO-MO Allservice AB och Jena AB.

Spaningen innebar teleavlyssning samt visuell spaning, med dokumentation genom anteckningar, videoinspelning och fotografering.

Spaningsresultatet visar flera samband mellan de olika aktörerna vad gäller tider och platser samt även i övrigt, såsom om de bär något som kan innehålla kontanter med mera.

Genom spaningen iakttog man hur Åke Heiska vanligen följde samma rutin varje vardag och hur han, ej sällan tillsammans med Hannu Ainasoja, åkte bil till banken och gjorde kontantuttag. Då brukade Hannu Ainasoja vänta utanför. Kontantuttagen brukade ske på förmiddagen. Det förekom telefonsamtal mellan Åke Heiska och Markku Jokinen men även mellan andra personer som kan sättas i samband med brottsligheten och återförandet av kontanter. Det framkom att Markku Jokinen användes av Mika Vaara till att gå bud med kontanter. När sålunda Markku Jokinen

kom till Åke Heiskas kontor lite senare på dagen hade Åke Heiska redan gjort kontantuttagen och hade pengarna till hands.

Av spaningen framgår även hur Niclas Bengtsson kommer med en sportbil och går in till Åke Heiskas kontor varpå han kommer ut med papper i sin hand samt kör iväg. Det blev även filmat hur Åke Heiska och Hannu Ainasoja sitter i en bil på en parkering och bläddrar i en bunt sedlar och papper. Av filmen framgår att Hannu Ainasoja är medveten om att de hanterar pengar och att de är där för att lämna över pengar. Det kommer också en okänd man som sätter sig i baksätet på bilen och tar emot pengar och papper. Även om den okände mannen kan ha gällt något annat än vad åtalet omfattar så framgår det alltså att Hannu Ainasoja kände till hur man hanterade kontanterna. Av spaningen framgår även sådant som att Markku Jokinen besöker Åke Heiskas kontor och lämnar det med en plastpåse i handen varpå han kör till IMU Stål AB. I telefon har man sagt ”66” och då menat 66.000 kr.

Ibland har Hannu Ainasoja kallats för ”Aikkuri” men det är ostridigt att det är han som avses även då.

UTREDNINGEN

Åklagaren har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av ansökan om stämning jämte komplettering, bilagorna 1-2, samt därutöver viss ytterligare skriftlig bevisning som har ingivits under huvudförhandlingen.

I fråga om översättning av nedtecknat innehåll från telefonförhör har åklagaren även åberopat vissa av tolken vid huvudförhandlingen gjorda översättningar. - Vidare, har åklagaren också åberopat vissa avsnitt utav nedtecknade förhör från förundersökningen.

De tilltalade har åberopat viss skriftlig bevisning samt av tolken gjord översättning under huvudförhandlingen av inspelade samtal från telefonavlyssning.

Utöver förhör med de tilltalade har på åklagarens begäran vittnesförhör hållits med Glenn Borgström, Eero Rytteri, Stefan Ivarsson och Patrik Modée samt konkursförvaltaren för IMU Stål AB i konkurs, Johan Hermansson.

De sålunda hörda har huvudsakligen berättat följande.

Mika Vaara: Bakgrunden som angivits är riktig. Han är väldigt flexibel i både finska och svenska men har dåliga kunskaper i båda språken. Han byter lätt mellan språken och använder ibland egna uttryck. Bokföringen skötte han själv. Han tog in alla fakturor, räkningar och allt som kom in med posten. Materialet sattes in i en pärm, som varje månad lämnades över till en bokföringsbyrå. Han är inte så kunnig på att föra på olika konton utan köpte den servicen. De sista tio månaderna anlätades Anneli Sahindal Koivo. Skattedeklarationen gjorde bokföraren. Han undertecknade de ifyllda deklarationsblanketterna men det var bokföringsbyrån som skickade in dem till Skatteverket. Även kontrolluppgifterna skötte bokföringsbyrån. Han tycker att det fungerade bra under alla åren. Det var i alla fall ingen myndighet som klagade. Vad gäller överlåtelsen av IMU Svets & Smide AB skedde denna under en period då det inte gick så bra för honom och överlåtelsen gjordes för att han ville få tid att koncentrera sig på de andra projekt han hade. Genom överlåtelsen blev han avlastad på något sätt. Pia Orpana hade nog haft bokföringen på IMU Svets & Smide AB sedan något eller ett par år tillbaka. Han minns inte diskussionen som föregick överlåtelsen mer exakt eftersom det är sex eller sju år sedan. Mika Orpana var intresserad av att hjälpa till med bemanningen. Mika Orpana hade jobbat

mycket med olika företag men jobbade då nätter i ett bageri och ville gå över till dagtid. I finska kretsar pratar man med varandra och saker sprids. Han minns inte närmare vad som sades vid diskussionerna. Pia Orpana var nog den som upprättade överlåtelseavtalet. Han hade en del problem med vissa beställare vid den här tiden. Därför ville han få avlastning och särskilt med personalen utan att behöva anställa ytterligare folk. Mika Orpana kände mycket folk vilket han själv inte gjorde eftersom han är från Borås. - Samarbetet med Mika Orpana fungerade enligt följande. Till exempel i fråga om Volvo, man har en allmän förfrågan och möten om att projektet skall utföras på ett visst sätt. Man har tidsramen och en kalkylering eller vision. Det finns inte någon rutin varför det ofta blir tillägg och ändringar.

Han berättade exempelvis för PO-MO Allservice AB att han hade en vision om att det kunde gå åt ungefär 4 000 timmar när han i själva verket räknade med att det skulle gå åt drygt 3 000 timmar eftersom det vanligen går åt extra tid. Sedan frågade han PO-MO Allservice AB om de kunde ordna fram personal till arbetet. Han gav löpande arbeten hela tiden och sa till Mika Orpana vad det fick kosta enligt kalkylen. De diskuterade inte priset, utan han erbjöd löpande tid. Han har erfarenhet som gör att han kan uppskatta vad ett projekt kan gå åt i tid. På så vis kunde han ange vilken tid det kunde handla om. Vad PO-MO Allservice AB tog i timmen varierade, på grund av om det var hemma- eller bortaplan, vad för slags arbete det var fråga om och vilket år det gällde. Man kunde sätta ett takpris men det kunde ändå komma tillägg. Volvo ville inte att produktionen stördes. Faktureringen skedde i etapper. Han hade flera olika projekt på gång parallellt, inte bara hos Volvo. Han hade ganska bra kontroll på projekten. Hos PO-MO Allservice AB hade han kontakt med både Mika Orpana och Pia

Orpana. När det gällde personal pratade han mest med Pia Orpana. Hon kände till att det var mycket arbete men han vet inte vad hon visste i detalj. Allmänt kunde man säga till Pia Orpana att det kunde öka på i fråga om en del arbetsplatser. Det var mest med Mika Orpana som han pratade men han kunde allmänt antyda till Pia att han behövde folk. Det hände. I dag är tidsplaner väldigt luddiga, inte som det var förr. Han känner till arvodet på fem procent. När Volvo köptes av Ford började man pressa underleverantörerna. Även för de som byggde började vissa krav ställas, såsom att de bara fick ha en vinst med fem procent. Han sade då likadant till sina underleverantörer att på vissa håll fick det tjänas maximalt fem procent. Han sade till sina underleverantörer, såsom PO-MO Allservice AB, att han ville göra likadant det vill säga att de bara fick ha en vinst på maximalt fem procent. PO-MO Allservice AB:s uppgift var att bemanna projekten, vilket de fick fem procent för. Han vet inte om det är fem procent som skiljer i fakturorna mellan PO-MO Allservice AB och underentreprenörerna. Han ansåg dock att de inte borde ha mer än fem procent. Det var alltså fem procent på en "maxvinst" såsom man hade på Volvo eller – rättare sagt – Ford som det hette då. Att det blev fem procent kom upp någonstans i tiden vid överlåtelsen och de hade en muntlig överenskommelse om att det skulle vara fem procent. - Han tror inte att det finns någon faktura som har någon annan fakturatext än utfört arbete enligt överenskommelse, "ÖK". Han har svårt att säga om det är kontofakturor eller slutfakturor. Han kan inte säga om någon av fakturorna att de avser visst arbete på en viss arbetsplats. Han hade ju stämt av med PO-MO Allservice AB. En sådan avstämning kunde till exempel handla om 1 000 timmars arbete för 240-250 kr per timme. Vid varje tillfälle visste han vad

fakturan avsåg men så här i efterhand minns han det inte. När han stämde av fakturan använde han sig av tidssedlar och han noterade väldigt mycket vid sidan om. Det stämmer att han hade tidssedlar. När han använde tidssedlar summerade han ihop tiden och såg vad han hade. De gjorde veckobalanser och stämde av var fjortonde dag. En faktura kunde i sig avse flera projekt. För att hålla isär tidssedlar och avstämningar så var det i Göteborg inte alltid så noga vad tiden var. Han hade ett system där han gjorde beräkningen och verkade det inte stämma kontaktade han exempelvis Pia Orpana och sa att det var felfakturerat, vilket de rättade till på nästa faktura. En felkälla kunde vara att det var fel tid eller att det fattades en tidssedel. Han vet inte om arbetarna lämnade någon kopia av tidssedeln till PO-MO Allservice AB. Det var alltid IMU Ståhl AB som skulle ha originalet. Det var han som talade om för PO-MO Allservice AB vad de skulle fakturera. Idag träffar han Mika och Pia Orpana men de är inte kompisar på samma sätt som förut. Han har inget otalt med dem. Vad gäller de mindre bolagen såsom HPA Svets & Smide AB, Skim AB och Jena AB så kände han inte till dem. Han kan dock inte utesluta att han kan ha hört talas om något av bolagen före förundersökningen, i så fall något rent allmänt. Han har inte hört att de skulle fungera som underleverantör till PO-MO Allservice AB och gubbarna på arbetsplatsen har inte så direkt nämnt något om de här bolagen. Eftersom han ägnade sig mer åt det övergripande arbetet, arbetade 80-90 timmar i veckan och hade folk från flera olika små bolag tänkte han inte på detaljerna. Vad gäller de av Jena AB utställda fakturorna, som polisen hittade i hans portfölj, hade han haft det väldigt stressigt dagarna före polisen hämtade honom. Bland annat hade han besökt Anneli, sin bokförare, eller Pia Orpana. Sannolikt har han fått med sig

fakturorna av misstag när han besökte dem, troligen var det hos Pia Orpana. Han vet inte varför fakturorna är daterade år 2005 men han hade dem i sin portfölj år 2006. Fakturorna uppmärksammade han vid ett senare tillfälle men han såg dock inte efter exakt vad det var. Det stämmer att IMU Ståhl AB hade ett kassaskåp och att det var han som disponerade det. Det var nog ingen annan än han själv som gick i kassaskåpet. Vid några tillfällen kan det ha varit andra personer som han hade förtroende för som till exempel fick hämta pengar där. De pengar som togs ut från Jena AB:s konto och dessförinnan hade fotokopierats av bankpersonalen före utlämnandet, var det han som lade i kassaskåpet. Pengarna låg i ett kuvert som det stod ”bil” på och kuvertet låg i en brevlåda utanför IMU Ståhl AB:s lokaler. Han vet inte vem som lade dit pengarna i brevlådan. Han skulle förmedla köpet av ett arbetsfordon för Markku Jokinen eftersom denne saknade de önskade kontakterna. Han fick 118 000 kr att köpa en bil för. Han vet inte varifrån Markku Jokinen fick pengarna. Markku Jokinen är kusin till honom. Markku Jokinen hade inget uppdrag på IMU Ståhl AB men har varit anställd där som arbetare omkring år 2002 eller 2003 och har därefter funnits som inhyrd bemanning. Under en tid fick Markku Jokinen disponera IMU Ståhl AB:s mobiltelefon och bil. En period var det arbetsrelaterat men det var också för att han var kusin och för att Markku Jokinen hade problem med alkohol och därför ville han ta lite hänsyn till det. Markku Jokinen hade inga uppdrag, som att springa med kontanter, åt honom. Mellan honom och Markku Jokinen har det bara hanterats pengar för betalning av några VVS-produkter som han kunde köpa billigare genom IMU Ståhl AB till Markku Jokinen. Det handlade kanske om cirka 20 000 kr under en tidsperiod av några månader. Vad gäller telefonsamtalet mellan

honom och Markku Jokinen där de pratade om ”nya ägare” och ”gangsters” hänvisar samtalet till några arbetare som Markku Jokinen varit ute med. Vad gäller ”gangster” och ”Mara Kiili” och ”Aikkuri” så hade Markku Jokinen en jargong med namn som han inte kände till. Att han sade ”gangster” syftade nog på en gubbe som skötte sig dåligt, exempelvis söp eller så på byggena. Ibland använder han sådana ord för att ge effekt åt vad han säger utan att han menar ”gangster”. En del såg halvkriminella ut och han ville inte att de skulle se ut som ”skräp” när de kom till arbetsplatsen. Att Markku Jokinen i samtalet även sa att Åke Heiska var rädd för att åka i fängelse och att han på detta svarade OK berodde på att han stressade i sin bil och att han ibland bara svarar när Markku Jokinen pratar ”skit”. Det verkar ha varit så i det här fallet. Det var inte Mika Vaara som valde samtalsämnet och han vet inte vem Aikkuri syftar på. Han har nog sagt det som anges i förhör från förundersökningen angående var pengarna kom ifrån, nämligen att *” det var en stor del företagspengar, egna pengar samt lånade pengar också. Han visste inte direkt något om de pengar som låg i kassaskåpet, han kan ha bytt ut dem mot sådana som låg hemma etc.”* När han sa detta var han inte riktigt i balans eftersom han var häktad och han hade nog inte riktigt fattat frågan heller. Vad gäller spaningsiakttagelserna av Markku Jokinen under våren och sommaren 2006 kan han inte veta var Markku Jokinen var innan han dök upp på IMU Ståhl AB. Markku Jokinen dök väldigt ofta upp med mobiltelefonräkningar och bensinkvitton. Markku Jokinen har inte överlämnat kontanter till honom bortsett från ersättningar för mindre utlägg.

Det stämmer att det träffades på Preem-tappen den 29 augusti 2006, såsom han och Markku Jokinen bestämde enligt ett telefonsamtal från samma dag. Han minns inte vad de diskuterade

där. Det kan ha varit tidssedlar eftersom Markku Jokinen i ett telefonsamtal sa "jag har dem nu". - Det är riktigt att han hade uppdrag för Torslandafabriken under sommaren 2006. Personalen som arbetade där var både egen, inhyrd från PO-MO Allservice AB och eventuellt några killar som var inhyrda från Stockholm. Tidredovisningen skedde för personalen med hjälp av tidssedlar och det var han som hade befattning med de tidssedlar som var IMU Ståhl AB:s. Personalen som kom från PO-MO Allservice AB borde ha gett sina tidssedlar till sin arbetsgivare. Hans anställda fick lön var fjortonde dag och ibland någon dag tidigare om han var upptagen nästa dag. Han betalade kontant och bara till sin egen personal. Om det finns en arbetstagare som säger att han har fått lön av honom, så beror det på om han har en lönesedel och om han är anställd. På Skoghalls bruk hade han både egen och inhyrd personal. Den inhyrda personalen kom från fyra till fem olika bolag, bland annat PO-MO Allservice AB. Han känner igen en del av namnen i den summering av antalet timmar enligt tidrapporter som inte finns med i IMU Ståhl AB:s löneredovisning. Bland namnen finns både IMU Ståhl AB:s personal och inhyrd personal. Exempelvis "Hannu M" var IMU Ståhl AB:s personal och det kan vara så att hans 82 timmar inte fanns med i löneredovisningen. Detta kan bero på att den anställde har tagit ut det i ledighet. Man behövde inte ta upp det i löneredovisningen, utan man kunde flytta sin tid och hade alltså timmar som täckte upp. Den anställde höll själv reda på detta men han hade också anteckningar om det. Om den anställde var ledig kunde han skriva tidssedel men det är olika. Vad gäller de tidssedlar som finns kopierade, och om det är arbete eller övertid, så kan det ha varit så att den anställde inte har varit där överhuvudtaget och att den anställde har noterat det som ordinarie

tid och övertid. Vid det aktuella tillfället som tidssedlarna gäller var det behov av mer folk, som de inte fick tag i, men de var tvungna att skriva i dagböcker och tidböcker att de var fler till exempel tio eller elva gubbar för så är det i projektarbeten. Man skriver således tid fastän ingen är där. Han hade själv en notering vid sidan om men kunden behövde dock veta att det hade varit folk där. Det var lite så att han ville visa för kunden att han hade utfört arbete som inte hade skett, för att ha marginal när uppdragsgivaren sedan mot slutet propsade på avdrag av olika skäl. Han hade väldigt mycket smålappar om detta. I vissa fall beror avvikelserna på att IMU Ståhl AB fabricerade tidssedlarna oriktigt. När det gäller hans egen personal känner han inte till någon annan förklaring än att det är felaktiga fabricerade tidssedlar. Det hände inte att han bad personalen från PO-MO Allservice AB att tillverka tidssedlar som inte stämde med verkligheten. Vad gäller Hannu M kan det ha varit andra projektledare som såg till att det blev tillagt tid. Markus Paavo hade ett eget företag och han har betalat bensinkvitton och utlägg till honom. Sommaren 2006 har han förmodligen inte betalat någon lön till Markus Paavo, denne var då egenföretagare med FA-sedel. Han fick ingen faktura av Markus Paavo eftersom häktningen kom sedan och han har inte betalat honom något. - Ferrarin kostade 1.380.000 kr. Han betalade detta till viss del med lånade pengar. Sedan hade han 200 000 kr eller 300 000 kr med som betalning i kontanter, han är litet osäker på det beloppet. Harley Davidson motorcykeln tillhörde makarna Orpana men han hade förmedlat affären. Det var därför motorcykeln stod hos Mika Vaara. Han tror att makarna Orpana betalade kontant för motorcykeln. Kontanterna i hans före detta bostad var hans egna och kom från ett flertal affärer som han hade gjort. Han hade lånat

pengarna men vill av säkerhetsskäl inte berätta av vem. Man vet inte hur folk reagerar om de inte får tillbaka sina pengar. Han har lånat pengar vid ett antal tillfällen förut och det har alltid gått bra. Han tänkte göra lite bra båtaffärer på hösten när folk plockar upp sina båtar och har tröttnat på dem. Att han under förundersökningen inte har kunnat svara på varför pengarna i kassaskåpet inte var insatta på banken och då även sagt att han hade haft pengarna i väldigt många år samt att han hade haft en båt för väldigt många år sedan men inte längre har utan fick pengar för, beror på att han nyligen var hämtad till polishuset och i obalans när han svarade. Det var ett sparande och det var väldigt många bil-, båt- och fordonsaffärer, vilket har fungerat ganska bra. Det fanns en del sådana sparade pengar i kassaskåpet.

Mika Orpana: Han talar ett blandspråk av finska och svenska men har därigenom bristande kunskaper i båda språken. – PO-MP Allservice ABs verksamhet var huvudsakligen att förmedla arbetskraft. Mika Orpanas främsta syssla i bolaget var att förmedla arbetskraft. Pia Orpana skötte genom sin egna firma det s k pappersarbetet åt PO-MO Allservice AB. Pia Orpana skötte fakturering, bokföring och kontakter med skattemyndigheten åt PO-MO Allservice AB. Det var alltså bara arbetsförmedlingen som Mika skötte. Han köpte bolaget, av Mika Vaara. Anledningen till köpet var att han skulle få bättre arbetstider än vad han hade i sitt bageri som han arbetade i då. Idén till att förmedla arbetskraft dök upp i anslutning till köpet av bolaget. Han minns inte längre hur eller genom vem idén kom upp. – Vid förmedlingen av arbetskraft hade han mycket samarbete med Mika Vaara. Exempelvis kunde Mika Vaara säga att han hade ett jobb på Volvo som tar si och så många timmar och att det är 300 kr i timmen samt därpå fråga

Mika Orpana om denne kunde ordna folk till det jobbet. När Mika Orpana fick en sådan förfrågan ringde han till Mika Vaaras kusin, Markku Jokinen, och frågade om denne kunde fixa fram personal. Markku Jokinen hade nämligen mycket kontakter i branschen. Det har även – i mindre omfattning - hänt att Mika Orpana själv fixade fram arbetskraft eftersom PO-MO Allservice AB hade litet egen anställd personal. Dessa var högst fem personer och han har i dag svårt att minnas namnen på alla. Någon hette Veikko och en annan hette nog Pesonen. Den arbetskraft som han fick fram med hjälp av Markku Jokinen kände han inte närmare. Det var nämligen då Markku Jokinen som skötte pappren för den personalen. Mika Orpana har säkert sett namnen men inte lagt dem på minnet. Det är dessutom bättre att han inte namnger dem för ”det kan bli fel”. När det gäller den personal som Markku Jokinen ordnade fram, så skötte denne själv kontakterna med olika underleverantörer av personal. Dessa bolag kom Mika Orpana således inte i kontakt med. Eftersom Mika Vaara talade om hur stort jobbet var och vad ersättningen per timme var gick det enkelt att räkna ut vad PO-MO Allservice AB sedan skulle ersätta Markku Jokinen med för personalkostnaden. PO-MO Allservice AB tog nämligen ett arvode på fem procent av personalkostnaden för sin förmedling. Så om Mika Vaara angav timersättningen i hans led till 300 kr så tog PO-MO Allservice AB fem procent av detta, vilket gjorde att det blev 285 kr kvar som Markku Jokinen fick per timme åt sin personal. Det är möjligt att han har pratat med Mika Vaara om att han gör ett avdrag på fem procent gentemot Markku Jokinen. Mika Orpana är dock litet osäker på den här uträkningen eftersom det inte var han själv, utan Pia Orpana som skötte själva faktureringen för MO-MO Allservice AB. Själv arbetade Mika Orpana alltså huvudsakligen bara med att förhandla fram personal. – Det

stämmer att han har ändrat sin berättelse i förhållande till vad han uppgav under förundersökningen. Vad han berättade förut var inte riktigt. Skälet till det var att han var så omskakad och i dåligt skick på grund av frihetsberövandet och misstankarna att han inte tänkte klart och till sist även sade vad han trodde polisen ville höra, bara för att de skulle släppa honom. - Det stämmer att han till polisen har berättat om hur Markku Jokinen skickade pengar till Mika Orpanas konto hos PO-MO Allservice AB, vilket då behöll fem procent, och att PO-MO Allservice AB sedan skickade iväg pengarna till nästa mottagare. Det stämmer också att han sade att det var Mika Vaara som sade vart Mika Orpana skulle skicka pengarna. och att de inte bara skickades till Jena AB utan också till exempelvis Meku AB och Skim AB samt att han fick alla dessa bolagsnamn av Mika Vaara. Att han vid det förhörstillfället var tyst en minut och 30 sekunder innan han började berätta var för att under den tiden ”klickade det till i huvudet”. Han tänkte alltså sedan inte klart när han berättade. Det stämmer att det står att förhöret för honom blev uppläst på finska av en tolk och att han själv har signerat varje enskild sida av förhöret. Han var dock medtagen och ”helt väck”. – Han kände alltså inte till något om PO-MO Allservice ABs faktureringar eller betalningar av fakturor. Det var Pia som skötte allt detta, liksom deras privata ekonomi hemma. Det stämmer i sig att han vid förhör den 5 oktober 2006 har berättat att dateringen inte var riktigt på fakturorna från PO-MO Allservice AB till IMU Stål AB eftersom de skrevs först efter det att pengarna från IMU Stål AB hade kommit in på kontot till PO-MO Allservice AB. Att IMU Stål AB alltså betalade före det att fakturan från PO-MO Allservice AB kom berodde på att det var bråttom med att betala ut lönerna till jobbarna som Markku Jokinen hade anlitat. PO-MO Allservice AB hade alltså bråttom i

sin tur med att betala pengarna, med avdrag för fem procent, vidare till Markku Jokinen så att denne kunde se till att underleverantörerna av personal kunde ge jobbarna lön. Datum på fakturorna stämde därför inte med när betalningen verkligen skedde, vilket var tidigare. Ibland antedaterade man fakturorna. Även för PO-MO Allservice ABs egen del blev det så att de fick faktura först efter att de i sin tur hade betalat till Markku Jokinen. När han berättade för polisen, vilket var annorlunda mot vad han säger nu, så fattade han nog inte vad han sade och hade även problem med språket, även om det var tolk med. Han var i dåligt skick. Han vet egentligen inte något om faktureringarna. Pia skötte allting sådant. Det stämmer att Mika Orpana ändå hade de inledande kontakterna med Mika Vaara när det gällde att ordna fram personal och att de då pratade om vad det skulle kosta. Han förstår naturligtvis att PO-MO Allservice AB gjorde en vinst genom att fakturera mer för personalen än vad de betalade själva. Mika Orpana tyckte det räckte med fem procent som vinstmarginal gentemot Markku Jokinen, så därför nöjde han sig med det. Hur många procent Markku Jokinen i sin tur tillgodogjorde sig neråt i kedjan känner inte Mika Orpana till och det var ju Markku Jokinens ensak. Mika Orpanan förstår inte varför det kan framstå som onödigt för Mika Vaara att gå omvägen över PO-MO Allservice AB för att få personal i stället för att kontakta Markku Jokinen direkt, vilket dessutom vore fem procent billigare. Det stämmer att Jokinen och Mika Vaara är kusiner. Mika Orpana kände inte till att Markku Jokinen hade så nära kontakter att Mika Vaara lånade ut en bil till honom och även höll honom med telefon. Han kan inte svara på varför Mika Vaara inte själv kunde ringa Markku Jokinen och beställa personal direkt av denne. – Vad närmare gäller fakturorna och de exempel åklagaren tar upp, minns

han inte hur man hos PO-MO Allservice AB stämde av fakturorna mot det arbete som tillhandahållen personal hade utfört. Jo, han antar att fakturorna från PO-MO Allservice AB avser förmedling av arbetskraft. Han känner igen namnen på bolagen Jena AB och Meku AB. Det kan hända att han känner igen HPA Svets & Smide AB, Verremont bygg & Montage AB och Skim AB också. Han vet inte vem Janne Näätäsaari är och har inte heller haft kontakt med Rohan Wilson som han inte kände till. Namnet Åke Heiska har han hört men vet inte om denne har jobbat som travkusk eller vad denne har sysslat med. Det kan vara så att Åke Heiska har skrivit fakturor till PO-MO Allservice AB men Mika Orpana har ju inte haft med fakturorna att göra så han är osäker. Han har inte haft kontakt med Hannu Ainasoja eller Kiili. Hur Markku Jokinen fick tag på personal får man fråga denne om. Markku Jokinen har dock varit länge i branschen och känner många. Att det vid polisens telefonavlyssning visade sig under viss längre tid att Markku Jokinen inte verkar ha försökt få tag i personal på telefon eller diskuterat sådant i telefon kan Mika Orpana inte förklara med annat än att då har väl Markku Jokinen pratat med folk han har träffat eller på annat sätt än genom telefon. Han kan inte svara på hur Markku Jokinen fick tag på arbetskraft om han inte använde telefonen. ”Nu börjar det snurra runt i huvudet på mig.” För egen del pratade Mika Orpana om personalbehoven då de träffades, vilket hände ganska ofta. De umgicks i viss mån. Dessutom var det ju inte så många jobbbara som förmedlingen gällde. - Vid polisförhöret, när han var tyst en och en halv minut, hittade han på historien för han ville komma ut. Att han hade suttit 14 dagar tidigare utan att ändra berättelsen stämmer. Vad gäller det tredje förhöret, den 30 oktober 2006, så hade han sagt att han inte ville ha tolk bara för att han trodde han skulle tvingas betala tolken själv.

Han frigavs redan den 11 oktober 2006. Det stämmer att han till polisen har berättat huvudsakligen följande. Mika Vaara hade sagt att PO-MO Allservice AB kunde behålla fem procent och skicka resten av pengarna vidare. Det lät inte konstigt så Mika Orpana gick med på det. Han hörde inte allt som Mika Vaara sade för ibland träffade denne Pia utan att Mika Orpana var närvarande. Mika Orpana var ibland med också då Mika Vaara träffade Pia. De två pratade då både om vanliga saker och de här sakerna samt kontrollerade fakturor och sådant eller att PO-MO Allservice AB hade skickat pengarna vidare. Mika Orpana såg genom Internet hur mycket pengar IMU Stål AB hade skickat. Det var Pia som skötte hanteringen på Internet och sände fakturorna till IMU Stål AB. Mika Orpana hade inte kontroll på hur mycket folk som IMU behövde men hänvisade jobbarna till att ringa IMU Stål AB och fråga om de behövde folk. Det var mest Pia och Mika Vaara som pratade om arbetsbehovet. Det är Pia som kan svara på om PO-MO Allservice AB har haft kostnader som motsvarar fakturorna. Mika Orpana tror det var så men det är alltså Pia som kan svara på om PO-MO Allservice AB verkligen har hyrt ut arbetskraft. – Han kan alltså inte förneka att han har sagt allt detta. Men hela livet gick ju upp och ner då. Sedan var det rädslan att hamna i häktet igen. Dessutom satt Pia inne vid den här tiden och han ville hjälpa henne. Varför han då inte i stället sade att det var ett helt vanligt bemanningsföretag var för att han kände sig snurrig. Han ljög inte men hade liksom inte förstått allt. Det här som åklagaren alltså har läst upp har han ingen som helst uppfattning om. Det kan hända att han ljög, men det berodde på hans psykiska tillstånd och språkliga brister. Det stämmer att det vara Pia och Mika Vaara som hanterade fakturor och betalningar på Internet. Mika Orpana kunde inte sådant. Det stämmer att Mika Vaara alltså ringde till Mika

Orpana och inte Pia när han beställde folk. Mika Orpanan antar att Pia kände till att han själv kontaktade Markku Jokinen för att ordna fram folk. – Han har upplevt en del svåra och hemska saker i livet och är mentalt skör. Det var obeskrivligt hemskt att vara frihetsberövad och anklagad. Han förstod inte så mycket och har fortfarande psykiska besvär av det hela. Han blev senare sjukskriven för en krisreaktion. Då hade hans dotter uppmanat honom att söka läkare. Han fick tankar om att skada sig själv och kände sig väldigt skamsen och nere. Vid förhöret den 30 oktober 2006 var han psykiskt alldeles slut. Det kan ha bidragit till hur han svarade då. I dag känns det väldigt förvirrat och undrar om det är han själv som har talat här. Han har svårt att koncentrera sig. – Vad gäller bemanningsverksamheten, började den genast efter att han och Pia hade tagit över bolaget. Han minns att de då hade IMU som uppdragsgivare men minns inte just nu några andra. Han minns inte hurdant utseende fakturorna hade. De där fem procenten pågick redan omkring år 2000-2001. Han minns inte antalet anställda, det var nog en eller två samt han själv. PO-MO Allservice AB var underentreprenör till IMU Stål AB. Vid skatterevisionen år 2002 mot PO-MO Allservice AB riktades det sedan inte några anmärkningar mot PO-MO Allservice AB. Det uppfattade han som ett godkännande av verksamheten.

Pia Orpana: Hon har en bokföringsbyrå, där hon sysslade med skatteöverklaganden, upprättande av testamente och avtal till småföretag och privatpersoner. Uppdraget för PO-MO Allservice AB handlade om administration och bokföring. Administrationen innebar fakturering till kunder, betalning av räkningar och löner med flera saker. PO-MO Allservice AB köpte hon och Mika Orpana av Mika Vaara eftersom Mika Orpana var trött på att arbeta i bageriet och ville arbeta dagtid. Mika Orpana avsåg att förse IMU

Ståhl AB och även andra kunder, såsom underentreprenörer, med arbetskraft. Det stämmer att Mika Vaara sa till när han behövde arbetskraft. Mika Vaara lämnade ett timpris och mot bakgrund av det satte Mika Orpana ett fem procent lägre pris mot underleverantören. Hon förde upplysningen av behovet av arbetskraft vidare till Mika Orpana som då tog kontakt med Markku Jokinen, som hon har känt sedan år 1980. Det var alltså Mika Orpana som skaffade fram arbetskraften. Hon är osäker på om Markku Jokinen kom in i bilden år 2002 eller 2003. Innan dess var det Ari Heikinen som kom med folk och underentreprenörer. Han hade varit i branschen väldigt lång tid och kände många. Ari Heikinen försvann dock eftersom han blev häktad och hon tror att det i samband med den härvan beslutades om en revision av PO-MO Allservice AB. PO-MO Allservice AB:s bokföring lämnades tillbaka utan anmärkning från Ekobrottsmyndigheten och någon skatterevision utfördes aldrig. Hon uppfattade detta som att skattemyndigheten godkände böckerna. Numera vet hon att Ari Heikinen dömdes till fängelse. Att hon inte före det kompletterande förhöret som hon begärde i januari 2007 nämnde något om Markku Jokinen var för att hon ville hålla honom utanför. Det stämmer att hon vid förhöret sa att hon ville skydda honom. Hon vet inte vad hon ville skydda honom mot eller varför hon sa så. Hon har inte haft kontakt med någon från underleverantörerna. Hon känner till bolagen som var underentreprenörer men har inte haft kontakt med någon företrädare för dem. Överenskommelsen om fem procent gick ut på att PO-MO Allservice AB skaffade fram arbetskraft till IMU Ståhl AB och som ersättning för den förmedlingen skulle PO-MO Allservice AB erhålla fem procent av omsättningen, det vill säga nettoomsättningen före moms. För att kontrollera de här fem

procenten skedde hela faktureringen via PO-MO Allservice AB. Överenskommelsen om de fem procenten träffades mellan Mika Vaara och Mika Orpana i samband med att överlåtelsehandlingarna skrevs. För att Mika Vaara skulle kunna hålla fem procent mot sina leverantörer var det viktigt att PO-MO Allservice AB:s vinst inte var mer än fem procent. Genom avdraget på fem procent fick man priset till underleverantörerna. Hon hade inte kunskapen att räkna på sådana arbeten utan det gjorde Mika Vaara som hade arbetat länge i branschen. Underentreprenörerna fick ett pris innan arbetet började och olika projekt hade olika priser. Det hände att PO-MO Allservice AB inte kunde få fram några gubbar och då fick Mika Vaara veta det av Markku Jokinen. Mika Vaara får själv berätta varför han avstod fem procent för Mika Orpanas och Pia Orpanas arbete som han inte hade någon nytta av. Hon vet att Mika Vaara och Markku Jokinen är kusiner och anledningen till att de ändå gick omvägen över PO-MO Allservice AB får de svara för själva. Det vill inte hon spekulera i. Hon tror dock att anledningen till att Mika Vaara inte anlidade Markku Jokinen direkt var att denne hade missbrukat alkohol och att Mika Vaara inte ville ha problem med sådant. Hon visste vad som skulle stå på fakturan eftersom de vanligen träffades. Hon fick veta att projektet skulle börja på ett antal tusen timmar och sedan upprättade hon fakturan som Mika Vaara fick med sig. När projektet nästan var slut gick hon igenom en slutjustering med Mika Vaara som hade slutuppgifterna. Det blev således delfakturor och en slutfaktura. Hon kan inte längre visa vilka fakturor som avser Volvo respektive Skoghamn. Mika Vaara hade sina egna anteckningar över vilken faktura som tillhörde vilket projekt. Vad gäller Volvos slutfakturering var det därför Mika Vaara som talade om vad som skulle anges i slutfakturan. Hon hade inget annat underlag än hans ord. PO-MO

Allservice AB hade inte tillgång till några tidssedlar. Hon antog att Mika Vaara och Markku Jokinen haft kontakt med underleverantörerna eller så gick tidssedlarna från arbetarna till den som betalade lönerna. Hon antog även att Markku Jokinen och Mika Vaara hade kontakt, därför att antingen hade arbetarna lämnat tidssedlar eller också hade de kommit via Markku Jokinen. Hon kan inte svara på varför Mika Vaara då gick omvägen över PO-MO Allservice AB med faktureringen. Det var inte så att PO-MO Allservice AB slaviskt skickade ner beloppet minus fem procent. Anledningen till att vissa fakturor har delats upp på tre belopp måste vara att det varit a conto fakturor. Ibland väntade hon inte på fakturan från underleverantören eftersom denne behövde pengar att betala lönerna med. Ofta är det så att om gubbarna inte får lön slutar de att arbeta och därför skickade de regelbundet ner förskott för att "hålla liv" i gubbarna. De fem fakturorna från Jena AB, som hittades i Mika Vaaras portfölj, måste han ha fått med sig på måndagen före tillslaget av någon anledning. Det var rörigt då och fakturorna var inte insatta i någon pärm utan låg lösa men de var sorterade i en bunt. Det stämmer att det låg fakturor från 2005 på hennes skrivbord eftersom hon höll på och öppnade en månads post efter att de varit borta på resa i en månad. Det stod fel årtal på de aktuella fakturorna eftersom den som skrev fakturorna hos Jena AB hade gjort fel. Hon har egentligen inte saknat dem eftersom de var bortresta en månad, kom hem på en söndag och hämtades på tisdag morgon. Hon minns inte om hon hade någon diskussion med Markku Jokinen när det dök upp nya underentreprenörer. Hon funderade inte så mycket på varför de bytte från Meku AB till Jena AB. Revisorn påpekade en gång att underleverantörerna avlöste varandra och gick i konkurs. PO-MO Allservice AB hade väldiga problem med revisorsbyrån och bytte efter påpekandena. Mika

Orpana klarar inte av att gå in och se sitt bankkonto på nätet. Han är mer praktisk medan hon själv sköter ekonomin. Hon har läst i Mika Orpanas förhör att han svarat felaktigt angående fakturering och betalning på grund av att han inte kan något om det. Det ringde inga varningsklockor när Ari Heikinen blev häktad för omfattande svart arbetskraft. Vid denna tidpunkt hade Ekobrottsmyndigheten lämnat tillbaka all bokföring till PO-MO Allservice AB och hon tolkade återlämnandet av bokföringen som att det inte var något fel på den. Mika Orpana tog ut lön från de fem procenten och övriga intäkterna, ibland räckte pengarna inte till lönen. Ersättningen för hennes eget arbete fakturerades och betalades över postgiro eller bank, vilket redovisades i hennes bokföring.

Markku Jokinen: Kontakterna med Åke Heiska har mest gällt arbete. Oftast var fråga om det fanns tillgängligt folk någonstans. Det kunde gälla om Åke Heiska kunde fixa fram folk, både åt Jokinen och åt andra, alltså Mika Orpana. Han kände till att Mika Orpana skulle förse Mika Vaara med folk och han kunde själv också ordna fram folk till Mika Vaara. När Mika Vaara behövde folk träffades de och han berättade att det var något stort på gång. Makarna Orpana träffade han ofta när de hade affär; han gick förbi där dagligen. Han har haft bemanningsföretag länge. I slutet av 1990 – talet använde han ganska mycket alkohol och har därför lite dåligt minne. Man träffade inte Mika Orpana på dennes kontor utan ringde eller badade bastu ihop och pratade då om bemanningen. Under den tid då avlyssningen skedde fanns det kontakter, visserligen inte i telefon, men han hade kontakt med Mika Orpana, dock varken i telefon eller på kontoret. De

underentreprenörer han hade kontakt med var Meku AB och Åke Heiska. Det är möjligt att han även haft kontakt med Verremont Bygg & Montage AB, men han har aldrig träffat företrädaren för bolaget. Han har inte träffat Markku Rasimus mellan år 2002 och 2006. Det är säkert mer än tio år sedan de träffades senast. Mika Vaara har haft synpunkter för att han varit lite alkoholskadad och det är delvis därför som han inte velat ha med honom att göra. Han kan inte svara på varför det blir bättre om Mika Vaara vänder sig till PO-MO Allservice AB istället för direkt till honom. Hos IMU Ståhl AB har han hämtat igenklustrade kuvert, som han sedan har lämnat till Mika Vaara. Han gissar att det kan ha varit tidsedlar men även pengar i kuverten. Han har inte lämnat uppgifter om kontonummer eller liknande för underleverantörerna till PO-MO Allservice AB. Att han i telefonen frågar ”syns det” kan betyda vad som helst eftersom de pratar finska. Det kan betyda om han har någon pejling på folk eller så. Det stämmer att han delvis har berättat en annan historia vid huvudförhandlingen än vad han har gjort under förundersökningen. Flik F del 12 sid 14 förhör 6 okt 2006. Han sa så för att han mådde dåligt och ville bli fri från häktet. Det var han som begärde förhöret och han ville berätta något som gjorde dem nöjda. Antagligen ville de väl höra det de frågade om. Han minns inte att han hade så mycket kontakt med HPA Svets & Smide AB. Hannu Ainasoja träffade han hos Åke Heiska eftersom han bodde där den sista tiden. Han pratade mest med Åke Heiska om han behövde folk. Han kunde inte vända sig direkt till Hannu Ainasoja angående den frågan men han kunde nämna det för honom. Kuvert hämtade han hos Hannu Ainasoja, han fick dem inte direkt ur handen utan de låg på bordet. Det stämmer att han under förundersökningen sagt att Hannu Ainasoja lämnade kuverten när Åke Heiska inte gjorde det. Han menade

dock inte att säga att Hannu Ainasoja lämnade över kuverten. På den bild polisen har tagit bär han i handen ett kuvert, som antagligen innehöll tidssedlar. Kuvertet innehöll inte pengar. Förmodligen hade han gått igenom tidssedlarna med Åke Heiska så att han skulle veta vad han skulle fakturera. Att Åke Heiska i ett telefonsamtal med honom uppgivit att han tittat kl. 13 och att det då inte hade kommit något. Hans uppgift var att ta kuverten till Mika Vaara. Det kan ha varit pengar i kuverten någon gång. Han vet inget om de pengarna som Kiili tog ut och som sedan hamnade i IMU Ståhl AB:s lokaler. Kiili och Markku Jokinen hade haft en diskussion en vecka tidigare om att Kiili ville ha en arbetsbil. Han tänkte att Mika Vaara kanske kunde hjälpa till med att ordna fram en arbetsbil. Dagen innan han åkte på semester meddelade han Kiili att Mika Vaara skulle ha 118 000 kr och om han ville ha bilen fick han se till att IMU Ståhl AB hade pengarna. Att det bara fanns 111 500 kr i IMU Ståhl AB:s lokaler har Markku Jokinen inget med att göra. Han vet inte om Mika Vaara var missnöjd för att han inte fick fullt betalt för bilen. Det stämmer att Mika Vaara inte hade direktkontakt med Kiili, vem som hade kontakt med Kiili medan han själv var på semester vet han inte. Han kan inte säga vad telefonsamtalet mellan honom och Mika Vaara angående att *"det blir nya ägare, är han en riktig gangster"* och att *"Åke Heiska inte vill åka in i fängelset"* gällde. Det var bara svammel. Han vet inte hur ägare skall tolkas. Angående ordet gangster så var det mycket fylla och så med deras folk. Han vet inte vad det är för prat om att Åke Heiska inte ville in i fängelse. På de listorna som anger vilken personal som arbetat för PO-MO Allservice AB känner han igen de flesta namnen. Han har förmedlat en del av namnen. För det mesta har han bett dem ta kontakt med Mika Orpana eller Mika Vaara. Han trodde att gubbarna var anställda av

Jena AB eftersom han hade frågat efter folk från Jena AB och Åke Heiska hade kommit med namnen. Han fick ingenting betalt för sitt förmedlingsarbete. Han var ledig och hade tid och gjorde detta för att ha någon sysselsättning. I början hade han bolaget Mereb men han gjorde jobbet genom Jena AB innan bolaget blev färdigt och registrerat. Faktureringen skedde på Jena AB:s kontor där han träffade Åke Heiska. Under juli 2006 till september 2006 hade han börjat fakturera kunder själv. Bokföringen skötte Pia Orpanas bolag för honom. Han har inte mottagit kontanter från övriga bolag. Han har inte bett Åke Heiska att upprätta osanna fakturor. Att det stod ”Skim Jokinen” överst på en faktura har han ingen aning om orsaken till.

Janne Näättsaari: Han känner igen namnet HPA Svets & Smide AB lite men vet egentligen inget om bolaget. Han minns att han varit styrelseledamot i bolaget. Det var en som hette Erkki, vars efternamn han inte minns, som bad honom komma med. Han hade inte kontakt med någon annan person. Hans uppgift var att ta ut pengar och han gick till banken och tog ut pengar, vilka han gav till Erkki. Det var Erkki som sa till när det var dags att gå till banken. Han minns inte hur ofta det var men han minns att det var någon gång under år 2002. Erkki skulle ha pengarna till att betala löner och material och han vet inte varför Erkki inte kunde ta ut pengarna själv. Han vet inte vem som skulle ha lön eller om skatt och sådant betalades för pengarna. Han minns inte att han träffade några anställda eller delade ut löner till anställda. Han minns inte om han har träffat Markku Jokinen, Hannu Ainasoja eller någon av de andra tilltalade. Han har inte skrivit några fakturor och han kan inte minnas att han sett några av de fakturor där Janne anges som ”vår ref”. Han känner inte till att HPA Svets & Smide AB har skickat fakturor och han vet inte om bokföringen har skötts i

bolaget. Själv har han inte skött någon bokföring. Erkki sa att allt var i sin ordning. Han har inte slängt något som kan ha hört till bolaget, såsom bokföring, och inte heller när bolaget gick i konkurs. Det stämmer att han i förhör uppgav att han vid konkursen fick en massa papper om bolaget av Erkki och att han sedan lämnade kvar dem i källarbostaden. Han vet inte varför Erkki lämnade papperen eller vad det var för papper. Det kan ha hänt att han har undertecknat skattedeklarationer men han minns inte. Namnteckningen längst ner på skattedeklarationen från den 12 april 2002 är nog hans. Det var inte han som hade fyllt i siffrorna. Erki bad honom underteckna deklARATIONEN. Som ersättning för att han var styrelseledamot och hämtade pengar fick han lite pengar då och då, bostad samt amfetamin. Under den här tiden hade han problem med missbruk och tog amfetamin varje dag. Han fick amfetaminet från olika håll men oftast från Erkki.

Rohan Wilson: Han vet ingenting om verksamheten i Skim AB. Det är riktigt att han var styrelseledamot i bolaget men han minns inte riktigt hur det gick till. En som kallade sig Markku erbjöd honom arbete genom att vara styrelseledamot. Vid det tillfället var Hannu Ainasoja med. Markku träffade han på en privat fest och han kan inte minnas om Hannu Ainasoja var med på festen. Denne träffade han vid ett senare tillfälle när det var tal om styrelseuppdrag. Han vet inte vad Markku heter i efternamn. Arbetet uppfattade han som att det var i byggbranschen och hade något med byggnadsställningar att göra. Hans uppdrag var endast att hämta ut pengar. Han fick samtal från Markku, som kom och hämtade honom i bil och körde runt honom mellan bankerna. Han fick en lapp med hur mycket han skulle ta ut. Ibland var Hannu Ainasoja med. Han vet inte varför han skulle ta ut kontanter eller vad de skulle användas till och han minns inte om han frågade

Markku om det. Varje gång han hämtade ut pengar trodde han att det var korrekt annars hade han inte fortsatt. Att han under aktuell tid skulle ha tagit ut mer än tio miljoner kronor i kontanter kan han inte minnas. Han kan heller inte minnas hur han tänkte när han hämtade ut så mycket pengar. Det var nog bara omkring en miljon kronor som han tog ut, knappast tio miljoner kronor. Det är möjligt att han kan ha gett fullmakt åt någon men han har inget minne av det. Han vet inte vem som har gjort uttagen om det inte är han som har gjort dem. Skim AB har inte haft någon personal vad han känner till och han kan heller inte minnas att Markku eller Hannu Ainasoja pratade om att bolaget hade personal. Han har inte sett något som tyder på att bolaget hade en riktig verksamhet. Han har sett framtagna fakturor men han vet inte orsaken till att hans namn står som referens på fakturorna. Han kände inte till att det fanns fakturering där han användes som referens. Att bolag skall ha bokföring känner han till men han vet inte om det fanns bokföring i Skim AB och han frågade heller inte om så var fallet. Han har inte sett till någon bokföring. Han har heller inte hört Markku eller Hannu Ainasoja prata om någon bokföring. Kopiorna av uttagsallegaten tror han att han slängde direkt efter att han varit på banken. Han minns inte att Markku eller Hannu Ainasoja var noga med att få uttagsallegaten av honom efter besöken på banken. De i målet aktuella skattedeklarationerna känner han inte igen. Det är hans namn på deklARATIONERNA men det är inte han som har skrivit under dem. En varningsklocka ringde för det kändes konstigt att ta ut så mycket pengar men han kan inte säga när varningsklockan började ringa. Han sa då att han inte kunde fortsätta med det här. I samband med att han slutade med uppdraget fick han 40 000 kr men innan dess hade han inte fått någon ersättning, av Markku eller Hannu Ainasoja, förutom att han blivit bjuden på krogen.

Markku Rasimus: Bolaget, Verremont Bygg och Montage AB, såg han i gula tidningen eller något liknande där man säljer bolag. Han letade efter ett bolag för att tjäna lite mer pengar. Affärsidén var från början att utföra snickeriarbeten. Han är snickare och han hade privata kunder som han gjorde lite jobb åt, bland annat terrasser. Det handlade om cirka 10 000 kr och det är självklart att han fakturerade för det arbetet. Han skrev själv fakturorna i bolaget. Det var Kaj Aho som skötte allt arbete i Göteborg. Kaj Aho berättade också för honom antalet timmar som skulle stå på fakturan eller om det var ackordsjobb. Kaj Aho sa också att om det stod ”utfört arbete enl. ök” på fakturan så räckte det. Den underentreprenör som användes var det Kaj Aho som skaffade fram och skötte men han kan inte minnas vad den hette. Det var en nystartad firma och firman kunde inte öppna konto eftersom det fanns betalningsanmärkningar. Han har kvitterat uttagen men han tittade inte på summorna så han visste inte att det rörde sig om cirka fem miljoner kr. Det finns kostnadsfakturer på alla belopp som har hämtats ut från bankkontot av honom. Han ifrågasätter att skillnaden mellan hans och PO-MO Allservice AB:s fakturer var fem procent eftersom han skulle ha minst femtio procents marginal. Han har aldrig haft kontakt med Mika Orpana eller Pia Orpana. Det finns ingen förklaring till varför PO-MO Allservice AB betalade i två omgångar för den faktura som Verremont Bygg & Montage AB skickade den 31 maj 2003. Kaj Aho gav instruktioner om fakturan och sedan upprättade han den. Beträffande hur mycket han fick för det han gjorde var det mycket mindre än fem procent, eftersom han hade omkostnader att betala och därför ville han sälja firman. Han fick några tiotusen allt som allt för att han fakturerade för fem miljoner och tog ut lika mycket i kontanter. Vad gäller bokföringen hade han en bokförare som han

träffade varannan månad. Bokföraren hette Oskar i förnamnet men han minns inte efternamnet. Denne lämnade datalistor till honom som alla finns med i bokföringen. Han kan själv ingenting om bokföring eller skatteredovisning. Han litade på Oskar och han kan inte minnas om de hade några diskussioner om bokföringen. Han vill minnas att han fick en pärm med papper när han övertog bolaget men han vet inte om det var bokföringsmaterial. Pärmen tog han som skötte bokföringen hand om. Han minns inte om det gjordes någon årsredovisning för Verremont Bygg & Montage AB och han vet inte om det har upprättats någon årsredovisning från år 2002 och framåt. Kaj Aho köpte bolaget kontant för 30 000 kr i december. Anledningen till att han fortsatte att disponera bolagets konto efter överlåtelsen beror på att Kaj Aho inte kunde få ett bankkonto för firman. Han vet inte orsaken till att han fortfarande angavs som referens på fakturorna i början av år 2004. Han hjälpte Kaj Aho att skriva fakturor i slutet av januari 2004 eftersom han fortfarande hade kvar datorn, vilket han inte har längre. Han känner igen Hannu Ainasoja, kallad Aikuri. Det var femton år sedan de senast såg varandra. De hade inte kontakt med varandra under år 2003 eller 2004.

Åke Heiska: Han skickade fakturor till PO-MO Allservice AB. Uppgifterna om hur stor fakturan skulle vara fick han av Markku Jokinen, som angav ett belopp. Markku Jokinen berättade inte något annat om vad fakturan avsåg. När han sände fakturorna till PO-MO Allservice AB använde han inte tidrapporter eller något annat sådant underlag för fakturan. När han hade skickat en faktura till PO-MO Allservice AB kom det betalning med reservation för hans tre till fem procent, som han fick som ersättning. Han kan inte minnas exakt men betalningen kom nog efter fakturan. Procenten av betalningen var ersättning för att han skickade fakturan och

hämtade ut pengarna från banken. Han tittade på kontot via Internet på morgonen för att se att pengarna hade kommit. Sedan besökte han mellan en och fyra banker under förmiddagen. Ibland var Hannu Ainasoja med i bilen men han var inte med inne på bankerna när han gjorde kontantuttagen. Hannu Ainasoja var inte så dum att han inte visste vad han gjorde på bankerna. Hannu Ainasoja visste vad han gjorde men hade inget med det att göra. Efter bankuttagen återvände de till kontoret. Alla pengarna fanns sedan på kontoret tills folk kom och hämtade dem runt lunchtid. Pengarna lämnade han sedan i ett förseglat kuvert till Markku Jokinen. Fakturan låg ibland i kuvertet och annars sände han den med posten. Markku Jokinen hämtade pengarna vid kontoret på Enekullegatan. Han ringde till Markku Jokinen och sa att ”saken är klar” när det fanns ett färdigt kuvert för honom att hämta. Han visste inte exakt vad pengarna skulle användas till men han trodde att de skulle användas till löner. Vad gäller skattedeklarationerna för Meku AB och uppgifterna angående ingående och utgående mervärdesskatt har han bara tagit siffran för den ingående mervärdesskatten ur luften. När han skrev fakturor från Jena AB till PO-MO Allservice AB vet han inte om det var Markku Jokinen eller han själv som satte innehållet i fakturan. Han följde vad som kom från PO-MO Allservice AB och ändrade inte på det. Han kontrollerade vad som kom in från PO-MO Allservice AB och sedan förekom det att han skrev en faktura som passade med insättningen som PO-MO Allservice AB hade gjort. Han känner igen Jarl Björkman och Niclas Bengtsson till utseendet. Vad åklagaren anger angående tiderna för fakturering till Säve Bygg AB verkar korrekt. Överenskommelsen med Jarl Björkman och Niclas Bengtsson innebar att han skulle fakturera Säve Bygg AB. Det kom fax på vilka det stod uppgifter som skulle ligga till grund

för fakturan. Han vet inte vem som skickade faxen. Han har inte haft kontakt med några arbetstagare på Säve Bygg AB och han vet inte vilka arbetstagare eller hur många det var som utfört arbetet på de aktuella fakturorna. När han har sänt en faktura till Säve Bygg AB har han även mottagit betalning för fakturan och gjort kontantuttag. Pengarna lämnades till Jarl Björkman eller Niclas Bengtsson i ett kuvert på Jena AB:s kontor. Han visste inte säkert vad Jarl Björkman och Niclas Bengtsson skulle ha pengarna till men han tänkte dock att det var till löneutbetalningar till svart arbetskraft. Han fick 25 procent i ersättning från Jarl Björkman och Niclas Bengtsson för att han skötte faktureringen och kontantuttagen. Han vet inte varför de inte kunde skriva fakturorna själva. Att han i telefonsamtal med Markku Jokinen har sagt ”*jag tittade kl. 13 och då hade det inte kommit något*” betyder ganska säkert att han tittade på kontouppgifterna. Markku Jokinen ville ha reda på om det hade kommit något. Med att han i ett senare telefonsamtal sagt ”*det är OK, det syns*” är han inte helt säker på vad han menade. Med ”syns” kan avse pengarna eller arbetare som är lediga och som ringer och frågar efter arbete. Troligtvis gällde samtalet pengar. Angående filmen som åklagaren visade under huvudförhandlingen så är det riktigt att det var pengar och att papperet han håller i handen inte kan vara en faktura utan att det kan ha varit en faktura eller något liknande. Uppenbarligen var pengarna lönepengar. Hannu Ainasoja var med för att han inte hade något annat att göra. Det kan hända att han visste om att det var lönepengar men de har inte haft någon diskussion om det. Vad gäller telefonsamtalet mellan honom och Jarl Björkman, som varit på kontoret och han sa ”*lilla killen är där*” varpå Jarl Björkman svarade ”*du fick en faktura, att han fått allt, minsann 66, men att Åke Heiska fått en faktura som han kan dra av lite på också*”, så

gäller samtalet fakturering och pengar. Siffran 66 gäller pengar. Jarl Björkman har varit och hämtat pengar på kontoret. Han var inte där men Hannu Ainasoja var på kontoret och han hade lämnat ett brunt kuvert på skrivbordet. Om det fanns fler färdiga kuvert på skrivbordet kan han inte minnas. Jarl Björkman visste vad han skulle hämta eftersom de kommit överens om det i förväg. Det kan hända att han hade ringt. Om det inte fanns något sådant samtal, om att Jarl Björkman skulle hämta 66, avlyssnat så måste de ha kommit överens när de träffades gången innan. Det var nog Hannu Ainasoja som tog emot Jarl Björkman när han kom till kontoret men Hannu Ainasoja hade inte med kuverten att göra. Han hade sagt till Hannu Ainasoja att kuvertet låg på bordet. Det är inte så att han försöker skydda honom. Det kan ha varit pengar i det bruna kuvertet som Markku Jokinen bar på när han kom ut från kontoret den 1 augusti 2006 men det är inte säkert. Kontantuttag skedde under förmiddagen samma dag. Det var antingen pengar eller papper som Markku Jokinen fick med sig i kuvertet. Eftersom Hannu Ainasoja bodde på kontoret så kunde han lämna kuvert så han slapp att sitta där. I mitten av augusti 2006 hade han planer på att sälja sitt bolag till Kiili som skulle ta över verksamheten. Detta visste Markku Jokinen om och han hade sagt till honom att han skulle sälja av hälsoskäl. Han har inte sagt något om att Hannu Ainasoja skulle vara intresserad så va Markku Jokinen har fått den uppgiften ifrån vet han inte. Han har inte sagt något om att han var rädd att åka i fängelse utan orsaken till att han ville sälja var hälsoskäl. Kontanter och fakturor slutade han hantera samma dag som det kom papper om att det var registrerat att Kiili tog över. Bokföringen hade han i början för Jena AB men senare hade han en kvinna vid namn Anneli Sahindal Koivo som hjälpte honom. Han lämnade kvitton till henne. Anneli Sahindal Koivi slutade

bokföra för att han började slarva. Hon bokförde endast några veckor. Han fick tillbaka pärnarna med bokföringen och lämnade dem vidare till skattemyndigheten. Han behöll inget själv. Sedan bokförde han på sitt eget vis. I stort sett vet han vad grundbok och huvudbok är. Det stämmer att han sålde Meku AB sommaren 2005 till Petri Jaakkola. Han hade inte målare anställda i bolaget vid den tiden och det har han heller inte sagt till Petri Jaakkola att han har haft. Han kan inte minnas om Petri Jaakkola frågade efter bokföringen då han köpte Meku AB men han vill minnas att han gav honom bokföringen i form av två pärmar, varav den ena hade varit hos skattemyndigheten. Han berättade inte något särskilt för Petri Jaakkola om bolaget och denne frågade bara om det fanns skulder i bolaget, vilket han svarade nej till. Han talade inte om att han hade en kund som hette PO-MO Allservice AB. Fram till att registreringen var klar hos Bolagsverket kände han att han hade ett ansvar för bolaget och därför stannade han kvar en tid efter överlåtelsen. Bankkontona skulle inte överlåtas förrän papperen om registreringen av överlåtelsen kom.

Petri Jaakkola: Före köpet av Meku AB var han arbetslös. Han ville slippa gå på a-kassa och fick höra att Åke Heiska hade ett bolag att sälja. De gjorde upp affären och Åke Heiska hade ett par pågående affärer som han ville slutföra, vilket han inte hade något emot. De hade en muntlig uppgörelse att Åke Heiska skulle få ta ut pengar från bolagets konton. Han visste inte hur mycket Åke Heiska tog ut från bolagets konton. Han fick en pärm med bokföring, som bestod av verifikationer och senaste årsredovisningen, av Åke Heiska. Åke Heiska ville inte avslöja några kunder som bolaget hade haft och han har inte sagt att PO-MO Allservice AB var kund till företaget när han ägde det. Det stämmer att han blev registrerad som styrelseledamot den 19 juli

2005. Bokföringen började han sedan som ett nytt företag eftersom han antog att det inte var något före han tog över bolaget utöver hyreskontrakt och teleräkningar. Efter att han tagit över bolaget skrev han alla fakturorna även de till PO-MO Allservice AB. Mallarna för fakturorna var med i materialet han övertog från Åke Heiska. Han kan inte minnas varför han började på löpnummer 0142 på fakturorna. Underlaget för dessa fakturor fick han av sina underleverantörer i form av uppgifter om timavtal eller projektarbeten på bestämt pris. Han fick inte se tidrapporterna utan bara sammanställningen av arbetade timmar. Det var Markku Jokinen som informerade honom om vad som återstod att fakturera. De stämde av vad som var fakturerat och vad som återstod att fakturera. Vem som hade fakturerat innan han tog över bolaget visste han inte då men nu vet han att det var Åke Heiska. Det stämmer att fakturorna från PO-MO Allservice AB passar in i mönstret med de fem procenten men han anser däremot inte att hans egna fakturor passar in på de fem procenten. Han kände inte till överenskommelsen om fem procent. Kontantuttag gjordes därför att banköverföringar skapade fördröjningar och en del arbetare saknade svenska konton. Ett kontantuttag går snabbare när det är en annan bank än en banköverföring. I juli månad ringde Markku Jokinen och frågade om han kände någon licenssvetsare. Han ringde en licenssvetsare han kände men insåg att han inte hade råd med honom och frågade därför om denne tidigare hade arbetat för något företag. Licenssvetsaren uppgav då att han arbetat för Hisinge Allservice AB. Licenssvetsaren förmedlades då vidare till Markku Jokinen. Någon tid senare fick han en faktura från Hisinge Allservice AB. Han fick uppfattningen att det var Markku Jokinen som beslutade och inte PO-MO Allservice AB:s personal. Han fick därefter uppdrag även från andra uppdragsgivare, alltifrån

tapetsering och trädgårdsarbete till totalentreprenader på villor. Att PO-MO Allservice AB upphörde att vara kund i augusti beror på att Markku Jokinen sa att han inte behövde killarna. Vad gäller vinstmarginalen hade han pristak på arbetena hos Markku Jokinen, och kunde således bara säga ja eller nej till honom, men han kunde ibland pruta mot underleverantörerna. I november eller december 2005 ville Kockum i Malmö byta underleverantör och det blev därför en minskad efterfrågan på personal. I december började han därför höra sig för bland sina kompisar om det fanns någon som ville köpa ett företag där bokföringen var skött, och allt var i sin ordning. Den ende som visade intresse var Glenn Borgström då han hade lite metalljobb på gång och ville fortsätta med sitt eget. Det var i huvudsak maskiner som var tillgångarna i bolaget. Han förmodar att Glenn Borgström såg maskinerna före köpet av bolaget. Under mellandagarna enades de om avtalet och köpeskillning om 150 000 kr och omkring den 4- 5 januari 2006 träffades de och skrev under avtalet vid närvaro av Glenn Borgströms revisor. Avtalet var en kopia av ett äldre avtal och det var inte Pia Orpana som hade upprättat avtalet. Revisorn hade några frågor, bland annat var man kunde hitta specifikationerna till det som angavs på fakturorna till ”utfört arbete enligt ök”. Han hade ett papper med sammanställningar där det framgick vad varje projekt var för något. Glenn Borgström fick samtidigt som de skrev under papperen bokföringen, vilken bestod av tre pärmar och tre plastmappar. Han fick kontant 50 000 kr i ett kuvert av de avtalade 150 000 kr och skulle få resterande pengar den 9 januari 2006 då kontraktet trädde i kraft. Glenn Borgström ringde dock aldrig mer så han har fortfarande inte fått resterande pengar. Det stämmer att han fortsatte att fakturera även efter att Glenn Borgström tagit över bolaget. Glenn Borgström övertog en compact-dator, som innehöll

fakturamallen, och ett USB-minne samtidigt med bokföringen. Vid upprättandet av skattedeclarationerna brukade han först sammanställa de mot bokföringsunderlaget, såsom kvitton och in- och utgående fakturor. Han skrev ut dem, räknade ut för hand, upprättade Excel blad och försökte vara noggrann. Ifråga om momsdeklarationerna och redovisad omsättning stämmer det att han redovisade balansomslutningen. Han tänkte inte på att det blev fel när han summerade fakturering och annat för att få fram omsättningen. Skattemyndigheten borde ha undrat över de konstiga siffrorna.

Hannu Ainasoja: Det stämmer att han den 14 januari 2000 dömdes av Borås tingsrätt för liknande ärende som han nu står åtalad för men den gången varken förnekade eller överklagade han. Han skrev inte fakturor vid den tiden men det är möjligt att han gjorde kontantuttag. Han känner inte till något om bolaget HPA Svets & Smide AB och han kan heller inte svara på om han varit på Väderkvarnsgatan på Hisingen. Att HPA Svets & Smide AB har sina lokaler på den adressen vet han inte om. Han känner igen Markku Jokinen och Markku Jokinen skulle säkert känna igen honom. Skim AB eller Rohan Wilson känner han inte igen. Kanske har Rohan Wilson sett honom någonstans men han har aldrig träffat honom. Verremont Bygg och Montage AB har han inte heller hört förut. Markku Rasimus känner han igen eftersom deras respektive flickvänner har varit släktingar och de har därför träffats i släktsammanhang. Det är säkert tio år sedan han träffade Markku Rasimus senast. Det stämmer att han fick bo i rummet längst bak på Åke Heiskas kontor, på Enekullegatan, under hösten 2005. Åke Heiska drev någon verksamhet inom metallbranschen men han var inte delaktig i verksamheten. Han har åkt med när Åke Heiska åkte runt mellan banker eftersom Åke Heiska bad honom följa med i

bilen. På sätt och vis har han inte vetat exakt vad Åke Heiska gjorde. Åke Heiska hade aldrig några pengar framme. Han visste att Åke Heiska besökte banker men inte närmare varför, och det angick inte heller honom. Han tänkte ingenting när han åkte med Åke Heiska och han frågade honom heller ingenting. Åke Heiska hade inga paket som han kunde se då han kom ut från banken. Varför skulle det ringa en varningsklocka, han har suttit av det tidigare straffet och vad någon annan gör angår inte honom. Ofta hade han egna ärenden, som han utförde när de åkte runt. Angående den spaningsfilm som polisen filmat på parkeringsplatsen den 7 juli var anledningen till att han var med i bilen att det är roligare att åka bil än att sitta på kontoret. Det var Åke Heiska som gav pengar till någon kille. Han vet inte om det var lön eller något sådant men han antog att det var lön varför skulle de annars dela ut det i en bil. I bilen tuggade han tuggummi hela tiden och pratade om alldagliga saker såsom vädret. Han var inte engagerad i de andras samtal. Det stämmer att han varit på kontoret en del då Markku Jokinen varit på besök men det har varit ärenden mellan Åke Heiska och Markku Jokinen och emellanåt drack de sig fulla också. Han visste inte att folk kom och hämtade sina kontanter på kontoret. Han brukar kallas för "lilla killen". Utseendet på Jarl Björkman och Niclas Bengtsson känner han inte igen. Det kan nog hända att han sett dem på kontoret eller utanför kontoret. Han har inte lämnat något kuvert och inte tagit emot någon faktura. Om folk kom till kontoret och Åke Heiska inte var där kunde de på sommaren gå rakt in eftersom dörren alltid var öppen på sommaren. Var han inomhus var dörren alltid öppen. Många gånger kom folk in och frågade "har Heiska lämnat någonting" och han svarade då att det låg på bordet där borta, det vill säga kontorsbordet. Sedan han sagt detta, vilket i och för sig

inte hände särskilt ofta, hämtade personen som kommit det kuvert som var adressat till honom. Han kände inte de som kom mer än till utseendet. Om Åke Heiska hade sagt att en viss person skulle komma och hämta vid en viss tidpunkt är det klart att den personen som då kom hade fått hämta pengarna. Han vet inte mer än att det var kuvert som Åke Heiska hade lämnat på bordet. Han visste inte om det var pengar eller något annat i kuverten när de låg på skrivbordet. Han vet inte alls vad Åke Heiska menar när han i det avlyssnade samtalet sagt att Markku Jokinen skall ringa till Aikuri, det vill säga Ainasoja, om det blir en senare tid. Han kan inte minnas att Markku Jokinen hämtade kuvert strax före polisens tillslag. Han känner igen sig själv på bilderna som polisen har tagit utanför IMU Ståhl AB:s kontor. I handen har han ett kuvert, som han tänker lägga i postlådan bakom den svarta bilen. Han hade inte varit vid kontoret förut utan Kiili hade bett honom att lämna kuvertet i en blänkande brevlåda bakom en stor svart bil. Han visste inte vad som fanns i kuvertet och hjälpte Kiili att lämna kuvertet eftersom han ändå hade ett ärende åt det hållet, säkert till Coop men han minns inte riktigt. Vad gäller kontoutdragen kunde han titta till dem ibland. Han skulle kolla pengar för något arbete. En lapp låg på bordet och han kollade, han vet inte närmare vad det var för typ av lapp. Åke Heiska betalade lönen för honom men han minns inte vad kontoutdragen hade med hans lön att göra. Han vet inte varför han, som Åke Heiska har sagt, skulle ha stämt av kontoutdrag och lappar ofta. Det har han inte gjort men han vet inte varför Åke Heiska skulle tala osanning. Han har inte hjälpt Åke Heiska att utfärda fakturor.

Jarl Björkman: Det var Stefan på Säve Bygg som var ansvarig för arbetet på Avenyn 2. Han har förut arbetat mycket för Säve Bygg och det var Stefan som engagerade honom genom att fråga

om han kunde skaffa fram arbetskraft. Det var bråttom att få fram arbetskraft och han fick då kontakt med Åke Heiska, som hade ett bolag och alltihop verkade OK. Han ordnade fram en del gubbar och Niclas Bengtsson ordnade också fram en del gubbar. Det var mellan tio och femton gubbar. Han vet inte om Åke Heiska ordnade fram några gubbar, han kan i vart fall inte namnge någon men alla gubbarna slussades genom Åke Heiskas företag. Hans och Niclas Bengtssons roll var att de höll ordning på tidlistorna och småfixade en del på arbetsplatsen. De hämtade också och delade ut pengarna till killarna samt samlade in tidlistorna och sammanställde dem för att Åke Heiska skulle kunna fakturera. Det var han eller Niclas Bengtsson som upprättade timsammanställningarna. Han vet inte hur man redovisar skatt och avgifter på det här underlaget. När en timsammanställning var gjord brukade de faxa över den till Åke Heiska, som använde den till att sammanställa en faktura samt för redovisning av skatter. Åke Heiska fick sammanställningarna via fax under år 2006. Eftersom polisen har avlyssnat och det inte kommit några sådana fax har han nog misstagit sig och istället hade de nog med sig sammanställningarna när han och Niclas Bengtsson kom till kontoret. Han är helt säker på att Åke Heiska har fått sammanställningarna med han är inte riktigt hundra på hur han har fått dem. Personalen fick sina pengar i kontanter i kuvert. Enligt Åke Heiska skulle det vara vit ersättning där skatter och avgifter var betalda. Anledningen till att han under förhör uppgivit att han och Niclas Bengtsson varit hos Åke Heiska och hämtat pengar, att han förmodar att killarna varit medvetna om att betalningen varit "svart", att arbetarna från början blivit informerad om att betalningen skulle vara kontant samt att Patrik Modée också har varit medveten om det hela och dessutom att hela branschen är

nerlusad av sådant här och att den som ligger och tvättar får 25 %, vilket är en gyllene regel, är att han då var under en chock och press. Han minns inte sina förhör och han ville skydda Säve Bygg. Han minns inte att han sagt att killarna varit medvetna om att betalningen varit svart. Han har ingen anledning att betvivla vad han sagt men han ville komma ut och gav därför polisen vad de ville ha nämligen ett brott. Det var nog bara han som ”kläckte ur sig” att hela djävla branschen var nerlusad av sådant här, alltså svarta pengar, men då pratade han inte om sin egen verksamhet utan om branschen i övrigt. Före att polisen blev inblandad trodde han att allt var i sin ordning. Han fick kontakt med Åke Heiska genom att han jobbat mycket med finnar och lärt känna folk då. Han framförde behovet av arbetskraft till Åke Heiska. Att han tidigare sagt till polisen att Åke Heiska fick 25 procent var något han grep ur luften mot bakgrund av vad andra firmor tar som fuskar. Vad Åke Heiska tog betalt har han ingen aning om. Det var inte fusk när det gällde Åke Heiska eftersom han ägde bolaget och hade killarna anställda hos sig. Angående bokföringen frågade han bara Åke Heiska om allt var OK, vilket denne bekräftade. Åke Heiska uppgav att skatteredovisningen var skött. Han lämnade kvitton och bokföring varje gång till Åke Heiska vilket han krävde av honom. Många gånger fick vi pengarna uppdelade i kuvert men ofta gjorde de uppdelningen själva. Lönespecifikationerna låg inte i kuverten utan dem skulle Åke Heiska fixa senare. Han har inte varit faktisk företrädare för Jena AB. Han har inte ansvarat för bokföringsskyldigheten, inte haft insyn i dess verksamhet eller känt till övriga bolag Jena AB haft att göra med. Åke Heiska har inte sagt till honom att sköta bokföringen eller berättat för honom vem som var revisor eller bokförare. Åke Heiska har inte visat några papper som gäller skatter eller sociala avgifter. Han har inte tagit

emot pengar av Hannu Ainasoja, vad han vet, och han vet inte vem den lille killen är. Det kan tänkas att han har hejat på någon som suttit i en soffa på Åke Heiskas kontor.

Niclas Bengtsson: Han hjälpte till med löner genom att sända tidsunderlag till Åke Heiska. Han hade del i hanteringen av tidssedlarna och han och Jarl Björkman delade på arbetsuppgifterna. Med tidssedlarna som grund räknade han och Jarl Björkman ut vad varje arbetare skulle ha i lön. Det var dock inte han som bestämde vad arbetarna skulle ha i timmen. Det stämmer att de hade drygt tio gubbar på Avenyn. Han har ingen aning om hur många han ordnade fram. Eftersom han inte hade något eget bolag erbjöd sig Åke Heiska att sköta skatter och sådant. Det var Åke Heiska som skrev fakturorna och han utgick då från de uppgifter han hade fått från honom och Jarl Björkman. Anledningen till att det står hans namn på faxet angående timsammanställningen beror på att de skickade det från hans fax hemma. Personalen fick lönen kontant. De fick lönen på jobbet och oftast fick Patrik alla pengarna som han sedan delade ut. Det var vanligtvis han och Jarl Björkman som paketerade pengarna i kuverten, vilka det brukade vara varje gubbes namn på. Hans uppfattning är att det var vit ersättning eftersom Åke Heiska sa att han skulle sköta allting. Åke Heiska hade ett hängavtal mot Säve Bygg och han och Jarl Björkman trodde därför att det var seriöst. Åke Heiska ville ha antal timmar och personuppgifter på dem som arbetade där, vilket han fick när han var hos Åke Heiska. Att det inte hittades några sammanställningar över antalet timmar på Jena AB:s kontor kan han inte förstå eftersom Åke Heiska har fått dem. Lönesammanställningen brukade de överlämna för hand och anledningen till att de inte faxade allting var att ifall det var några oklarheter kunde Åke Heiska ringa och fråga. De har inte haft

några samtal om hur lönen skall redovisas med Åke Heiska. Det stämmer att han vid förhör under förundersökningen sagt följande. Han och Bengtsson skulle hjälpa till med löner, material och liknande, att Jena hade hängavtal, att Heiska skulle fakturera och att Heiska för detta skulle få 25 % på beloppet före moms. De hade betalat arbetarnas löner men hade inte redovisat någon skatt eller några avgifter och det var meningen att det skulle vara svarta löner så att de kunde spara pengar och så småningom starta ett bolag. Det var Jarl Björkmans idé från början. Han fick ungefär 130 000 kr. Åke Heiska visste att de inte tänkte betala någon skatt, han pratade inte så mycket med honom eftersom denne inte var så bra på svenska men det var underförstått att det inte skulle redovisas några skatter. Anledningen till att han sa så var att Jarl Björkman var släppt vid detta tillfälle. Han fick höra av sin advokat vad Jarl Björkman hade sagt och valde då att ljuga och säga samma sak som Jarl Björkman hade sagt. Det var Jarl Björkmans fru som hade pratat med hans flickvän som i sin tur berättade för hans advokat vad Jarl Björkman hade sagt till polisen under förhör. Han visste inget om Åke Heiskas eventuella bokföring och frågade inget om den. Han visste heller inte i vad mån Åke Heiska redovisade skatt och avgifter. Han har sett det aktuella hängavtalet eftersom Stefan på Säve Bygg krävde att få ett sådant. Han fick därför hängavtalet som han visade upp för Stefan, som tog en kopia på det. Ett hängavtal har något med facket att göra men han kan inget sådant. Det var nog bara ett papper. Han trodde nog inte att man kunde få ett hängavtal om man inte var ett seriöst bolag. Det verkade som Åke Heiska fakturerade till Säve Bygg så det verkade fungera bra. Åke Heiska sa tillexempel aldrig att det var något som han inte ville fakturera. Det stämmer att han har varit på Åke Heiskas kontor men han kan inte minnas om det var någon mer där

eftersom det var så länge sedan. Det var i alla fall ingen som han känner igen i rättssalen. Han noterade inte att Hannu Ainasoja bodde på kontoret. Han har inte företrätt Jena AB mot Säve Bygg.

Glenn Borgström: Han känner inte igen Petri Jaakkola och har inte hört talas om Meku AB. Han har sett många avtal eftersom han blivit dömd för att ha varit målvakt i åtta olika bolag. Det kan vara hans namnteckning men att han skulle ha betalat 150 000 kr den 9 januari 2006 för bolaget har han ingen aning om. Han har inget minne av att han skulle ha velat köpa bolaget eller vilken typ av verksamhet som bolaget bedrev. Det är mycket möjligt att han diskuterat ett sådant här avtal med någon. Han är inte säker på att han förstår vad texten i avtalet betyder. Vid det aktuella tillfället gick han på GHB. Han har ingen aning om han sett någon bokföring men han har inte haft plats för att förvara bokföring någonstans. Pengarna använder han till narkotika och spel. Det är mycket möjligt att han använt pengarna till att köpa ett bolag.

Markus Paavo: Han arbetade på Volvo Torslandaverken med metallarbete förra sommaren. Det var Mika Vaara som gav honom heltidsarbetet efter att han frågat honom om han hade något arbete att erbjuda. Lönen diskuterade han med Mika Vaara. Han vill inte uppge vad han skulle få i lön eftersom det är en privatsak. Sommaren 2006 fick han en förskottsbetalning, i form av kontanta pengar i handen, av Mika Vaara eftersom han hade dåligt med pengar. Det var först efter projektets slut som han skulle få ut alla timmarna. Han hade en FA-skattsedel och det var genom den egna firman som han arbetade på Torslanda fabriken. När han började på Torslandafabriken kan han inte minnas. Han skickade inte fakturan på de resterande timmarna till Mika Vaara eftersom hans firma hade gått i konkurs. Under sommaren 2006 skickade han inte någon faktura till Mika Vaara. Mot slutet av året skulle man räkna ihop

alla pengar han hade fått. Han har fortfarande inte fått alla pengarna utan bara någon procent av dem. Det var en förskottsbetalning han fick och inte svart betalning. Han minns att skatteutredare har förhört honom men han kan inte minnas några datum på grund av att han har en hjärnskada till följd av epilepsi. Angående att han under förhöret sagt att han mottog lönen ibland på verkstaden, ibland på arbetsplatsen och att han fick kontant lön i ett kuvert av Mika Vaara, som var chef, så avsåg det förskottsbetalningen och han minns inte att han fått svart lön någon gång. Det är självklart att han fick pengarna i handen. Han har inte fått något lönebesked. Han förde diskussion med Mika Vaara angående lönen och han fick 248 kr plus mervärdesskatt per timme. Han fyllde i tidssedlar men det är svårt att säga vem han fick dem av. Eftersom det är så lång tid tillbaka så minns han inte riktigt. Ibland lämnade han tidssedlarna till någon arbetskamrat, som var på väg till verkstaden, ibland tog han med dem själv. Någon gång lämnade han dem till Mika Vaara. Förskottet fick han i form av några tusenlappar då och då, totalt var det 15 000 kr. Till konkursförvaltaren har han skickat en faktura, på timmarna och summan, på 170 000 kr minus förskottsbetalningen. Att han i tidigare förhör har sagt att han inte hade några ytterligare krav på lön beror på att IMU Ståhl AB var i konkurs och därför hade han inte några ytterligare krav på IMU Ståhl AB.

Stefan Ivarsson: Han var platschef på ett bygge på Avenyn 2 i Göteborg, där de renoverade en stor fastighet. Han hade ansvar för cirka 90-100 gubbar som mest. Två av dem tillhörde Säve Bygg AB medan resterande gubbar tillhörde underentreprenörer. Han fick en F-skattsedel av Jena AB, som var hos dem och arbetade. Han hade kontakt med Jarl Björkman men Niclas Bengtsson var också där ibland. Jarl Björkman och Niclas Bengtsson var där i början och arbetade men var sedan arbetsförmedlare. Från Jena AB var det sex

till sexton gubbar som arbetade beroende på hur mycket arbete som fanns att göra och det var Patrik Modée som basade över dem. Jarl Björkman och Niclas Bengtsson var inte närvarande de sista månaderna, istället pratade han med Patrik Modée som var lagbas. Jarl Björkman och Niclas Bengtsson uppfattade han i början som företrädare för Jena AB. Han har inte haft kontakt med någon annan företrädare för Jena AB. Han hade inte hört talas om Åke Heiska innan polisförhören. Han vet inte vem som skötte skatteredovisningen för bolaget. Om det hade varit något fel med en faktura hade han kontaktat Jarl Björkman. Han vet att Jena AB:s gubbar skrev tidlappar och han tog för givet att Jarl Björkman eller Niclas Bengtsson tog hand om lapparna och skötte det för gubbarna. Vid något tillfälle frågade han Jarl Björkman om Jena AB hade avtal med facket. Han har inte sett något hängavtal eller liknande för Jena AB.

Patrik Modée: Han utförde rivningsarbeten på Avenyn 2. Det var Säve Bygg AB som hade entreprenaden. I början arbetade han som vem som helst men sedan arbetade han mer som arbetsledare och det var Jarl Björkman och Niclas Bengtsson som var hans chefer. Jarl Björkman fick han kontakt med genom en gemensam vän. Han var timanställd och fick 110 kr/timme efter skatt. Han skrev timrapporter som han fick av och gav till Jarl Björkman eller Niclas Bengtsson. Det var Åke på Jena AB som gjorde löneberäkningarna. Jarl Björkman och Niclas Bengtsson sa att de fick hjälp av eller arbetade tillsammans med Åke. Han vet inte vad de hade för anknytning till Åke. Han fick kontant betalning varannan vecka i ett kuvert. Det låg inte något annat i kuvertet och han fick inte något papper som visade att de hade dragit skatt på lönen. Lönen fick han av både Jarl Björkman och Niclas Bengtsson och det var dem han hade kontakt med när det gällde betalning av lönen. Jarl Björkman

och Niclas Bengtsson var mellanhanden som såg till att de fick allt material de behövde. Den han brukade ringa i sådana fall var Jarl Björkman. Anställningsavtalen låg hos Åke men han hade inget anställningsavtal eftersom det har fungerat bra att arbeta utan ett sådant. Han har aldrig träffat Åke eller haft någon kontakt med honom, därför vet han inte vem det är. Jarl Björkman och Niclas Bengtsson sa att han kunde ringa till Åke om han ville ha ett anställningsavtal. Han tog för givet att Jena AB, som betalade lönen, även betalade skatten. I början arbetade han nog för Jarl Björkman men sedan övergick han över till att arbeta för Jena AB.

Eero Rytteri: Han utförde svetsjobb vid arbetet på Volvo Torslanda fabriken för IMU Ståhl AB. Han hade hört från kompisar att Mika Vaara hade arbete att erbjuda och ringde därför upp honom. Precis då hade Mika Vaara inte något arbete att erbjuda men han sa att det skulle komma senare. Någon ersättning diskuterades inte vid det tillfället men sedan fick han 120 kr per timme. Vad gäller arbetet på Volvo fick han en förskottsbetalning på några tusenlappar. Sedan blev han och Mika Vaara osams eftersom han varit berusad. Förskottet var för arbetet på Volvo, där han kunde ha arbetat någon vecka. Tiden redovisades genom att han skrev tidrapporter. Det fanns en bunt sådana i lastbilen. Tidrapporterna lämnade han på kontoret på Tagenevägen, där det fanns en postlåda utanför dörren. Arbetet gjordes i slutet av augusti så det kan stämma att det finns tidrapporter från juli och augusti. Egentligen har han inte fått något betalt för arbetet. Han minns väldigt lite av det förhör som hölls den 17 november 2006 eftersom han precis kommit ut från sjukhuset. Han känner igen att han under förhör sagt att han fick separat lön för arbetet i Linköping och att jobbet på Volvo var tidigare samt att han fick lönen utbetald av Mika Vaara och att man gick till kontoret ungefär varannan vecka

och fick lön. Han fick bara en förskottsbetalning och sedan inget mer. Det var en missuppfattning med lön för han fick bara förskott i form av några tusenlappar. Han fick ingen lönelapp utan bara pengar. Det är cirka 80 eller 90 arbetade timmar som han skall ha betalt för av Mika Vaara. Det stämmer inte att han under förhör uppgivit att han har fått lön för varenda timme han har arbetat. Anledningen till att han sa så var att han skämdes för att han varit berusad på arbetsplatsen och att de hade blivit osams och så. De två löneutbetalningarna avser arbetet i Linköping. Volvojobbet fick han inga pengar för.

Johan Hermansson: Han är konkursförvaltare i IMU Stål ABs konkurs. Han har in handlingarna för bolagets konkurs inte funnit någon faktura eller annat ersättningsanspråk på lön från Paavo Markus. Han har särskilt sett efter detta. Det finns i sig en stor bunt tidssedlar och på en del av dessa står det "Markus" men om det avser samma person vet han inte. Han har inte noterat något om ett anspråk på 170.000 kr minus erhållet förskott. Enligt rutinerna borde ett anspråk som Paavo Markus hade sänt in ha funnits i akten för bolagets konkurs.

Sedan Johan Hermansson efter avslutat vittnesförhör en stund senare har hörts på nytt i anledning av att han har kontaktat tingsrätten har Johan Hermansson tillagt huvudsakligen följande: Efter att han avslutat sitt tidigare vittnesmål denna dag, då han uppgav att han inte funnit någon faktura på 170 000 kr minus erhållet förskott från Markus Paavo bland handlingarna, har det kommit nya uppgifter. Hans kollega, Olle Lindeblad, som efter viss ledighet kom tillbaka i dag hade fått ett brev som var avsett för konkursförvaltaren men ställt till Olle Lindblad, som alltså är på samma byrå. Olle Lindeblade har därför nyss öppnat det, då han nu gick igenom sin post. I brevet låg en faktura från Paavo Markus till

IMU Stål AB. Det kan alltså numera konstateras, till skillnad från vad han sade tidigare i dag, att det faktiskt nu finns ingivet en faktura med krav från Paavo Markus till IMU Stål ABs konkursbo. Det går inte att säga exakt när brevet nådde byrån för Olle Lindeblad har inte varit på kontoret sedan i fredags, den 16 mars 2007, och i dag är det onsdag den 21 mars 2007. Brevet har alltså rimligen kommit någon gång från och med måndag och fram till i dag, onsdag.

Tingsrätten gör följande bedömning

Till en början kan det konstateras att de tilltalades versioner om händelseförloppen och de bakomliggande omständigheterna, såsom om fråga var om normala bemanningsföretag eller inte, går vitt isär och är i många avseenden helt motstridiga. Tingsrätten konstaterar också att det under målets handläggning vid tingsrätten har framkommit att såväl vissa tilltalade som vittnen har visat en tendens till att ändra sina tidigare lämnade uppgifter och ibland rent av har vägrat att inställa vid huvudförhandlingen. Det kan inte lämnas utan beaktande att dessa förhållanden kan böttna i en rädsla för repressalier mer än i en ovilja att för egen del berätta.

Vad de sålunda hörda tidigare har berättat under förundersökningen är i flera väsentliga delar så väl sammanstämmande med övrig av åklagaren vid huvudförhandlingen förebringad utredning att dessa återopade utsagor i stor omfattning framstår som mer trovärdiga än de ändrade versioner som – ofta med märkbart krystade förklaringar - presenterades vid huvudförhandlingen av flera utav de tilltalade samt i viss mån även av vittnen. Med hänsyn till dessa jämte de övriga omständigheter som har framkommit vid jämförelser mellan utsagorna har tingsrätten valt att i allt väsentligt sätta tillit

till de från förundersökningen av åklagaren lämnade utsagorna framför de senare lämnade utsagor, där dessa utan rimlig och någorlunda trovärdig förklaring har visat sig radikalt förändrade. Flera av de tilltalade har även haft svårt att på ett trovärdigt sätt förklara varför de utav åklagaren åberopade spaningsresultaten och resultaten av telefonavlyssningarna inte skulle avspeglade de förhållanden de synbarligen verkar göra och som åklagaren även har gjort gällande. Spaningsresultaten är av riklig omfattning. De uppvisar stor exakthet i fråga om uppmätta tidpunkter och övriga noterade fakta. Dessa har visat sig mycket väl sammanstämna med en mängd andra uppgifter som har framkommit vid huvudförhandlingen. Tingsrätten kommer därför fram till att spaningsresultaten, sedda i sin helhet, påvisar de omständigheter som åklagaren har gjort påstått.

Vad särskilt gäller översättningarna av telefonsamtalen har det visserligen framgått att dessa är gjorda av annan person än en självständig, auktoriserad och edbunden tolk. Sålunda har översättningarna av telefonsamtalen i stället huvudsakligen gjorts av en i förundersökningen engagerad polistjänsteman vilken råkade ha kunskaper i finska. Frånvaron av översättning utav en opartisk tolk har dock i vissa delar, främst de särskilt ifrågasatta, i allt väsentligt läkts under huvudförhandlingen. Detta har skett genom att den för huvudförhandlingen anlidade tolken har översatt vissa delar av banden från telefonövervakningen. Därvid framkom att den så gjorda nya översättningen i några särskilda delar, där några mer speciella uttryck förekom, avvek från tidigare översättning. Det framkom även att vissa ord från bandet inte gick att urskilja för tolken. Tingsrätten har med hänsyn till dessa omständigheter valt att i första hand utgå från tolkens översättning under huvudförhandlingen. Vad gäller övriga delar utav den av

åklagaren åberopade översättningen har tingsrätten rent allmänt noga ställt åklagarens ingivna översättning mot övrig utredning, såsom i fråga om tid och sammanhang. Vid denna prövning har det framgått att även dessa lydelser av telefonsamtalen stämmer så väl in med den övriga utredningen och har en sådan frånvaro från rimliga alternativa tolkningar att även detta kan ligga till grund för bedömningen.

När det sedan gäller att ställa den sålunda vid huvudförhandlingen framlagda utredningen mot gärningsbeskrivningarna i åtalen, konstaterar tingsrätten till en början att åtalen mot de olika tilltalade personerna genomgående vilar på samma påståenden om bakgrunden. Nämligen att gärningsmännen och de i målet aktuella bolagen skulle inom ramen för samma brottsplan ha i olika led gemensamt verkat för att utbetalningar kunde ske av s.k. ”svarta” löner, dels genom att upprätta osanna fakturor med vilkas hjälp pengar flyttades mellan bolagen, dels genom uttag av sålunda överflyttade pengar till s k målvaktsbolag varigenom kontanterna sedan slussades vidare genom personligt bud för betalning utav de svarta lönerna.

Genom vad som har vidgåtts av vissa tilltalade, under huvudförhandlingen men också även vid de av åklagaren åberopade förhören under förberedelsen, sammanställt med övrig i målet förebringad utredning är det i målet visat att sådana omfattande faktureringar och penningöverföringar som åklagaren har gjort gällande, har förekommit. Likaså är det visat, att de väsentliga kontantuttagen åklagaren har påstått, har ägt rum i verkligheten. Kontantuttagen har i fråga om åtalspunkterna 1-7, del av 8 samt 9-10, genomgående skett från de bolag som var längst bort från IMU Stål AB.

Vad särskilt gäller Jena AB (del av åtalspunkten 8 och hela åtalspunkten 11) är det i motsvarande mån utrett att faktureringarna från Jena AB till Säve Byggnads AB har skett såsom åtalet anger. Det är likaledes utrett att kontantuttag för de värden åklagaren har angivit har gjorts från Jena AB.

Flera av de tilltalade har åberopat att verksamheten med faktureringarna och penninguttagen var laglig genom att den gällde affärsförhållanden som avsåg normal inhyrning av personal som sedan fakturerades. Flertalet av de tilltalade har sålunda åberopat att de ifrågavarande fakturorna avspeglade verkliga affärshändelser. De har även åberopat att de stora kontantuttagen berodde på behov hos de anställda arbetarna hos de primärt uthyrande bolagen av att få sin lön i kontanter, såsom för att arbetarna av olika skäl ofta saknade egna bankkonton. De har även åberopat att kontanter också behövdes för att hålla en handkassa för betalning av andra löpande kostnader, såsom för inköp av bensin eller vissa handverktyg åt arbetarna.

Uppgifterna om att de ifrågavarande fakturorna skulle avspegla verkliga affärshändelser och att kontanthanteringens avsåg annat än betalning av svarta löner motsägs dock av flera konstaterade omständigheter. De tilltalade som har förnekat har inte förmått att lämna någon rimlig och trovärdig förklaring till sin vid förnekandet hävdade uppfattning om omständigheterna. De motsägande omständigheterna som sålunda har konstaterats har exempelvis gällt varför PO-MO Allservice AB i egenskap av ett i praktiken överflödigt mellanled ändå skulle få provision eller varför betalning av faktura med stora belopp ibland skedde före att fakturering ens var gjord eller varför innehållet i fakturorna inte möjliggjorde avstämning för vad fakturorna avsåg hos den som betalade fakturorna. Till detta kommer inte minst Åke

Heiskas, Janne Näätsaaris och Rohan Wilsons trovärdiga utsagor, vilka i många väsentliga stycken vinner starkt stöd av övrig, objektiv, utredning vilken har genomgått i detalj vid huvudförhandlingen, liksom av de utav åklagaren åberopade utsagorna från förundersökningen. Uppgifterna om att fakturorna avspeglade verkliga affärshändelser eller att kontanterna i viss mån även var avsedda för mer omfattande utlägg för bensin, verktyg eller liknande, får sålunda anses vederlagda. Tingsrätten konstaterar därför att det – mot i målet gjorda förnekanden - kan anses styrkt att fråga genomgående har varit om falska fakturor enligt i en brottsplan som i realiteten möjliggjorde stora kontantuttag av IMU Stål ABs medel men utanför IMU Stål AB, såsom åklagaren har påstått.

Vad som har förevarit i de bolag som var bortom IMU Stål AB och PO-MO Allservice AB, samt i motsvarande mån också i Jena ABs förhållande till Säve Byggnads AB, har varit svårt att granska närmare med avseende på bokföringen, eftersom någon sådan inte har påträffats. I den mån inte övrig utredning, såsom muntliga utsagor, har kunnat trovärdigt belysa detta, har avsaknaden av bokföring för bolagen bland annat medfört att det inte har kunnat utredas om de har bedrivit någon verksamhet under den aktuella tiden. För vissa av dessa bolag har den muntliga utredningen i dessa delar bestått i så svävande och osäkra uppgifter att det inte har gått att dra någon säker slutsats om dessa bolag har bedrivit någon verksamhet under de i gärningsbeskrivningen angivna perioderna. Vid en sammantagen bedömning kan därför annat inte anses visat för dessa bolag, än att varken någon större verksamhet eller rent av ingen alls har bedrivits i dem. Det har dock framkommit att affärshändelser har inträffat, såsom de åtskilliga kontantuttagen. Oavsett detta har

fråga dessutom varit om inregistrerade aktiebolag. Detta är en bolagsform för vilken verksamhet normalt kan bedrivas utan personligt ansvar. Bokföringens syfte är att påvisa om och i så fall vilka affärshändelser som inträffar. Med hänsyn härtill är ett aktiebolag bokföringsskyldigt även för tid beträffande vilken bolaget inte bedriver någon verksamhet. Frånvaron av verksamhet fritar sålunda inte från ansvar för bokföringsbrott.

Vissa tilltalade har även invänt att bolagen visserligen bedrev verksamhet men att denna i det närmaste helt och hållet var illegal, varför bokföringsplikt inte skulle föreligga av den anledningen. Av rättspraxis, däribland NJA 2004 s 519 med där gjorda hänvisningar till både förarbeten och tidigare rättspraxis, framgår att om en situation innebär att det föreligger ett undantag från beskattning kan detta tala för att det också kan föreligga ett undantag från bokföringsplikt. Det framgår dock även att skatteplikt föreligger som huvudregel och att ett undantag från skatteplikt bara föreligger i mycket speciella situationer. Som exempel på sådana situationer nämns omsättning av narkotika eller förfalskade sedlar. Den nu aktuella situationen gäller ett samarbete mellan flera bolag för att åstadkomma enomsättning av tjänster i form av tillhandahållande av svart arbetskraft. För tillhandahållande av arbetskraft rent allmänt i byggbranschen finns i högsta grad en konkurrerande legal marknad. Att vissa av bolagen i målet bara har skött den del som har avsett lönebetalningarna, såsom tillhandahållande av och vidaredistribution av kontanter för utbetalningen av lönerna, utgör en till ett tillhandahållande av svart arbetskraft länkad servicefunktion, vilken är av sådan finansiell art att den mycket väl hade kunnat vara konkurrensutsatt och föremål för beskattning inom viss förvärvskälla. Skäl för undantag från

bokföringsskyldigheten kan därför nu inte heller i sådant hänseende anses föreligga till följd av bolagens funktion eller aktivitet..

Tingsrätten övergår här efter till att bedöma de enskilda åtalspunkterna var för sig.

Åtalspunkten 1, grovt bokföringsbrott och grovt skattebrott
(Mika Vaara)

Genom den av åklagaren åberopade skriftliga bevisningen framgår att Mika Vaara var formell företrädare för IMU Stål AB. Mika Vaara har också vidgått detta, liksom att han även i verkligheten aktivt företrädde bolaget. Det är därför styrkt, att Mika Vaara hade ansvar för bokföringen såsom åklagaren har gjort gällande. Det framgår även, vilket Mika Vaara också har vidgått, att det var han som lät bokföra de nu aktuella fakturorna hos IMU Stål AB. Vad först gäller frågan om *grovt bokföringsbrott*, har åklagaren lagt Mika Vaara till last, att denne har låtit bokföra osanna fakturor, i bemärkelsen att dessa har saknat grund i verkliga affärshändelser, samt att förfarandet har fått till följd att rörelsens förlopp inte i huvudsak har kunnat bedömas med ledning av bolagets bokföring. Mika Vaara har åberopat att fakturorna har varit sanna, varför den påstådda effekten inte kan ha uppkommit. Han har vidgått riktigheten av de angivna beloppen i och för sig. På sätt här ovan är angivet har tingsrätten genom utredningen kunnat konstatera att fakturorna har varit falska.

Omständigheterna har varit sådana, att Mika Vaara måste ha insett detta. Därvid beaktar tingsrätten bland annat att Mika Vaara måste inte bara ha varit medveten om utan även ha haft en ledande roll vid uttagen i andra bolag av vad som ursprungligen var IMU Stål ABs penningmedel. Inte minst fynden av vad som genom utredningen får anses ha varit återförda sådana kontanter till Mika

Vara och det av honom disponerade kassaskåpet i IMU Stål ABs lokaler talar för detta. Härvid beaktar tingsrätten särskilt de märkta sedlarna om 111.500 kr som tagits ut av en företrädare för ett sådant annat bolag och vilka bara ett par dagar senare återfanns i Mika Vaaras besittning. Mika Vaara har inte kunnat lämna någon rimlig förklaring till vare sig detta eller till varför han förvarade ett så stort belopp som 2.150.000 kr i kontanter hemma i bostaden. Därvid beaktar tingsrätten särskilt att hans uppgifter om att pengarna kommer från "flera bilaffärer" och att han hade "lånat pengarna" av en person han inte vill namnge, var så svävande att de nu kan lämnas utan avseende samt att han dessutom vid tidigare polisförhör har lämnat andra förklaringar till varför han hade så mycket kontanter i bostaden. Att Mika Vaara förfogade över mycket medel privat framgår även av hans innehav av en mycket dyrbar bil av märket Ferrari. Hans uppgift om att priset han betalade för bilen var 1.380.000 kr är rimlig men hans förklaringar om varifrån han fick fram betalningen är desto vagare och orimligare. Att han betalade den delvis med banklån är en uppgift som han inte närmare har preciserat med detaljer. Även hans vaga uppgift om att andelen kontanter av betalningen kunde ha varit 200.000 kr men också 300.000 kr; framstår av flera skäl som mindre trovärdig, inte minst med hänsyn till att han likväl förmår att minnas bilens pris exakt. Till de allt mer besvärande omständigheterna hör också svårigheten för Mika Vaara att förklara de i hans portfölj påträffade löneredovisningarna, vilka inte stämmer med IMU Stål ABs egna löneredovisningar. I sig framstår de påträffade löneredovisningarna som äkta i bemärkelsen att de avspeglar verklig anlitad arbetskraft. De har dock samtidigt så dålig samstämmighet med de av IMU Stål AB redovisade lönerna att det framstår som uppenbart att dessa

löneredovisningar likväl inte har beaktats i bolagets bokföring och inte heller har redovisats för skattemyndighetens kännedom. Att dessa löneredovisningar har avsett svart arbetskraft och således inte har fakturerats för framgår även, bland annat, av Åke Heiskas uppgifter om att han, trots egna faktureringar som säger annat, inte vid den i åtalet avsedda tiden har förmedlat någon sådan personal som framgår av löneredovisningarna utan att fakturorna som användes var falska. Ytterligare en, bland flera, omständigheter att beakta är förekomsten av de närmast likalydande och informationsfattiga specificeringar hos de i målet aktuella fakturorna, såsom bara ”utfört arbete enligt ÖK”, och den därför medföljande kontrollsvårigheten för IMU Stål AB, som IMU Stål AB under normala affärsförhållanden sannolikt inte hade godtagit. Sålunda går det exempelvis inte heller att utläsa om fakturan var en kontofaktura eller slutfaktura och ej heller framgår det om utfört arbete gäller någon viss byggarbetsplats, något som Mika Vaara också i viss mån själv har hållit med om i sak. Härtill kommer de av åklagaren åberopade resultaten från spaningarna och telefonavlyssningarna som också talar i hög grad för åklagarens påståenden om Mika Vaaras inblandning och ledande roll.

Vad gäller de övriga hörda, har visserligen också Mika Orpana gjort gällande att fakturorna som han genom PO-MO Allservice AB ställde till IMU Stål AB var sanna. Mika Orpana har därvid berättat att hans främsta arbetsuppgift i PO-MO Allservice AB var att förmedla arbetskraft. Likväl har Mika Orpana, särskilt tillfrågad, inte förmått redogöra närmare för vare sig tillvägagångssätt eller namn och antal på de anställda. Hans förklaring till denna okunskap, att det i praktiken var Markku Jokinen som skaffade fram arbetskraften och att hans kontakt med

Markku Jokinen då främst skedde genom telefon, vederlades dock genom åklagarens korrekta påpekande att telefonavlyssningarna motsade detta. Mika Orpanas och Markku Jokinens då raskt ändrade uppgifter om att de i stället hade diskuterat personalbehovet vid personliga sammankomster förtjänar genom det nyss angivna sammanhang uppgiften lämnades vid uppenbarligen inte avseende. Ej heller har Mika Orpana kunnat förklara varför Mika Vaara var villig att betala fem procent på fakturerat belopp till PO-MO Allservice AB utan att få något mervärde. Detta särskilt som Mika Vaara lika lätt hade kunnat låta sitt bolag vända sig direkt till Markku Jokinen, som dessutom var släkt med Mika Vaara och anförtrodd av Mika Vaara med att få låna både bil och mobiltelefon utav IMU Stål AB. Den övertygande förklaringen stannar sålunda vid att faktureringarna var en av Mika Vaara styrd skenmanöver för att dölja kontantuttagen. De i målet hörda övriga utsagorna från både tilltalade och vittnen förändrar inte denna bedömning. Sammantaget kan det genom den utredning som har framkommit anses visat att de under åtalspunkten 1 avsedda fakturorna har varit osanna i bemärkelsen att deras innehåll har varit godtyckligt påhittat och därför inte har avspeglat specifika, verkliga, affärshändelser utan har tjänat som redskap för att möjliggöra dolda kontantuttag. Det är också utrett att Mika Vaara har haft ett mycket starkt inflytande på bruket av dessa osanna fakturor. Det är därvid uppenbart att han måste ha insett att fakturorna var osanna då han lät bokföra dem. Med hänsyn till detta och till vad han har vidgått om beloppen sammantaget med den skriftliga bevisningen i denna del, är gärningen sålunda styrkt i fråga om bokföringsbrott. Mika Vaara skall därför dömas för

bokföringsbrott, vilka på de av åklagaren angivna skälen är att bedöma som grova brott.

Såvitt sedan gäller frågan om ansvar för *grovt skattebrott*, har Mika Vaara även här åberopat att han har agerat på ett korrekt sätt eftersom fakturorna hade varit riktiga. Han har även här vidgått riktigheten av de belopp åklagaren har gjort gällande.

På sätt ovan är angivet är det utrett att Mika Vaara var medveten om att fakturorna var falska. Genom att han oaktat detta lät dessa ligga till grund för de belopp han angav i skattedeklarationerna har han således uppsåtligen förfarit såsom åklagaren har gjort gällande. Med hänsyn till detta och till den skriftliga bevisningen i fråga om beloppen, sammantagen med vad Mika Vaara i den delen har vidgått, är gärningen styrkt även i fråga om skattebrott. Dessa brott är på de av åklagaren angivna skälen att betrakta som grova. Mika Vaara skall därför nu även dömas för grova skattebrott såsom åklagaren har gjort gällande.

Åtalspunkten 2, grovt bokföringsbrott, medhjälp till grovt bokföringsbrott och medhjälp till grovt skattebrott (Mika Orpana)

Av åberopad skriftlig bevisning och utav vad Mika Orpana själv också har vidgått är det styrkt att han företrädde PO-MO Allservice AB såsom åklagaren har påstått.

Vad först gäller frågan om *grovt bokföringsbrott* har Mika Orpana på motsvarande sätt som Mika Vaara åberopat att de till IMU Stål AB utställda fakturorna var riktiga och att det därför även var korrekt att hos PO-MO Allservice AB bokföra dessa som intäktsfakturor.

På sätt ovan framgår av utredningen är det i målet klarlagt att fakturorna har varit osanna. Inte minst genom de ovan under åtalspunkten 1 redovisade svårigheterna för Mika Orpana att

förklara hur det gick till när han skötte förmedlingen av arbetskraft, sammantaget med vad som i övrigt har framkommit, såsom hans tidigare konsekvent och detaljerat berättade erkännande under förundersökningen, kan det nu hållas för styrkt att även Mika Orpana hade sådant uppsåt som åklagaren har gjort gällande. Likaledes måste Mika Orpana – såsom utredningen har visat - ha känt till att även de bokförda kostnadsfakturorna från HPA Svets & Smide AB med flera bolag, var osanna. Genom detta och med hänsyn till de övriga omständigheter som har framkommit, såsom det omfattande siffermaterialet åklagaren har åberopat, är bokföringsbrotten styrkta. Dessa är på de av åklagaren angivna skälen att anse som grova. Mika Orpana skall sålunda dömas för grovt bokföringsbrott såsom åklagaren har angivit. Beträffande sedan frågan om *medhjälp till grovt bokföringsbrott och medhjälp till grovt skattebrott*, har Mika Orpana även här gjort gällande att fråga bara hade varit om riktiga fakturor, vilka sålunda baserades på verkliga affärshändelser. Han har också åberopat att han varken har främjat Mika Vaaras angivna brottslighet eller har medverkat till någon penningöverföring som skulle ha varit oriktig. Han har i sig vidgått att han genom sitt bolag för det mesta har erhållit en provision om fem procent på de fakturor som PO-MO Allservice AB har ställt ut till IMU Stål AB. Av utredningen framgår som redan har utvecklats att Mika Orpana såsom företrädare för PO-MO Allservice AB, och med aktivt deltagande i dettas verksamhet, har låtit bolaget utfärda de i målet konstaterade falska fakturorna till IMU Stål AB och sedan, efter avdrag för provisionen, låtit överföra resterande i åtalet angivna belopp mot falska fakturor, vilka har ställts till PO-MO Allservice AB. Det har även framgått att Mika Orpana här har varit så medveten om hela det verkliga händelseförloppet och Mia Vaaras

ledande roll i sammanhanget att han helt måste ha agerat med det av åklagaren påstådda uppsåtet. Den del av hans agerande som här har lagts honom till last såsom styrkt har varit av sådan art att det har främjat Mika Varas brott enligt åtalspunkten 1, vilket Mika Orpana uppenbarligen måste ha insett. Mika Orpana kan därför nu inte undgå att dömas även för medhjälp till Mika Vaaras grova bokföringsbrott och grova skattebrott.

Åtalspunkten 3, grovt bokföringsbrott, alternativt medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 2, samt medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott enligt åtalspunkten 1 (Pia Orpana)

Vad först gäller frågan om ansvar för *grovt bokföringsbrott, alternativt medhjälp till grovt bokföringsbrott* avseende bokföringen i PO-MO Allservice AB gör tingsrätten följande bedömning.

Av utredningen i målet, inte minst vad Pia Orpana själv har vidgått, är det utrett att hon som innehavare av den juridiska byrån hade och utförde uppdraget att upprätta bokföringen för PO-MO Allservice AB. Hon har dock bestritt brott och åberopat att fakturorna avspeglade verkliga affärshändelser varför den av åklagaren påstådda effekten inte hade inträtt.

På sätt ovan framgår har tingsrätten funnit att det är visat att fakturorna var falska. Pia Orpana har förnekat att hon kände till detta och har gjort gällande att hon var i god tro. I målet har ostridigt framkommit att Pia Orpana är utbildad jurist och särskilt inriktad på skatterätt samt att hon i arbetet för PO-MO Allservice AB hade en synnerligen god insyn i faktureringarna genom att det var hon som i praktiken upprättade fakturorna. Oaktat sina specialkunskaper kring skatterätt har hon sagt sig inte ha reagerat

över att Ari Heikinen blev häktad och att det gick rykten om orsaken samt att han även sedan blev dömd för omständigheter som i vart fall då borde ha fått henne att fatta starka misstankar. Likaså har hon gjort gällande att hon inte heller reagerade över att skattemyndigheten i anslutning till detta beslöt att genomföra en revision av PO-MO Allservice AB. Hennes förklaring till sin passivitet även här, att bokföringen sedan lämnades tillbaka utan någon anmärkning eller upplysning, framstår som föga övertygande i sammanhanget. Till detta kommer dessutom en serie ytterligare visade omständigheter som är besvärande för Pia Orpana och som hon inte heller har förmått ge rimliga förklaringar till. Sålunda har hon vid polisförhör först förtigit sin kännedom om Markku Jokinen och har sedan vid huvudförhandlingen förklarat detta med att *"hon ville skydda honom"*. Närmare tillfrågad om orsaken till detta har hon bara förmått ange att *"hon vet inte vad hon ville skydda honom mot eller varför hon sade så"*. Hon har visserligen inte förnekat sin kännedom om att PO-MO Allservice AB fick en provision om fem procent men hennes påstående om att hon skulle ha saknat kännedom om orsaken framstår som föga trovärdig, särskilt som det var hon som inte minst enligt egen uppgift, höll ordning på ekonomin i familjen Orpana. Hennes till sist otåliga förklaring till åklagaren om sin okunskap i dessa delar, att *"Varför Mika Vaara avstod fem procent för Mika Orpanas och Pia Orpanas arbete som han inte hade nytta av, det får åklagaren fråga Mika Vaara om varför han ville betala fem procent!"* utgör helt enkelt inget seriöst försök från henne att lämna en trovärdig förklaring. Hennes påstående att hon saknade närmare kännedom om underleverantörerna som fakturerade till PO-MO Allservice AB och om hur hon kunde kontrollera riktigheten i underleverantörernas fakturor liksom om

hur hon kunde veta vad hon själv skulle ange i de av PO-MO Allservice AB utställda fakturorna är så verklighetsfrämmande och motsägelsefulla att även de måste lämnas utan avseende. Som en röd tråd i Pia Orpanas berättelse går dock den omständigheten att hon i mycket stor utsträckning har samrått om faktureringarna med Mika Vaara. Detta vinner också stöd av övrig utredning och de sammanhang som där har visats. I fråga om tillvägagångssättet för slutfakturerings till IMU Stål AB har hon helt enkelt hänvisat till att det var *"Mika Vaara som fick tala om vad som skulle slutfaktureras. Hon hade då inte något annat underlag än Mika Vaaras egna ord."* . Hon har även förklarat att *"PO-MO Allservice AB hade inte tillgång till tidssedlar."* men att hon *"antog"* att Mika Vaara och Markku Jokinen hade fått uppgifter som de lämnade till henne från sina underleverantörer. Härtill kommer en mängd ytterligare omständigheter som talar med stor styrka för att hon var i ond tro om fakturornas riktighet, såsom att hon inte heller har förmått ge någon rimlig förklaring till att PO-MO Allservice AB fakturerade IMU Stål AB före det att de själva hade blivit fakturerade och den vägen kunde känna till sitt eget fakturaunderlag.

Redan denna mängd lämnade, osannolika, förklaringar är sådana, att det framstår som orimligt att Pia Orpana hade lämnat alla dessa för det fall hon hade haft grund i faktiska förhållanden om att hon hade varit i god tro om fakturornas riktighet. Den återstående rimliga förklaringen till hennes rikedom av osannolika svar blir således att hon helt enkelt ljugit för tingsrätten och att hon har varit införstådd med att fakturorna var falska.

Visserligen har Pia Orpana varit suppleant i styrelsen hos PO-MO Allservice AB och haft rätt att ensam teckna bolagets firma.

Åklagaren har i gärningsbeskrivningen dock inte – på

motsvarande sätt som för Mika Orpana - påstått att Pia Orpana såsom företrädare för bolaget har haft ett personligt ansvar för bolagets bokföringsskyldighet. Det förhållandet, att Mika Orpana såsom företrädare för PO-MO Allservice AB, har anlitat Pia Orpanas bokföringsbyrå till att fullgöra bokföringen är inte heller en sådan omständighet som överför ansvaret för bokföringens fullgörande från Mika Orpana till Pia Orpana.

Frågan blir därför i stället om Pia Orpana, såsom åklagaren i andra hand har yrkat, har gjort sig skyldig till medhjälp till Mika Orpanas grova bokföringsbrott enligt åtalspunkten 2. Genom vad Pia Orpana själv har vidgått sammantaget med övrig utredning, däribland en omfattande skriftlig bevisning, är det utrett att hon har bokfört både de osanna intäktsfakturorna och de osanna kostnadsfakturorna såsom åklagaren har gjort gällande. På sätt här ovan har anförts är det också utrett att Pia Orpana har gjort detta medveten om att fakturorna har varit osanna och att förfarandet har varit ägnat att främja Mika Orpanas bokföringsbrott. Pia Orpana skall därför nu dömas för medhjälp till Mika Orpanas grova bokföringsbrott.

Beträffande sedan åtalet för *medhjälp till Mika Vaaras grova bokföringsbrott och grova skattebrott enligt åtalspunkten 1*, har Pia Orpana också här gjort gällande att fråga bara hade varit om riktiga fakturor, vilka därför baserades på verkliga affärshändelser. Hon har också åberopat att hon varken har främjat Mika Vaaras angivna brottslighet eller har medverkat till någon penningöverföring som skulle ha varit oriktig. Hon har i sig vidgått att PO-MO Allservice AB för det mesta har erhållit en provision om fem procent på de fakturor som PO-MO Allservice AB har ställt ut till IMU Stål AB.

Såsom redan ovan har utvecklats framgår det av utredningen att Pia Orpana uppsåtligen har bokfört de ifrågavarande fakturorna hos PO-MO Allservice AB. Därav framgår även, vilket Pia Orpana själv har vidgått, att hon inom PO-MO Allservice AB har skött penningöverföringarna i enlighet med dessa fakturor. De ytterligare omständigheter som har framkommit i målet, nämligen att syftet med de falska fakturorna och penningflödet var att frigöra kontanter för betalning av svart arbetskraft, är sådana att Pia Orpana, vilken ofta samrådde med Mika Vaara själv om behoven av fakturering, måste ha insett denna avsikt. Hela Pia Orpanas förfarande i dessa delar har varit ägnat att främja Mika Vaaras grova bokföringsbrott och grova skattebrott, vilket Pia Orpana genom sina nära kontakter med Mika Vaara och sin insyn i förfarandet måste ha varit medveten om. Vad gäller åklagarens påstående om att även Pia Orpana själv har förbehållit sig och mottagit ersättning för sin medhjälp, är det visat och ostridigt att PO-MO Allservice AB har tagit fem procent på fakturerade belopp och att Pia Orpana hade rätt att teckna bolagets firma ensam. Genom detta och med hänsyn till den privata ekonomiska gemenskap hon har haft med Mika Orpana får det nu anses i tillräcklig grad visat att hon också har förbehållit sig och mottagit ersättning för sin medhjälp. – Sammantaget är sålunda även åtalet för medhjälp till Mika Vaaras brottslighet helt styrkt. Pia Orpana kan därför nu inte undgå ansvar även för medhjälp till de grova bokföringsbrotten och de grova skattebrotten enligt åtalspunkten 1.

**Åtalspunkten 4, medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt
åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott enligt
samma åtalspunkt (Markku Jokinen)**

Markku Jokinen har – såsom åklagaren har åberopat – under förundersökningen vidgått flera väsentliga förhållanden i sak. Vad han där har vidgått stämmer i flera väsentliga delar väl med vad som är visat i flera stycken under huvudförhandlingen. Vid huvudförhandlingen har han emellertid valt att bestrida gärningarna.

Markku Jokinen har vidgått att han har försett Mika och Pia Orpana med de *registreringsbevis och skattensedlar* som åklagaren har gjort gällande. Vad han i denna del har vidgått är förenligt med övrig utredning och får därför anses styrkt. Mot hans förnekande i övrigt är det inte genom den föreliggande utredningen klarlagt att det också var Markku Jokinen och inte någon annan som även försåg Mika och Pia Orpana med kontonummer och de övriga uppgifterna som också låg till grund för de osanna faktureringarna.

Vad sedan gäller frågan om Markku Jokinen har *överlämnat osanna fakturor och återfört kontanter* gör tingsrätten följande bedömning.

I denna del har åklagaren byggt sin bevisning främst på spaningsresultaten samt på Åke Heiskas och Hannu Ainasojas dock något magrare utsaga jämte vad några övriga av de tilltalade, däribland Markku Jokinen själv, har erkänt under förundersökningen. De under förundersökningen var för sig lämnade erkännandena har en hög grad av samstämmighet, även i många detaljer. Åke Heiska har i allt väsentligt vidhållit sin berättelse hela tiden, således även slutligen under huvudförhandlingen. De sålunda av åklagaren åberopade

berättelserna är även i dessa delar inbördes sammanställande även i flertalet detaljer och vinner stöd av åberopad skriftlig bevisning, främst resultatet från spaning och telefonavlyssning. Skäl föreligger därför att även här lägga vad Markku Jokinen har vidgått under förundersökningen i förening med Åke Heiskas berättelser till grund för bedömningen framför vad Markku Jokinen senare har valt att berätta under huvudförhandlingen. Vad Markku Jokinen i sig har vidgått om att han har burit kuvert mellan Åke Heiska och Mika Vaara är sådant som tillförlitligen har framgått av utredningen i övrigt. Sålunda framgår detta främst av spaningsresultaten men också av Åke Heiskas och Hanu Aionasojas sammanställande uppgifter om att Markku Jokinen brukade komma till Åke Heiskas kontor på Enekullegatan och hämta kuvert först sedan de själva på förmiddagen hade varit på banken där Åke Heiska hade tagit ut kontanter. Av Åke Heiskas berättelse om förfarandet jämte övrig utredning framgår även att Markku Jokinen brukade hämtade pengar i ett förseglat kuvert till Mika Vaara sedan Åke Heiska hade ringt honom och att detta skedde en gång i veckan men ibland något glesare i tiden. Markku Jokinen har själv beskrivit att ibland fanns en faktura med men ibland sändes den i stället per post. Markku Jokinen har också i sak vidgått att även om han inte kände till om det var pengar i kuverten så har han nog i alla fall vid något tillfälle ändå misstänkt detta. I övrigt har han framhållit att kuverten såvitt han kände till, bara innehöll dokument, såsom tidssedlar och fakturor. Vad gäller plastkassen, som han bär på enligt en bild från spaningen, har han framhållit att denna troligen inte innehöll pengar utan möjligen CD-skivor eller öl, något han i så fall menar sig inte har lämnat till Mika Vaara utan då har råkat bära av andra mer sociala skäl.

Även om Hannu Ainasojas berättelse ger visst stöd för påståendet att kuverten var förseglade då Markku Jokinen hämtade dem, framgår det av bevisningen i övrigt att Markku Jokinen har haft sådana insikter om hanteringen och brottsligheten att han måste ha insett att kuverten innehöll pengar, något dessas form och vikt måste ha talat starkt för. Markku Jokinens uppgift om att han saknade insikt om att kuverten innehöll pengar är därför vederlagd. Mot Markku Jokinens förnekande är det dock på föreliggande utredning, där Hannu Ainasoja stöder Markku Jokinens uppgifter om annat innehåll och där ytterligare klargörande utredning saknas, inte i tillräcklig grad visat att plastkassen eller plastpåsen innehöll pengar.

Sammanfattningsvis är det således nu likväl styrkt att Markku Jokinen, vilkens uppgift om att han var helt ovetande om kontantuttagen hos de så kallade underleverantörerna är vederlagd, har återfört kontanter till Mika Vaara såsom åklagaren har gjort gällande. Genom vad Markku Jokinen har vidgått om att han hade överlämnat fakturor i förening med vad som har framgått av utredningen i övrigt, som visar att fakturorna genomgående var falska, är denna del av åtalet sålunda styrkt. Att Markku Jokinen fick disponera en bil och en telefon av IMU Stål AB synes mer sammanhänga med Markku Jokinens uppdrag att hålla telefonförbindelse med Åke Heiska och transportera kuverten med pengar än att fråga var om någon ersättning i sådan form. Mot Markku Jokinens förnekande kan det på föreliggande utredning därför nu inte anses visat - om än sannolikt - att denne har förbehållit sig och mottagit ersättning för sin medhjälp. Oavsett detta har Markku Jokinens handlande varit ägnat att främja Mika Vaaras grova bokföringsbrott och grova skattebrott, vilket Markku Jokinen genom sin fortlöpande insyn i förfarandet måste ha insett.

Genom vad som sålunda har framkommit sammantaget med den skriftliga utredningen och övriga utsagor, får gärningen nu anses i tillräcklig grad styrkt även i fråga om den utav åklagaren angivna tidsramen. Markku Jokinen skall därför nu också dömas för såväl medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott enligt samma åtalspunkt.

Åtalspunkten 5, grovt bokföringsbrott, medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott, alternativt vårdslös skatteuppgift, enligt åtalspunkten 1 (Janne Näätsaari)

Vad först gäller frågan om ansvar för *bokföringsbrott* i HPA Svets och Smide AB framgår det av den skriftliga bevisningen att Janne Näätsaari såsom företrädare för bolaget hade ansvar för att detta fullgjorde sin bokföringsskyldighet. Janne Näätsaari har emellertid invänt att bolaget bara har ägnat sig åt illegal verksamhet genom att enbart producera falska fakturor, varför det varken vore bokförings- eller skattepliktigt. På sätt tingsrätten ovan tidigare har konstaterat har i fall som det nu förevarande något undantag från bokföringsskyldigheten inte förelegat. På sätt åklagaren har åberopat har Janne Näätsaari vid polisförhör den 17 november 2006 angående om han såg till någon bokföring, svarat att en person vid namn Erkki en gång hade haft med sig en massa papper som han lämnade till Janne Näätsaari, vilken dock senare har lämnat kvar alla papper i en källarlokal han tillfälligt bodde i. Genom vad som sålunda har framkommit och särskilt eftersom det av Janne Näätsaaris utsaga framgår att han inte har ombesörjt att någon bokföring skedde skall han därför dömas för bokföringsbrott. Bokföringsbrotten är på de utav åklagaren angivna skälen att bedöma som grova.

Såvitt sedan gäller frågan om *medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott enligt samma åtalspunkt* gör tingsrätten följande överväganden. Av Janne Näätsaaris berättelse, vilken stöds av övrig utredning, framgår att han mot ersättning har förmåtts att ställa upp som företrädare för bolaget och utföra kontantuttag samt att han vid konkursen fick en ”massa papper” som han senare får antas ha övergivit i en källarbostad. Även om annat inte har framkommit än att Janne Näätsaari som s k målvakt aldrig släpptes fram till att få någon egentlig insyn i den mer omfattande brottslighet som bolaget utgjorde ett led i har omständigheterna ändå varit sådana att han måste ha insett att det i vart fall förelåg en överhängande risk för att fråga kunde vara om olika varianter av ekonomisk brottslighet. Genom att ändå handla såsom han har gjort, genom att tillåta att bolaget användes av andra för utfärdandet av falska fakturor samt hans direkta delaktighet i uttagen och överlämnandet av kontanter som ett första led i återförandet av dessa, har han inte bara främjat Mika Vaaras brottslighet utan även visat en sådan grad av likgiltighet för risken för att så skedde, att han nu inte kan undgå ansvar för medhjälp till Mika Vaaras grova bokföringsbrott och grova skattebrott såsom åklagaren har gjort gällande. Janne Näätsaari skall därför dömas även härför. Att hans medverkan inte har haft påverkan på hela brottsligheten, utan bara en del beaktar tingsrätten vid bestämmandet av påföljden.

Åtalspunkten 6, grovt bokföringsbrott samt medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott alternativt medhjälp till vårdslös skatteuppgift enligt samma åtalspunkt (Rohan Wilson)

Rohan Wilson har i fråga om *grovt bokföringsbrott* invänt att han bara var legal företrädare för bolaget men inte faktisk sådan genom att han inte agerade självständigt, utan exempelvis tog ut kontanter bara när han blev tillsagt att göra det. Omständigheterna har emellertid varit sådana, att Rohan Wilson, vilken uppenbarligen har haft förfoganderätt över att göra uttag från bolagets konto, har haft anledning att misstänka att det förekom misskötsel med bolagets bokföring. Han har därför också haft anledning att ingripa och se till att bolagets praktiska bokföring sköttes. Genom att – ostridigt – inte göra detta har Rohan Wilson brutit i skyldigheten att låta bokföra inbetalningarna såsom åklagaren har gjort gällande. Genom detta och med hänsyn till den av åklagaren åberopade skriftliga bevisningen i förening med Rohan Wilsons uppgifter om uttagen och undertecknandet av allegaten, är gärningen helt styrkt i denna del. Rohan Wilson skall därför dömas för bokföringsbrott, vilka på de av åklagaren angivna skälen är att bedöma som grova brott.

Beträffande sedan frågan om *medhjälp till grovt bokföringsbrott och medhjälp till grovt skattebrott* beaktar tingsrätten särskilt följande. Rohan Wilson har bestritt ansvar med åberopande av att han inte har känt till den bakomliggande brottsligheten, än mindre Mika Vaara. Han har även gjort gällande att hans förfarande inte har främjat Mika Vaaras brottslighet och att han inte har undertecknat några andra handlingar än uttagsallegaten samt att han själv inte har upprättat några fakturor. Rohan Wilson har dock, i motsvarande mån som Janne Näätsaari, varit i en sådan situation att han måste ha insett att det i vart fall förelåg en överhängande risk för att fråga kunde vara om olika varianter av ekonomisk brottslighet. Genom att ändå handla såsom han har gjort, innebärande att han har tillåtit att bolaget användes av andra

till att utställa falska fakturor, vilket han också måste ha insett en överhängande risk för, samt därvid även vara direkt delaktig i uttagen och överlämnandet av kontanter som ett första led i åteförandet av dem, har han inte bara främjat Mika Vaaras brottslighet utan även visat en sådan grad av likgiltighet för sagda risk, att han nu inte kan undgå ansvar för medhjälp till Mika Vaaras grova bokföringsbrott och grova skattebrott såsom åklagaren har gjort gällande. Rohan Wilson skall därför dömas även för detta. Att hans medverkan inte har haft påverkan på hela brottsligheten, utan bara en del, beaktar tingsrätten vid bestämmandet av påföljden.

Åtalspunkten 7, grovt bokföringsbrott, medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott enligt samma åtalspunkt (Markku Rasimus)

Markku Rasimus har i fråga om *grovt bokföringsbrott* vidgått att han har varit legal ställföreträdare för bolaget men har gjort gällande att inte han utan en annan person företrädde bolaget rent faktiskt. Av utredningen framgår dock att han i bolaget har gjort mycket stora kontantuttag och att det var han som, såsom han själv har uppgivit, skrev fakturorna i bolaget. Han har sålunda som företrädare för bolaget haft ansvar för att detta fullgjorde sin bokföringsskyldighet. På sätt han har berättat och som är förenlig med utredningen i övrigt framgår i sak att han uppsåtligen har brustit i sitt ansvar att tillse att bolaget fullgjorde sin bokföringsskyldighet i de hänseenden som åklagaren har gjort gällande och hans försummelse har medfört de angivna effekterna. Markku Rasimus skall därför dömas för bokföringsbrott, vilket på de av åklagaren åberopade skälen är att bedöma som grova brott. Såvitt sedan gäller *medhjälp till Mika Vaaras grova bokföringsbrott och grova skattebrott*, gör tingsrätten följande

överväganden. Markku Rasimus har gjort gällande att han saknade kännedom om det bakomvarande brottsupplägget. Hans uppgift om den begränsade verksamheten, såsom byggandet av en terrass, ställd mot faktureringar till PO-MO Allservice AB om drygt fem miljoner kr jämte mottagandet av fakturor uppgående till motsvarande belopp, utan att känna till vilka fakturamottagarna eller fakturautställarna är, framstår inte som trovärdiga. Under tiden han drev bolaget uppkom många frågor som skulle ha fått honom att reagera för det fall att han saknade kännedom om det bakomliggande brottsupplägget. Sålunda har han exempelvis uppgivit sig ha kvitterat uttag för omkring fem miljoner kr men skulle inte ha sett efter vad det rörde sig om. Vidare har han uppgivit sig sakna förklaring till varför PO-MO Allservice AB i förväg betalade fakturan som Verremont Bygg & Montage AB sände först den 31 maj 2003, utöver att det var Kai Aho som gav instruktioner för hur fakturan skulle se ut. Han har även berättat om hur han i praktiken fortsatte att disponera över bolagets konto efter överlåtelsen och har förklarat detta med att förvärvaren ”inte kunde få ett bankkonto för fiman”. Han har även uppgivit sig sakna kännedom om orsaken till att han fortfarande i början av år 2004 stod som referens på bolagets fakturor.

Av den skriftliga bevisningen framgår att bolagets fakturering mot PO-MO Allservice AB följer samma mönster som de övriga här aktuella bolagen, nämligen att avdrag görs med fem procent och att faktureringarna har inneburit samma mönster av betalningsströmmar som i övriga fall. Likaså har det framkommit att när pengarna för fakturering har kommit in på Verremont Bygg & Montage ABs konto har beloppet oftast redan nästa dag tagits ut i kontanter som sedan inte har satts in på bolagets konto igen. Utav den av banken gjorda behörighetskontrollen framgår också

att Markku Rasimus själv har utfört det här slaget av uttag. Enligt förvaltarberättelsen har inte något räkenskapsmaterial kunnat omhändertas, vilket också är förenligt med mönstret för ett bolag i det nu aktuella ledet av brottsplanen, nämligen ledet där kontanterna tas ut. Omständigheterna talar sammantaget så starkt för att Markku Rasimus, vilken själv har svarat för kontantuttagen, måste ha följt samma mönster som de övriga i motsvarande led, och sålunda efter uttaget ha överlämnat kontanterna till nästa person i brottskedjan för vidare befordran till Mika Vaara. Därvid beaktar tingsrätten att den nu aktuella faktureringen genomgående skedde mot PO-MO Allservice AB som i sin tur i stort sett enbart fungerade som sluss ner från IMU Stål AB. Vad åklagaren har gjort gällande om uppsåtligt utfärdande av falska fakturor, uttag av kontanter samt återförande av dessa i vart fall genom ombud och förebehållande och mottagande av ersättning kan sålunda nu anses i tillräcklig grad visat. Gärningen är sålunda helt styrkt i fråga om medhjälp såsom åklagaren har gjort gällande. Markku Rasimus skall därför beträffande Mika Vaaras brottslighet dömas för medhjälp till grova bokföringsbrott och medhjälp till grova skattebrott. Att hans medverkan inte har haft påverkan på hela brottsligheten, utan bara en del, beaktar tingsrätten vid bestämmandet av påföljden.

Åtalspunkten 8, grovt bokföringsbrott samt medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott enligt samma åtalspunkt (Åke Heiska)

Vad gäller *grovt bokföringsbrott* har Åke Heiska erkänt i sak vad åklagaren har lagt honom till last men har bestritt ansvar under åberopande av att bokföringsskyldighet inte förelåg eftersom en enbart illegal verksamhet med utställande av osanna fakturor inte är skattepliktig och därför inte heller skall vara bokföringspliktig.

På sätt tingsrätten ovan tidigare har konstaterat har i fall som det förevarande något undantag från bokföringsskyldighet inte förelegat. Genom detta och med hänsyn till vad Åke Heiska i övrigt har erkänt, vilket vinner starkt stöd av övrig utredning, är gärningen styrkt i denna del. Åke Heiska kan därför nu inte undgå att dömas för bokföringsbrott vilka på de av åklagaren angivna skälen är att bedöma som grova brott.

Såvitt sedan gäller *medhjälp till grovt bokföringsbrott och medhjälp till skattebrott*, har Åke Heiska erkänt vad åklagaren har lagt honom till last. Vad han sålunda har erkänt vinner starkt stöd av övrig utredning. Gärningen är sålunda styrkt även i dessa delar och är att bedöma såsom åklagaren har gjort gällande.

Åtalspunkten 9, grovt bokföringsbrott samt medhjälp till grovt bokföringsbrott enligt åtalspunkten 1 och medhjälp till grovt skattebrott enligt samma åtalspunkt (Petri Jakola)

Vad först gäller frågan om bokföringsbrott och då särskilt frågan om i vad mån Petri Jakola var företrädare för Meku AB under angiven tid, har Petri Jakola visserligen vidgått att han har företrätt Meku AB. Han har dock gjort invändning om att tidpunkten för när hans ansvar inträdde kan ligga senare än vad åklagaren har gjort gällande. Sålunda har Petri Jakola åberopat att under tiden den 17 juni 2005 - den 26 juli 2005 var det i stället Åke Heiska som i egenskap av faktisk företrädare var den som hade ansvaret för tillsynen av att bolaget fullgjorde sin bokföringsskyldighet.

Ansvaret för tillsynen i ett aktiebolag av att bolaget fullgör sin bokföringsskyldighet åvilar styrelsen, vilkas ledamöter var för sig normalt har en skyldighet att undersöka om bokföringsskyldigheten efterlevs och i förekommande fall söka få till stånd rättelse om så inte sker. Visserligen kan det vara så att

om en legal företrädare bara är ett lydigt redskap i händerna på någon annan som faktiskt och på ett självständigt sätt företräder verksamheten, kan den faktiske företrädaren ådra sig ett självständigt ansvar. Även om den legale företrädarens direkta ansvar då kan reduceras i motsvarande mån som en arbetsfördelning kan ske inom bolaget, kvarstår dock alltid ett indirekt ansvar genom en skyldighet att åtminstone, vid misstanke om att bokföringen inte sköts, ingripa och se till att företaget får en ordnad bokföring. Att den faktiske företrädaren kan ådra sig ett straffrättsligt ansvar innebär således inte att den till styrelsen hörande legale företrädaren helt avlyfts från sitt ansvar. Emellertid blir det då för den legale ställföreträdaren närmast fråga om medhjälp i stället för eget gärningsmannaskap, då en legal ställföreträdare med endast indirekt ansvar underlåter att vidta åtgärder mot en faktisk företrädares bokföringsbrott.

Av den skriftliga bevisningen framgår att Petri Jakola visserligen förvärvade Meku AB den 17 juni 2005. Emellertid framgår det också att han först den 19 juli 2005 blev registrerad som styrelseledamot och att Åke Heiska då samtidigt blev avregistrerad. Av den skriftliga bevisningen framgår även att att en person vid namn Glenn Borgström, vilken är hörd som vittne, först den 25 september 2006 ersatte Petri Jakkola såsom registrerad styrelseledamot.

Mot Petri Jakkolas förnekande har annat inte framkommit än att han i vart fall av formella skäl har företrätt bolaget först den 19 juli 2005 på sätt som kan medföra ansvar för bokföringen. På föreliggande utredning, däribland resultaten av telefonavlyssningen, framgår att Petri Jakolas ledamotskap inledningsvis kan ha varit övervägande av formell natur för att, i takt med att Åke Heiska drog sig ur verksamheten, övergå till mer

aktivt slag. Av vad Åke Heiska har berättat, om att han då ännu en tid fortsatte under sommaren att vara verksam i bolaget, vilket vinner visst stöd av övrig utredning, framgår att Petri Jakkolas uppgifter om tidsramarna kring detta inte kan lämnas utan avseende. Åke Heiska kan således ha utövat ett faktiskt företräderskap fram till den 26 juli 2005. Visserligen har Petri Jakkola undertecknat skattedeklarationen avseende juni månad år 2005 men deklarationsdagen var dock först den 17 augusti 2005. Emellertid har Petri Jakkola däremot redan den 25 juli 2005 varit aktiv i sin roll som styrelseledamot. Detta framgår av den faktura, nr 0143, på 204.250 kr som Petri Jakkola själv har vidgått att han har utställt för Meku AB till PO-MO Allservice AB. Därvid fäster tingsrätten även vikt vid att Petri Jakkola har framställt fakturan med hjälp av en fakturamall som – på sätt utredningen talar för – måste ha övertagits från Åke Heiska.

Sammantaget har annat sålunda inte framkommit än att Petri Jakkolas ansvar bara var indirekt från det han blev registrerad ledamot och fram till den 25 juli 2005 men att det i vart fall från och med den 25 juli 2005 övergick till ett vanligt direkt ansvar, som innebär eget gärningsmannaskap.

Eftersom åklagarens talan även för tiden före den 25 juli 2005 omfattar aktivt gärningsmannaskap, vilket förutsätter ett direkt ansvar som således då bara förelåg för Åke Heiska och inte för Petri Jakkola och eftersom åklagaren inte heller för denna tid har yrkat ansvar mot Petri Jakkola för medhjälp till bokföringsbrott avseende Meku AB, kan denna del av åklagarens talan inte bifallas.

Vad sedan gäller återstoden av åtalet för bokföringsbrott i Meku AB, således för tiden från och med den 25 juli 2005 till och med den 31 augusti 2005, gör tingsrätten följande överväganden.

Petri Jakkola har gjort gällande att han har övertagit visst bokföringsmaterial från Åke Heiska och sedan i viss mån själv skött den löpande bokföringen samt därefter överlämnat bokföringsmaterialet till den nye köparen, Glenn Borgström, då denne hade köpt bolaget och tillträdde detta i januari 2006. Av den skriftliga bevisningen framgår, att skatteverket efter beslut om revision den 12 januari 2006 senare fick avbryta denna eftersom myndigheten hade konstaterat att räkenskapshandlingarna för Meku AB saknades. Åklagaren har under huvudförhandlingen gjort gällande att det inte alls har existerat någon bokföring. Vittnet Glenn Borgström, vilken till sist fick hämtas till huvudförhandlingen, har sagt sig aldrig ha sett Petri Jakkola, vilket i sig inte behöver utesluta att bolaget ändå genom skriftligt avtal kan ha överlåtit på Glenn Borgström. Vad gäller bokföringen har Glenn Borgström först sagt sig inte ha sett någon sådan men har sedan modifierat svaret till att det är mycket möjligt att han har tagit emot den men att han på grund av platsbrist i så fall inte har bevarat den. För tingsrätten framstår vittnet och dennes uppgifter som så osäkra att vittnets utsaga nu inte kan ligga till grund för bedömningen. Petri Jakkola, vilken har gjort gällande att han skötte bokföringen med sin dator, har inte förmått att på ett rimligt sätt förklara varför skattedeklarationerna och bolagets konton inte stämmer överens fastän han, enligt egen utsaga, brukade sammanställa skattedeklarationen mot bokföringsunderlaget, såsom kvitton samt in- och utgående fakturor varvid han, enligt egen utsaga, försökte vara noggrann. Ej heller har han på ett rimligt sätt förmått förklara varför han i datorn inte har sparat informationen om bokföringen utan har bara hänvisat till att han hade ”köpt en ny dator”. Även Petri Jakkola har här givit till uttryck att han i så fall rimligen

borde ha kopierat över dokumenten, som bland annat innehöll kontrolluppgifter till skattemyndigheten, till den nya datorn. Även uppgiften från Petri Jakkola om att han ”inte ville” spara materialet i de datorer han använde framstår som märklig redan med hänsyn till normal försiktighet och till det ansvar en styrelseledamot kan avkrävas många år senare. Med hänsyn till dessa jämte de övriga omständigheter som har framkommit i målet kan det därför nu i tillräcklig grad anses visat att Petri Jakkola i vart fall för tiden från och med den 25 juli 2005 till och med den 31 augusti 2005 uppsåtligen har underlåtit att låta bokföra inbetalningar och utbetalningar i bolaget, vilket har medfört att rörelsens förlopp inte i huvudsak har kunnat bedömas med ledning av bolagets bokföring. Bokföringsbrotten är på de av åklagaren angivna skälen att anse som grova.

Vad sedan gäller frågan om *medhjälp till grovt bokföringsbrott och medhjälp till grovt skattebrott*, har Petri Jakkola gjort gällande att fakturorna som han lät utställa var riktiga och att det var en verklig förmedlingsverksamhet som han ägnade sig åt genom Meku AB. Han har även åberopat att han inte ens har träffat eller kände till Mika Vaara och att uttagen av kontanter inte alls har haft något med återföring av kapital till denne eller dennes bolag att göra samt att han på det hela taget har saknat uppsåt att främja Mika Vaaras brottslighet.

Visserligen kan det i sig inte uteslutas att något bolag i ett sammanhang med flera bolag som ägnar sig åt att framställa falska fakturor, ändå kan bedriva en verklig förmedlingsverksamhet. Emellertid framgår det här bland annat av vad Åke Heiska har berättat jämte övrig utredning, att den verksamhet i Meku AB, som Petri Jakkola tog över i samband med att han trädde in i bolagets verksamhet och ledning, innebar

en fortsättning på utställandet av falska fakturor efter samma mönster som tidigare. Visserligen har Petri Jakkola försökt förklara det hela med att han påbörjade ett slags ny verksamhet med några – vagt beskrivna – affärsidéer. Även av den skriftliga utredningen som åklagaren har åberopat har det dock framgått att Petri Jakkolas uppgifter om att han påbörjade något helt nytt inte stämmer. Exempelvis hade den faktura han i stort sett började med att utställa ett så högt nummer som 0143 utav sin nummerserie, vilken i fråga om fakturor har särskilda krav på sig att hållas obruten. Härtill kommer att fakturan på sätt utredningen visar är utställd efter en mall som han har övertagit från Åke Heiska. Med hänsyn härtill och till den stora mängd bevisning som åklagaren har åberopat kan det även här anses i tillräcklig grad styrkt att Petri Jakkola medvetet har agerat såsom åklagaren har gjort gällande, genom att utfärda falska fakturor, göra uttag av kontanter och sedan återföra dessa till Mika Vaara, i vart fall genom ombud, samt att Petri Jakkola – såsom han i sak har vidgått – har förbehållit sig viss provision som ersättning. Oaktat om Petri Jakkola har träffat Mika Vaara eller ej måste han i vart fall ha insett den överhängande risken av att vad han sålunda gjorde kunde vara del i en större ekonomisk brottslighet. Genom att trots detta handla såsom han ändå gjorde, har han visat en sådan likgiltighet för denna risk att han nu inte kan undgå straffrättsligt ansvar. Åtalet för medhjälp, vad avser i vart fall tiden från och med den 25 juli 2007 till och med den 29 augusti 2005 är således styrkt.

**Åtalspunkten 10, medhjälp till grov bokföringsbrott enligt
åtalspunkten 1 och medhjälp till grov skattebrott enligt
samma åtalspunkt (Hannu Ainasoja)**

Hannu Ainasoja har förnekat att han har hjälpt till med att utställa fakturor och har gjort gällande att han har saknat uppsåt för den nu aktuella brottsligheten.

I målet har framkommit att Hannu Ainasoja före nu aktuell händelse var dömd för likartad brottslighet. Även om denna inte skall påverka hans trovärdighet i förevarande mål, ger det ändå den upplysningen, att han har tidigare kännedom om hur man utför det slag av brottslighet som är aktuellt även i detta mål.

Detta bör vägas in vid bedömningen av hans trovärdighet i fråga om vad han borde ha insett och inte.

Både av vad Hannu Ainasoja själv har vidgått och vad som har framgått av utredningen i övrigt är det utrett att Hannu Ainasoja under nu aktuell tid nästan regelmässigt följde med Åke Heiska då denne skulle göra stora kontantuttag. Inte minst med tanke på allmänna rånrisker har Hannu Ainasojas upprepade närvaro utanför banken varit ägnade att främja de fortlöpande uttagen. Av vad Åke Heiska har berättat, men som också Hannu Ainasoja till del har vidgått, har Åke Heiska emellanåt lämnat Hannu Ainasoja ensam med pengarna på kontoret när kuriren skulle komma och hämta dem. Omständigheterna har varit sådana, att det är uppenbart att Hannu Ainasoja, som följde både penningflödet på datorn och Åke Heiskas dagliga göromål, måste ha insett både brottsupplägget och att kuverten innehöll kontanter. Detta stöds i hög grad av Åke Heiskas uppgifter i förening med den objektiva skriftliga utredningen och spaningsresultaten. Särskilt av spaningsresultaten är det även visat att Hannu Ainasoja har deltagit mer aktivt än vad han själv har velat vidgå. Att ett tillfälle, då han har lämnat över kontanter till IMU Stål ABs postfack, avser en händelse som ligger utanför åtalet har tingsrätten i sig noterat. Detta visar emellertid dock också vad Hannu Ainasoja

var mäktig att göra. Hans uppgift om att han inte pratade i bilen då pengar överlämnades, utan "tuggade tuggummi" förtjänar inte avseende utan i stället har där tydligt framgått att han deltog aktivt. Även från telefonavlyssningen framgår det att Hannu Ainasoja har lämnat över kontanter, såsom exempelvis samtalet gällande de 66.000 kronorna. Med hänsyn till dessa jämte de övriga förhållanden som har framkommit kan det därför nu anses styrkt att Hannu Ainasoja, vilken bland annat höll kontroll på bolagets konto och insättningar dit, har varit Åke Heiska behjälplig när denne sedan har utfärdat falska fakturor och att han har medverkat vid Åke Heiskas uttag av kontanter och har medverkat till att återföra dessa såsom åklagaren har gjort gällande. Inte minst genom den centrala position som Hannu Ainasoja har haft, både genom vistelsen på kontoret, mötena med de olika övriga gärningsmännen och till hans tidigare kunskaper om motsvarande brottsupplägg, kan det anses klarlagt att Hannu Ainasoja inte kan ha varit ovetande, utan hade sådant uppsåt som åklagaren har påstått. Gärningen är sålunda helt styrkt. Annan ersättning än fritt vivre för Hannu Ainasoja har visserligen inte styrkts i målet. Oaktat detta skall Hannu Ainasoja genom det som i övrigt är visat, nu dömas för medhjälp till grovt bokföringsbrott och grovt skattebrott såsom åklagaren har gjort gällande.

Åtalspunkten 11, grovt bokföringsbrott och grovt skattebrott (Jarl Björkman och Niclas Bengtsson)

Jarl Björkman och Niclas Bengtsson har vidgått att de rent praktiskt har försett Säve Byggnads AB med viss arbetskraft, uppgående till fortlöpande i vart fall omkring tio personer, samt att de, i samråd men huvudsakligen genom Jarl Björkman, har hämtat kontanter hos Åke Heiska som de sedan har betalat arbetskraften med, ävensom att Jena AB genom Åke Heiska har

utställt fakturor på underlag som de har tillhandahållit Åke Heiska. De har dock förnekat att fakturorna var falska eller att fråga var om s k svart arbetskraft. De har även gjort gällande att de inte själva var faktiska företrädare för Jena AB i denna del utan att detta var Åke Heiska själv.

Åke Heiska har genomgående i målet lämnat en i allt väsentligt trovärdig berättelse som har vunnit stöd av åtskillig objektiv utredning. Av hans utsaga i denna del framgår att fråga även här var om svart arbetskraft och det av honom beskrivna förfaringssättet vinner stöd av den skriftliga utredningen, inbegripet åberopade spaningsresultat, samt också viss muntlig bevisning, såsom vittnet Patrik Modées utsaga om att han inte fick något papper på att exempelvis skatten var dragen på lönen. Vad Jarl Björkman och Niclas Bengtsson under huvudförhandlingen har berättat om de delar de förnekar, motsägs i hög grad av vad de – var för sig – har berättat under förundersökningen. Sålunda har Nicklas Bengtsson vid förhör den 23 oktober 2006 bland annat uppgivit att de *”kunde själva inte fakturera eftersom de inte hade något företag och inga hängavtal. Jena hade hängavtal. För detta skulle Heiska få moms plus 25 % på beloppet före moms. Björkman och Bengtsson skulle betala löner och material..... Bengtsson tror att det var Heiska som ställde kravet att få den ersättningen, det var Björkman som hade kontakten med Heiska.....Det var meningen att det skulle vara svarta löner så att de kunde spara pengar och så småningom starta ett bolag.....Arbetarna anställdes under förutsättning att det skulle vara svart lön.”*. Vidare, har Jarl Björkman vid förhör den 17 oktober 2006 bland annat berättat *”Jarl säger uppskattningsvis kan han ha fått 150 000 kr, men han är inte säker. Dom låg ute med mycket pengar från början, som skulle*

*betalas tillbaka.....Den som ligger och tvättar pengar får 25 %.
Det är en gyllene regel.....Åke hade sagt att en del av momsens
skulle betalas in. Det var för att hålla bolaget flytande. Det har
aldrig varit någon överenskommelse om att det skulle betalas in
något för några arbetare.” samt vid förhör dagen efter, den 18
oktober 2006, ”Vi delade jämt.” och att ”vi hade jävligt mycket
utgifter också.....100 tusen, herre gud jag har legat på
existensminimum nu i tio års tid. ....Det var som att komma
tillbaka till livet så att säga.”. - Av vittnet Stefan Ivarssons
berättelse framgår att denne, såsom företrädare för Säve Bygg AB,
uppfattade Niclas Bengtsson och Jarl Björkman såsom företrädare
för Jena AB och att han inte hade kontakt med någon annan
företrädare för Jena AB samt att det var först senare, i samband
med polisförhör, som han fick höra talas om Åke Heiska. Med
hänsyn till dessa jämte de övriga omständigheter som har
framkommit kan det nu hållas för utrett att Jarl Björkman och
Niclas Bengtsson i denna del har agerat självständigt i sådan
omfattning att de skall anses såsom faktiska företrädare för Jena
AB, oavsett om Åke Heiska under samma tid vid sidan av detta
kan ha självständigt företrätt Jena AB mot andra kunder än Säve
Byggnads AB.*

Jarl Björkman och Niclas Bengtsson har i linje med sin inställning
inte ens påstått att de har skött någon bokföring eller
skatteadministration i bolaget.

Av Skatteverkets utredning framgår att det saknas komplett
räkenskapsmaterial för Jena AB. Eftersom det inte kan uteslutas
att fler faktiska företrädare har verkat vid sidan av Jarl Björkman
och Niclas Bengtsson i Jena AB vid nu aktuell tid och frågan i vad
mån det kan ha förelegat någon arbetsfördelning i fråga om
bokföringen torde förbli obesvarad, kan det nu gentemot Jarl

Björkman och Niclas Bengtsson bara anses i tillräcklig grad utrett att de i vart fall tillsammans och i samförstånd, uppsåtligen, genom sin underlåtenhet att utöva tillsyn över bokföringen har medverkat till att bolagets bokföringsskyldighet har åsidosatts på det sätt och med de effekter som åklagaren har gjort gällande. De skall därför nu båda dömas för bokföringsbrott, vilka på de av åklagaren angivna grunderna är att bedöma som grova.

I motsvarande mån som här ovan har angivits för det faktiska företräderskapet, har Jarl Björkman och Niclas Bengtsson vidare, såsom faktiska företrädare, även haft ansvar för Jena ABs redovisning av skatt och avgift. Genom detta och med hänsyn främst till den omfattande skriftliga bevisningen, skall de även dömas för att tillsammans och i samförstånd uppsåtligen ha underlåtit att utöva den tillsyn över skatteredovisningen på det sätt och med de effekter som åklagaren har gjort gällande. De skall därför nu även dömas för skattebrott, vilka på de av åklagaren angivna grunderna är att bedöma som grova.

FRÅGAN OM NÄRINGSFÖRBUD (Åtalspunkten 12)

Mika Vaara, Mika Orpana, Rohan Wilson, Markku Rasimus och Petri Jaakkola har samtliga bestritt yrkandena med hänvisning till sin inställning i ansvarsdelen. Petri Jakkola har särskilt åberopat, att det var kortare tid än enligt åtalet som han företrädde Meku AB. Jarl Björkman och Niclas Bengtsson har båda bestritt yrkandena, även interimistiskt. Janne Näätsaari har uppgivit sig lämna yrkandet utan erinran. Åke Heiska har medgivit yrkandet. Den brottslighet som Mika Vaara, Mika Orpana, Janne Näätsaari, Rohan Wilson, Markku Rasimus, Åke Heiska, Petri Jakkola, Jarl Björkman och Niclas Bengtsson har gjort sig skyldiga till har inneburit att de har grovt åsidosatt vad som har ålegat dem i

näringsverksamhet och deras brottslighet har ett lägsta straff om fängelse sex månader. Näringsförbud skall därför anses påkallat ur allmän synpunkt om inte särskilda skäl talar mot det. Några sådana skäl har inte framkommit. Mika Vaara skall därför åläggas näringsförbud under tio år, Mika Orpana under sju år och Åke Heiska också under sju år. Vidare, skall sålunda även Jarl Björkman och Niclas Bengtsson åläggas näringsförbud, båda under en tid av fem år, samt Janne Näätsaari, Rohan Wilson, Markku Rasimus och Petri Jakkola för en tid av tre år. Eftersom det för samtliga är uppenbart att grund för näringsförbud föreligger bör förbudet för dem alla gälla omedelbart.

RÅDGIVNINGSFÖRBUD (Åtalspunkten 13)

Pia Orpana har bestritt yrkandet.

Den brottslighet som Pia Orpana har gjort sig skyldig till har ett lägsta straff om fängelse sex månader. Rådgivningsförbud skall därför meddelas om inte särskilda skäl talar mot det. Några sådana skäl har inte framkommit. Pia Orpana skall därför åläggas rådgivningsförbud under sju år, Eftersom det är uppenbart att grund för rådgivningsförbud föreligger bör förbudet gälla omedelbart.

PÅFÖLJDSFRÅGAN

Tingsrätten beaktar genomgående de ålagda näringsförbuden och det ålagda rådgivningsförbudet vid bestämmande av påföljdernas längd.

Mika Vaara förekommer under fem avsnitt i belastningsregistret.

Det senaste avsnittet avser en åtalsunderlåtelse för försvarande av skattekontroll under tiden den 1 januari 2001 till den 1 september 2006. Övriga avsnitt gäller trafikförseelser som nu saknar betydelse för bedömningen av påföljden.

Av inhämtad personutredning framgår bland annat att Mika Vaara lever under ordnade förhållanden och frivården har i fråga om påföljdsval angivit att straffvärdet får vara avgörande för påföljdsvalet.

Mika Vaara har vid huvudförhandlingen i denna del uppgivit att han efter konkursen i hans bolag, IMU Stål AB, är arbetslös, att han uppbär A-kassa och står till arbetsmarknadens förfogande samt att han numera är ensamstående och bor hos sin mor.

Vad som har framkommit om brottslighetens art och omfattning samt Mika Vaaras mer ledande roll för brottsligheten talar med särskild styrka för en långvarig fängelsepåföljd. Bland annat avser brottsligheten mycket höga värden, har pågått systematiskt under lång tid - omkring fem år - och har haft relativt stor utbredning. Sådana omständigheter som trots detta ger anledning att välja en annan påföljd har inte framkommit. Mika Vaara skall därför nu dömas till fängelse fem år.

Mika Orpana förekommer med två avsnitt i belastningsregistret, varav det ena avser en åtalsunderlåtelse för försvårande av skatttekontroll under tiderna den 1 juni 2002 till den 25 mars 2003 och den 1 september 2002 till den 1 september 2006. Den andra anteckningen avser en trafikförseelse som nu inte påverkar påföljdsvalet.

Av inhämtat yttrande från Frivården framgår, bland annat, att Mika Orpana lever under ordnade förhållanden men också att han har mått dåligt av nu aktuella händelser, vilket han dock har fått läkarkontakt för. Frivården har bedömt att han i och för sig är lämplig för samhällstjänst.

Mika Orpana har ingivit ett läkarintyg och har bland annat uppgivit: Han fick en krisreaktion med åtföljande isoleringstendens, sömnsvårigheter med flera symptom. Läget i

dag är ganska likartat, möjligen en aning bättre. Men det beror förmodligen på den antidepressiva medicineringen han har. Brottslighetens art och omfattning talar med särskild styrka för en längre tids fängelse som påföljd. Bland annat avser brottsligheten mycket höga värden, har pågått systematiskt under lång tid - omkring fem år - och har haft relativt stor utbredning. Mika Orpana har också i viss mån haft en nyckelroll i sammanhanget, men har inte framstått som så drivande och ledande som Mika Vaara. Beträffande Mika Orpanas personliga förhållanden, har där inte framkommit sådana skäl som i förevarande fall kan motivera val av annan påföljd än fängelse. Mika Orpanas påföljd kan dock vid en sammantagen bedömning stanna vid fängelse tre år.

Pia Orpana förekommer under ett avsnitt i belastningsregistret. Noteringen avser en åtalsunderlåtelse för försvårande av skattekontroll under tiderna den 1 juni 2002 till den 25 mars 2003 och från den 1 september 2002 till den 1 september 2006. Av inhämtat yttrande från Frivården framgår att Pia Orpana lever under ordnade förhållanden och att hon i och för sig är lämplig för samhällstjänst.

Pia Orpana har bland annat uppgivit: Samtliga barn har nu flyttat hemifrån. Hon är sjukskriven för depression. Hon har koncentrationssvårigheter som gör det svårt att arbeta. I sin firma har hon för närvarande en kvinna som biträder henne och utför en del arbete. De flesta kunderna försvann i samband med brottsutredningen. Hon hade avsett att dra ner på arbetet men inte så här mycket.

Brottslighetens art och omfattning talar med särskild styrka för en längre tids fängelse som påföljd. Bland annat avser brottsligheten mycket höga värden, har pågått systematiskt under lång tid -

omkring fem år - och har haft relativt stor utbredning. Härtill kommer att Pia Orpana har haft en mer central och mer avgörande roll för brottslighetens praktiska utförande, låt vara att det inte har framkommit att hon heller har varit så drivande och ledande som Mika Vaara. Vad i målet är känt om hennes personliga förhållanden ger nu inte skäl att frångå fängelse som påföljd. Vid bestämmande av påföljdens längd, beaktar tingsrätten visserligen såsom angivits ovan att rådgivningsförbud har ålagts Pia Orpana. Hon kan dock antas drabbas särskilt hårt av lagföringen och förbudet eftersom hon i sitt yrke har en flerårig utbildning med hög grad av specialisering förenad med högt ställda krav på redbarhet. Brottsligheten får därför i hennes fall antas medföra att hon jämlikt 29 kap 5 § 1 st 5 p brottsbalken kan antas i framtiden drabbas av synnerlig svårighet i sin yrkes- eller näringsutövning. Med hänsyn till detta kan fängelsestidens längd för Pia Orpana, fastän hennes roll kan ha varit något mer avgörande för genomförandet av brottsplanen än Mika Orpanas, nu även för henne stanna vid tre år.

Markku Jokinen förekommer under två avsnitt i belastningsregistret. Det ena avsnittet avser åtalsunderlåtelse för försvarande av skattekontroll under tiden den 1 januari 2002 till den 30 juni 2006. Den andra gäller en trafikförseelse som saknar betydelse vid bestämmande av påföljden.

Av yttrande från Frivården utav den 9 oktober 2006 framgår att Markku Jokinen lever under ordnade förhållanden och har klarat av att bemästra en tidigare överkonsumtion av alkohol. Frivården har bedömt att han i och för sig är lämplig för samhällstjänst.

Markku Jokinen har bland annat uppgivit: Det är ungefär samma förhållanden i dag som när yttrandet skrevs. Han är arbetslös och avvaktar vad som händer efter rättegången. Han är inte

sjukskriven. Han vet ungefär vad samhällstjänst innebär. Han accepterar en sådan påföljd om det skulle bli aktuellt.

Brottslighetens art och omfattning gör att mycket starka skäl krävs för val av annan påföljd än fängelse. Bland annat avser brottsligheten mycket höga värden, har pågått systematiskt under lång tid - omkring fem år - och har haft relativt stor utbredning. Även Markku Jokkinen har utfört en mer central och väsentlig roll i brottsligheten. Vad i målet har framkommit om hans personliga förhållanden medför inte att normalpåföljden fängelse kan frångås. Markku Jokkinen skall därför dömas till fängelse och tiden bör även i hans fall sättas till tre år.

Janne Näätsaari förekommer under tio avsnitt i belastningsregistret. Han är huvudsakligen dömd för narkotika-tillgrepps- och trafikbrott. Senast dömdes han den 29 november 2005 för vissa trafikbrott, narkotikabrott och brott mot knivlagen till höga dagsböter. Han har sedan fått åtalsunderlåtelse två gånger, dels för narkotikabrott, dels för medhjälp till försvårande av skattekontroll viss tidsperiod och försvårande av skattekontroll viss annan tidsperiod.

Av inhämtat yttrande från Frivården framgår att Janne Näätsaari, vilken inte synes leva under ordnade förhållanden, har ett allvarligt missbruksproblem och vissa psykiska besvär. Frivården har, bland annat på grund av hans angivna bristande motivation, avrått från skyddstillsyn eller samhällstjänst som påföljd.

Rättsmedicinalverket har på uppdrag av tingsrätten avgivit ett läkarintyg enligt 7 § personutredningslagen. Av intyget framgår att någon allvarlig psykisk störning varken har förelegat vid gärningen eller vid undersökningen.

Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Även om brottsligheten har pågått en relativt

kort tid har den avsett betydande värden och kontantuttag. Vad i målet har framkommit om de personliga förhållandena utgör nu, särskilt med hänsyn till frånvaro av motivation för behandling, inte tillräckliga skäl för val av annan påföljd än fängelse.

Påföljden för Janne Näätsaari skall därför bestämmas till fängelse, varvid tingsrätten dock erinrar om möjligheten till vård även i samband med verkställighet av fängelse. Vid bestämmande av påföljdens längd beaktar tingsrätten särskilt att Janne Näätsaari har haft en mer underordnad roll och har även i viss mån bidragit till utredningen. Påföljden kan vid en sammantagen bedömning stanna vid fängelse åtta månader.

Rohan Wilson förekommer under ett avsnitt i belastningsregistret, vilket avser åtalsunderlåtelse. Denna gäller försvårande av skattekontroll under två olika tidsperioder.

Av yttrande från frivården framgår, bland annat, att Rohan Wilson i allt väsentligt lever under ordnade förhållanden men tidigare har haft en period med överkonsumtion av alkohol samt att han har stora skulder. Rohan Wilson har bedömts som lämplig för samhällstjänst.

Rohan Wilson har bland annat uppgivit: Han begick den nu aktuella brottsligheten när han var arbetslös under åren 2002-2003. Då festade han ganska mycket och hade svag ekonomi. Man kan säga att han då var ett lättlurat offer. I dag är hans situation mer stabil. Skulderna på drygt 1,5 miljoner kr härör från brottsligheten han blev inlurad i.

Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Även om brottsligheten har pågått en relativt kort tid har den avsett betydande värden och kontantuttag.

Visserligen har Rohan Wilson, vilken tidigare har haft alkoholproblem, uppvisat en påtaglig förbättring av sitt leverne.

På föreliggande utredning föreligger likväl nu inte tillräckliga skäl för att frångå fängelse som påföljd. Rohan Wilson skall därför dömas till fängelse. Vid bestämmande av påföljdens längd beaktar tingsrätten särskilt att Rohan Wilson har haft en mer underordnad roll och har även i viss mån bidragit till utredningen. Påföljden kan vid en sammantagen bedömning stanna vid fängelse åtta månader.

Markku Rasimus förekommer under två avsnitt i belastningsregistret. Han är enbart dömd för trafikbrott. Han dömdes senast den 18 november 2004 för olovlig körning och grovt rattfylleri till villkorlig dom med samhällstjänst jämte dagsböter.

Av yttrande från Frivården framgår att Markku Rasimus i allt väsentligt lever under ordnade förhållanden men har vissa stressrelaterade hälsoproblem samt att han har uppgivit sig inte ha något alkoholproblem och inte är intresserad av stöd- eller kontrollåtgärder. Frivården har anfört att det inte har framkommit tillräckliga skäl för att förorda skyddstillsyn eller samhällstjänst, även med beaktande av brottslighetens art.

Markku Rasimus har bland annat uppgivit: Orsaken till att han uppgav sig inte vara intresserad av samhällstjänst var för att han felaktigt trodde att det innebar att han samtidigt erkände i skuldfrågan. När han sedan förstod detta och ville rätta till det, hann utredaren inte komplettera detta till följd av egen ledighet. Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Fråga är om mycket höga värden och Markku Rasimus har haft en mer självständig roll än, exempelvis, Janne Näätäsaari och Rohan Wilson vid utförandet av brottsligheten. Vad i målet har framkommit om Markku Rasimus personliga förhållanden talar nu inte med tillräcklig styrka för val

av annan påföljd än fängelse. Markku Rasimus skall således nu dömas till fängelse ett år.

Åke Heiska förekommer under ett avsnitt i belastningsregistret. Sålunda har han fått en åtalsunderlåtelse för försvårande av skattekontroll från den 1 juni 2002 till den 25 mars 2003 samt för försvårande av skattekontroll från den 1 juni 2002 till den 1 september 2006.

Av yttrande från Frivården framgår, bland annat, att Åke Heiska har vissa fysiska hälsoproblem, lever under ordnade förhållanden och har i viss mån bedömts som lämplig för en eventuell samhällstjänst.

Åke Heiska har bland annat uppgivit: Det är aktuellt med ytterligare en operation men man måste först göra ett arbets-EKG för att kontrollera hans tillstånd. Han har under tiden fått vissa hjärtproblem.

Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Bland annat avser brottsligheten mycket höga värden, har pågått systematiskt under lång tid och har haft relativt stor utbredning. Åke Heiska har haft en relativt självständig roll, även om denna synes ha varit på viss mellannivå. Vad i målet har framkommit om hans personliga förhållanden ger inte skäl för annan påföljd än fängelse. Han har efteråt försökt att begränsa skadeverkningarna av brottsligheten. Sammantaget kan påföljden för Åke Heiska nu bestämmas till fängelse tre år.

Petri Jakkola förekommer under två avsnitt i belastningsregistret. Han har i januari 2007 fått en åtalsunderlåtelse för försvårande av skattekontroll. I övrigt avser vad som finns belastningsregistret en trafikförseelse som nu saknar betydelse för bestämmande av påföljden.

Av Frivårdens yttrande framgår, bland annat, att Petri Jaakkola lever under socialt ordnade förhållanden och frivården har föreslagit att straffvärdet får vara vägledande för påföljdsfrågan. Han har i sig bedömts som lämplig för samhällstjänst. Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Fråga är om mycket höga värden och Petri Jaakkola, vilken har uppgivit sig kunna en del om bokföring, har intagit en relativt självständig roll, i vart fall sedan han faktiskt tog över efter Åke Heiska. Vad i målet har framkommit om Petri Jakkolas personliga förhållanden medför här inte tillräckliga skäl för val av annan påföljd. Petri Jakkola skall således nu dömas till fängelse ett år.

Hannu Ainasoja förekommer under fem avsnitt i belastningsregistret. Han dömdes den 14 januari 2000 av Borås tingsrätt för bokföringsbrott, grovt skattebedrägeri, grovt skattebrott och skatteavdragsbrott till fängelse ett år tre månader. Brottsligheten hade där sträckt sig från år 1992 till år 1999. Verkställigheten överflyttades den 12 april 2000 från Sverige till annat land. Han är senare samma år dömd i Finland för brott begångna under år 1999, däribland grovt rattfylleri och innehav av förfalskningsmaterial, till fängelse tre månader men fick villkorligt anstånd med straffets avtjänande. Han har i januari 2007 fått åtalsunderlåtelse för försvårande av skattekontroll under tiden den 1 maj 2004 till den 31 augusti 2006.

Av yttrande från Frivården framgår, bland annat, att Hannu Ainasoja visserligen saknar fast bostad men ändå lever förhållandevis socialt ordnat och att några akuta missbruksproblem har inte framkommit. Frivården har bedömt att Hannu Ainasoja i och för sig är lämplig för samhällstjänst.

Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Brottsligheten har pågått under relativt lång tid – ett par år – och har avsett betydande värden. Härtill kommer, att utredningen visar att Hannu Ainasoja har haft en mer självständig roll än vad han själv har beskrivit det som. Han har återfallit i brott av mer allvarligt slag som han även tidigare har lagförts för. Vad i målet har framkommit om hans personliga förhållanden ger inte skäl att frångå fängelse som påföljd. Sammantaget skall Hannu Ainasoja därför nu dömas till fängelse ett år.

Jarl Björkman förekommer under två avsnitt i belastningsregistret. Det senaste är en notering om åtalsunderlåtelse i januari 2007 för försvårande av skattekontroll under tiden den 1 januari 2006 till den 30 juni samma år. I övrigt avser noteringarna i belastningsregistret en trafikförseelse som nu saknar betydelse för bestämmandet av påföljden.

Av yttrande från Frivården framgår, bland annat, att annat inte har framkommit än att Jarl Björkman lever socialt ordnat och att Frivården i och för sig har bedömt honom som lämplig för samhällstjänst.

Rättsmedicinalverket har avgivit ett läkarintyg enligt 7 § personutredningslagen. Av intyget har framkommit att någon allvarlig psykisk störning varken förelåg vid gärningen eller vid undersökningen.

Jarl Björkman har huvudsakligen uppgivit att han numera har ansökt om pension och att hans ärende fortfarande är under utredning samt att den stressreaktion som nämns i § 7-undersökningen var den som han fick då han var häktad.

Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Brottsligheten är utövad med viss förslagenhet och avser betydande värden. Jarl Björkman har agerat självständigt som huvudman och brottsligheten har avbrutits först genom att polisen började granska verksamheten. Vad i målet har framkommit om Jarl Björkmans personliga förhållanden talar inte nu med tillräcklig styrka för val av annan påföljd.

Jarl Björkman skall därför nu dömas till fängelse för en tid om ett år sex månader.

Niclas Bengtsson förekommer under tio avsnitt i belastningsregistret. Han är huvudsakligen dömd för narkotikabrott, tillgreppsbrott, övergrepp i rättsak och trafikbrott. Senast dömdes han den 5 november 2003 för stöld till villkorlig dom. Han fick i januari 2007 en åtalsunderlåtelse för försvårande av skattekontroll under tiden från den 1 januari 2006 till den 30 juni samma år.

Av yttrande från Frivården framgår att Niclas Bengtsson lever i allt väsentligt under ordnade förhållanden, låt vara som arbetslös, och att han inte har missbruksproblem. Frivården har förslagit villkorlig dom som lämplig påföljd, eventuellt i förening med samhällstjänst.

Brottslighetens art och straffvärde talar med särskild styrka för fängelse som påföljd. Brottsligheten är utövad med viss förslagenhet och avser betydande värden. Niclas Bengtsson har agerat självständigt som huvudman och brottsligheten har avbrutits först genom att polisen började granska verksamheten. Vad i målet har framkommit om Niclas Bengtssons personliga förhållanden har inte sådan styrka att det föranleder val av annan

påförd än fängelse. Niclas Bengtsson skall därför dömas till fängelse för en tid om ett år sex månader.

FRÅGOR OM BESLAG OCH FÖRVERKANDE

Beslagsfrågorna

Åklagaren har förtydligat att yrkandena avser följande personer enligt det som här följer:

nr 0900-2006-955 Niclas Bengtsson

nr 0900-2006-938 Pia Orpana

nr 0900-2006-931 Niclas Bengtsson

nr 0900-2006-930 Markku Jokkinen

nr 0900-2006-929 Mika Vaara

nr 0900-2006-925 Morgan Ivarsson

nr 0900-2006-919 Mika Vaara

nr 0900-2006-918 Åke Heiska

nr 0900-2006-917 Hannu Ainasoja.

Niclas Bengtsson har medgivit yrkandena med reservation för punkt 1 i 0900-2006-931 som han har bestritt fortsatt beslag för. – Pia Orpana har helt bestritt yrkandena under åberopande av att hon behöver bokföringen för att kunna redovisa skatter och inge deklARATIONER. – Mika Vaara och Markku Jokinen har bestritt yrkandena. - Åke Heiska och Hannu Ainasoja har medgivit yrkandena.

Vid ovan angivna utgångar i ansvarsdelen och med hänsyn till godsets viktiga betydelse såsom bevis skall åklagarens yrkanden om fortsatta belag, vilka till del är medgivna samt i vart fall lagligen grundade, bifallas. Behovet av fortsatta beslag uppväger de intrång eller men som åtgärden innebär för den enskilde.

Förverkandefrågan

Hannu Ainasoja har medgivit förverkande av körkortet (0900-2006-917 p 3). Med hänsyn härtill och till körkortets egenskaper

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3

DOM
2007-05-15

B 9162-06

av att vara förfalskat och därmed sammanhängande väsentliga risk för att det kan komma till brottslig användning, skall yrkandet om förverkande bifallas.

ÖVRIGA FRÅGOR

Försvararna har yrkat ersättning för arbete motsvarande en tidsåtgång om

Lars Halldin	270 timmar
Peter Nolby	237 timmar
Olle Palmgren	233 timmar
Göran Franzén	247 timmar
Anders U Bergkvist	104 timmar
Erik Bergenheim	166 timmar
Kimmo Tihinen	174 timmar
Stig - Erik Söderholm	13 timmar
Björn Breitfeld	187 timmar
Leif Almquist	186 timmar och 15 minuter
Mats Olausson	195 timmar
Hans Mjöberg	159 timmar
Sven Löwander	30 timmar
Bertil Wimmerstedt	20 timmar

Tingsrätten godtar den av respektive offentlige försvarare angivna tidsåtgången med hänsyn bland annat till det mycket omfattande förundersökningsmaterialet.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 14
Målenhet 14:3

DOM
2007-05-15

B 9162-06

Med tingsrättens godkännande har Kimmo Tihinen ersatt Bertil Wimmerstedt och Hans Mjöberg ersatt Sven Löwander vilket har inneburit ytterligare arbete. Tingsrätten godtar därför den av respektive advokat angivna tidsåtgången.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (DV 400)

Överklagande kan ske till Hovrätten för Västra Sverige och skall ges in till tingsrätten senast den 5 juni 2006.

Kenneth Ström

Monika Ålund

Avräkningsunderslag: se bilagorna